

Hugh Lofting

Priča o doktoru Dolittleu

Povijest njegovog neobičnog života u domovini
i začuđujućih pustolovina u stranim zemljama
koja nikad ranije nije tiskana.

eLektire.skole.hr

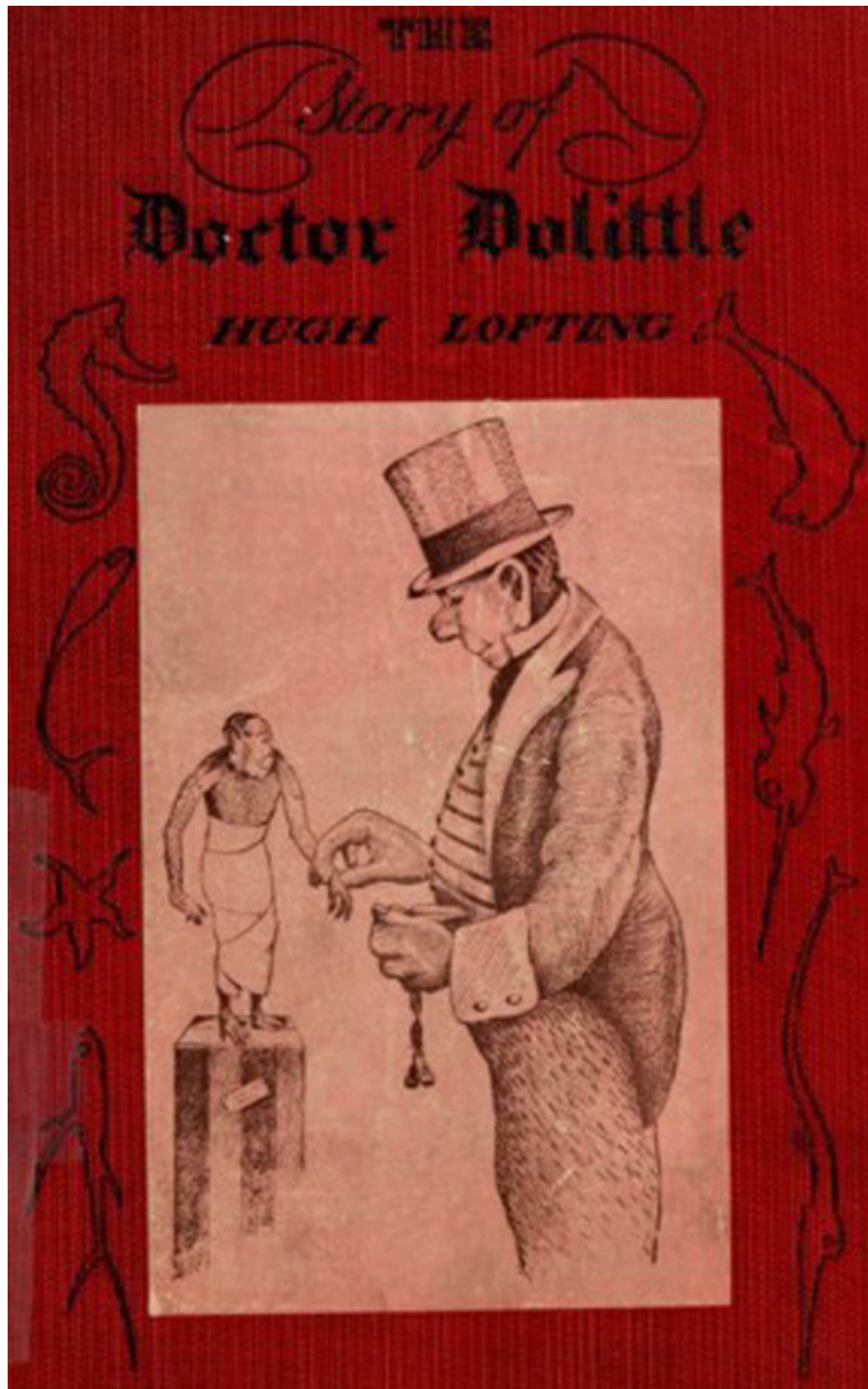
ilustracije

Hugh Lofting

(iz prvog izdanja knjige
iz 1920. godine)

s engleskog preveo

Zvonimir Bulaja

Naslovna stranica prvog izdanja *Priče o doktoru Dolittleu* iz 1920. godine.
Knjigu je ilustrirao sam autor

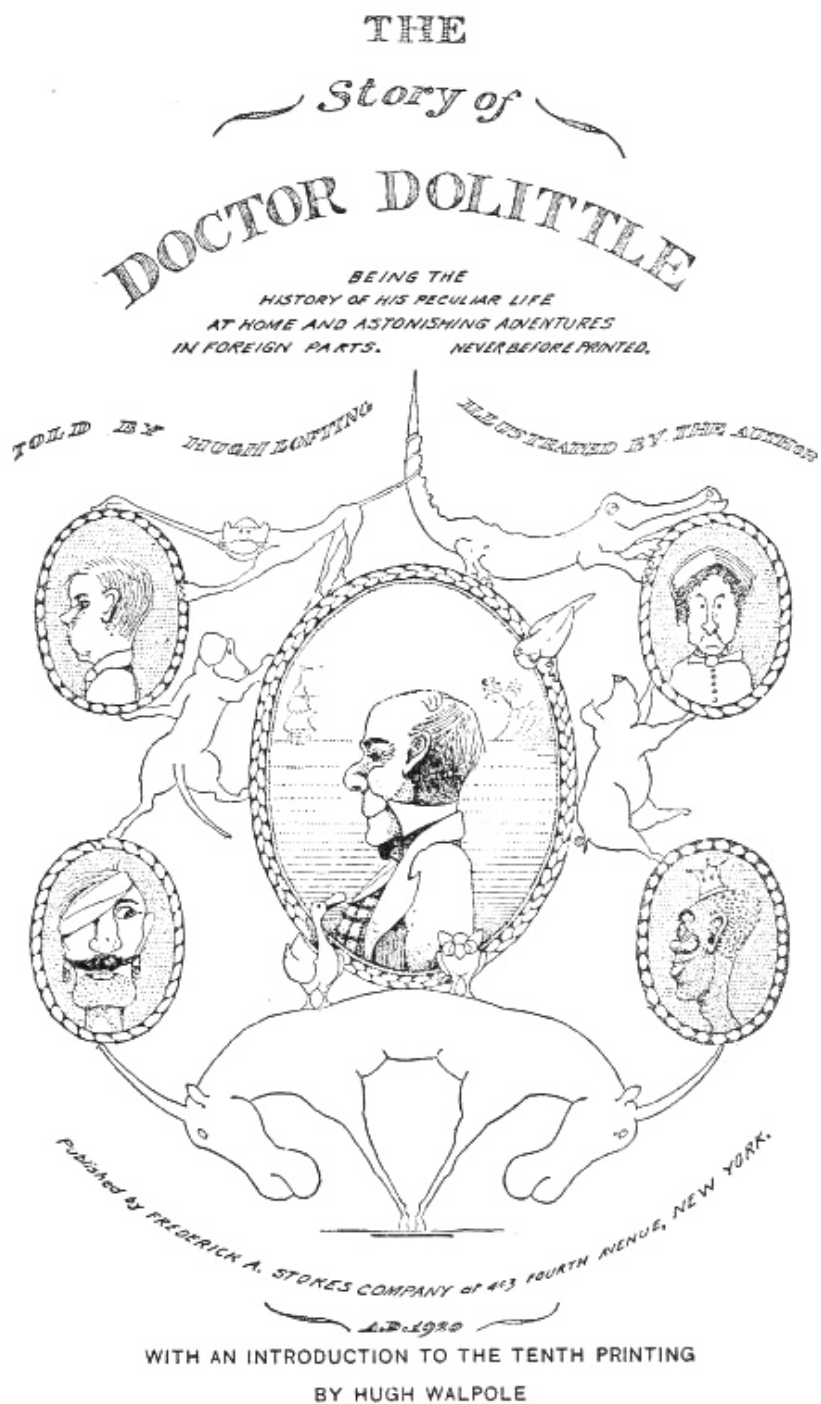
*Svoj djeci,
djeci po godinama i djeci u srcu,
posvećujem ovu priču*

Oproštajna gozba:
Kada su se svi najeli, doktor ustane i reče...

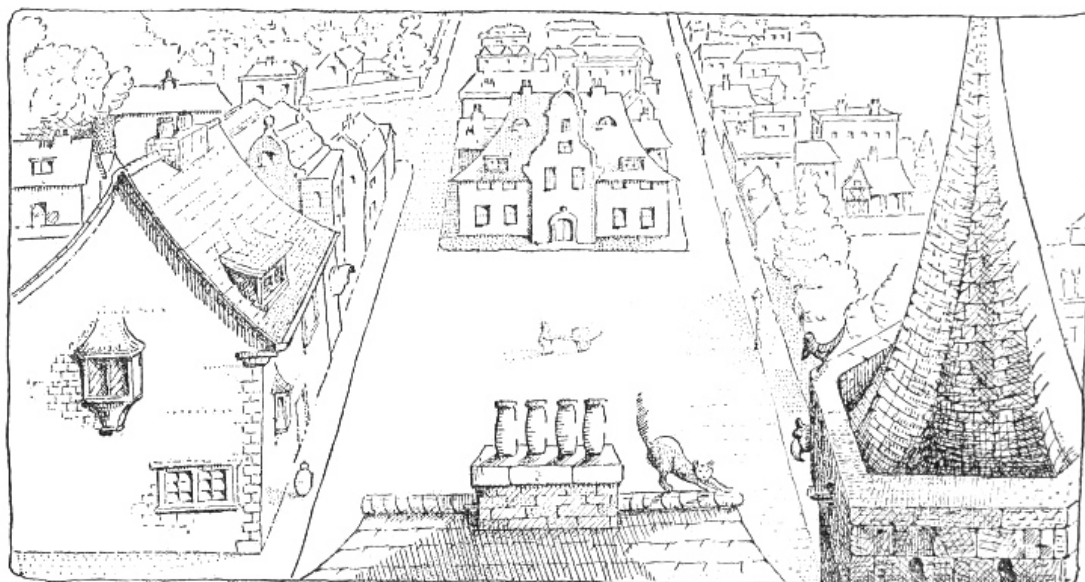
Sadržaj

Prvo poglavlje: Puddleby _____	8
Drugo poglavlje: Životinjski jezik _____	11
Treće poglavlje: Nove nevolje s novcem _____	16
Četvrto poglavlje: Poruka iz Afrike _____	20
Peto poglavlje: Veliko putovanje _____	24
Šesto poglavlje: Polinezija i kralj _____	28
Sedmo poglavlje: Majmunski most _____	32
Osmo poglavlje: Vođa lavova _____	36
Deveto poglavlje: Vijeće majmuna _____	39
Deseto poglavlje: Najrjeđa od svih životinja _____	41
Jedanaesto poglavlje: Crni kraljević _____	44
Dvanaesto poglavlje: Liječništvo i čarolija _____	47
Trinaesto poglavlje: Crvena jedra i plava krila _____	51
Četrnaesto poglavlje: Štakori upozoravaju _____	54
Petnaesto poglavlje: Berberski Zmaj _____	57
Šesnaesto poglavlje: Tu-Tu dobro čuje _____	60
Sedamnaesto poglavlje: Oceanski brbljavci _____	63
Osamnaesto poglavlje: Mirisi _____	66
Devetnaesto poglavlje: Hrid _____	70
Dvadeseto poglavlje: Ribarov grad _____	73
Zadnje poglavlje: Opet kod kuće _____	76

Autorova uvodna ilustracija iz desetog izdanja knjige.

Prvo poglavlje: Puddleby

Mali grad zvan Puddleby-on-the-Marsh.

vako počinje priča: nekoć davno, prije mnogo godina, dok su naši djedovi još bili mala djeca, živio je jedan doktor, a ime mu je bilo Dolittle – John Dolittle, dr. med. Ovo "dr. med." znači da je bio pravi doktor i da je svašta znao.

Živio je on u malom gradu koji se zove Puddleby-on-the-Marsh¹. Svi su ga stanovnici, mladi i stari, dobro poznavali iz viđenja. I kad god bi šetao ulicom sa svojim visokim šeširo, svi bi rekli: "Evo doktora! – On je pametan čovjek." A psi i djeca bi dotrčali i slijedili ga, čak su i vrane koje žive na crkvenom tornju grakale i klimale glavama.

¹ Otprilike: Blato na močvari.

Kuća na rubu grada u kojoj je živio bila je prilično mala, ali je njegov vrt bio jako velik i imao je široki travnjak i kamene klupe nad kojima su se nadvile tužne vrbe. Njegova sestra, Sarah Dolittle, vodila mu je kućanstvo, ali se za vrt brinuo doktor sam.

Jako je volio životinje i imao je mnogo vrsta kućnih ljubimaca. Osim zlatnih ribica u ribnjaku na dnu vrta, imao je zečeve u smočnici, bijele miševе u svome klaviru, vjevericu u ormaru za rublje i ježa u podrumu. Imao je i kravu s teletom, te starog hromog konja od dvadeset i pet godina – i kokoši i golubove i dva janjeta i mnoge druge životinje. Ali najdraži su mu ljubimci bili patka Dab-Dab, pas Đip, prašćić Gic-Gic, papiga Polinezija i sova Tu-Tu.

Njegova sestra često je gundala zbog svih tih životinja i govorila da je zbog njih kuća neuredna. I jednoga dana se dogodilo da je k doktoru došla jedna starica s reumom i sjela na ježa koji je spavao na sofi, nakon čega mu se nikad više nije vratila, nego se svake nedjelje vozila čak do Oxenthorpea, drugog gradića udaljenog deset milja, kako bi otišla drugom doktoru.

Njegova sestra Sarah Dolittle došla mu je tada i rekla:

"Johne, kako ti misliš da ti bolesnici dolaze kada držiš sve te životinje u kući? Krasan je to liječnik kojemu je stan pun ježeva i miševa! To je već četvrta osoba koju su ove životinje otjerale. Squire, Jenkins i Parson su rekli da nikad više neće doći ni blizu tvojoj kući – ma koliko bolesni bili. Svakog dana smo sve siromašniji. Ako ovako nastaviš, nitko od boljeg svijeta neće te htjeti za doktora."

"Ali ja volim životinje više od tog 'boljeg svijeta'", reče doktor.

"Ti si smiješan", reče njegova sestra i izađe iz sobe.

I tako je, kako je vrijeme prolazilo, doktor imao sve više i više životinja, a ljudi koji su mu dolazili bilo je sve manje i manje. Sve dok konačno nije ostao više nitko – osim životinjskog mesara kojemu nikakve životinje nisu smetale. Ali životinjski mesar nije bio baš bogat i razbolijevao se samo jednom godišnje – u vrijeme Božića, kada bi doktoru dao šest penija za bočicu lijeka.

Od šest penija godišnje ne može se živjeti – nije se moglo čak ni tada, u ta davna vremena, pa da doktor nije imao nešto uštedenog novca u svojoj kasici, nitko ne zna što bi se bilo dogodilo.

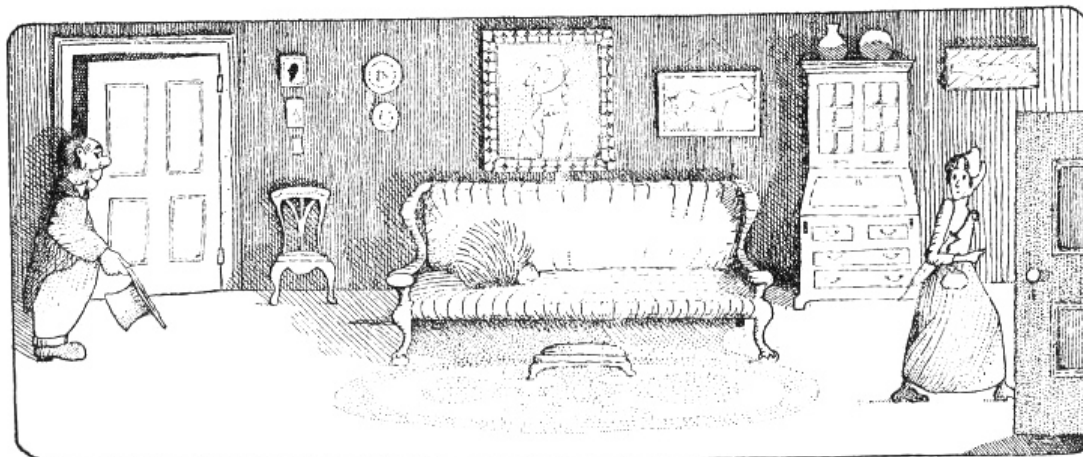
No, on je i dalje nabavljao nove ljubimce koje je, naravno, bilo skupo hraniti. A uštedenog novca bilo je sve manje i manje.

Onda je prodao svoj klavir, a miševе preselio u ladicu komode. Ali je i novac kojega je za to dobio počeo nestajati, pa je prodao i smeđe odijelo koje je nosio nedjeljom, te je bivao sve siromašniji i siromašniji.

I sada, kada bi hodao ulicom sa svojim visokim šeširom, ljudi bi rekli jedan drugome: "Evo doktora Johna Dolittlea! Nekada je bio najbolji liječnik jugozapadne Engleske² – a pogledaj ga sada – nema ništa novaca, a čarape su mu pune rupa!"

Ali psi i mačke i djeca su i dalje trčali za njim i slijedili ga po gradu – isto onako kako su to činili dok je bio bogat.

² Na engleskom *West Country*, naziv za krajnji jugozapadni dio Engleske koji obuhvaća Cornwall, Devon, Dorset i Somerset.

I nikad mu se više nije vratila.

Drugo poglavlje: Životinjski jezik

tako se jednoga dana dogodilo da je doktor sjedio u svojoj kuhinji i razgovarao s životinjskim mesarom, koji mu je došao zbog boli u truhu.

"Zašto ne prestaneš biti liječnik za ljude i ne postaneš liječnik za životinje?", upita životinjski mesar.

Papiga Polinezija je sjedila na prozoru i gledala kišu i pjevala samoj sebi neku mornarsku pjesmu. Prestala je pjevati i počela slušati.

"Vidiš, doktore", nastavio je životinjski mesar, "ti znaš sve o životinjama – više nego što znaju ovdašnji veterinari. Ta knjiga koju si napisao – o mačkama – izvrsna je! Ja ne znam ni čitati ni pisati – a da znam, možda bih i ja napisao neke knjige. Ali moja žena, Theodosia, ona je učena, zbilja jest. I ona mi je pročitala tvoju knjigu. I izvrsna je – to je sve što se ima za reći – izvrsna. Kao da si ti sâm neki mačak. Poznaješ način na koji mačke razmišljaju. I slušaj: liječeći životinje možeš zaraditi mnogo novca. Znaš li to? Vidiš, ja bih sve stare žene koje imaju bolesne mačke ili pse slao tebi. A ako se ne bi dovoljno često razbolijevali, mogao bih nešto staviti u meso koje im prodajem da se razbole, shvaćaš?"

"O, ne", reče brzo doktor. "To ne smiješ raditi. To ne bi bilo dobro."

"O, nisam mislio da se zapravo razbole", odgovori životinjski mesar. "Samo malo nečega da se malo skutre, to sam mislio. Ali kako kažeš, možda to baš i nije u redu prema životinjama. No one će se svejedno razbolijevati, jer im stare žene uvijek daju previše jesti. I gledaj, svi seljaci u okolici koji imaju hrome konje i slabe janjce – oni bi dolazili. Budi doktor za životinje!"

Kada je životinjski mesar otišao, papiga je doletjela s prozora na doktorov stol i rekla:

"Taj čovjek pametno govori. TO bi ti trebao raditi. Biti doktor za životinje! Okaniti se glupih ljudi – jer oni nemaju dovoljno mozga da shvate kako si ti najbolji doktor na svijetu. Umjesto toga, brini se za životinje – ONE će brzo to otkriti. Budi doktor za životinje!"

"O, pa ima previše doktora za životinje", rekao je John Dolittle, stavljajući lonce s cvijećem vani na prozorsku dasku da bi uhvatili malo kiše.

"Da, ima ih previše", reče Polinezija. "Ali nitko od njih uopće nije dobar. Slušaj sada, doktore – nešto ću ti reći. Znaš li da životinje mogu govoriti?"

"Znam da papige mogu govoriti", reče doktor.

"O, mi papige govorimo dva jezika – ljudski jezik i ptičji jezik", reče ponosno Polinezija. "Ako kažem 'Polly želi kreker', ti me razumiješ. Ali slušaj ovo: Ka-ka oi-i, fi-fi?"

"Bože dragi!", poviče doktor. "Što to znači?"

"To znači: 'Je li se kaša već ugrijala?', na ptičjem jeziku."

"Da? Nemoj mi reći!", reče doktor. "Nikad nisi tako sa mnom razgovarala."

"Čemu bi to služilo?", reče Polinezija, brišući mrvice od krepera sa svog lijevog krila. "Ne bi me razumio da jesam."

"Kaži mi još toga", reče doktor, sav uzbuđen, te otrči do ladice kuhinjskog ormara i vrati se s bilježnicom u koju je zapisivao kućne izdatke i olovkom. "Ali nemoj prebrzo – pa ću zapisivati. Ovo je zanimljivo – jako zanimljivo – nešto posve novo. Nauči me najprije ptičju abecedu – ali polako."

I tako je doktor doznao da životinje imaju svoj jezik i da mogu međusobno razgovarati. I cijelo to popodne, dok je vani kišilo, Polinezija je sjedila na kuhinjskom stolu i govorila mu ptičje riječi, koje je on zapisivao u bilježnicu.

U vrijeme za čaj, kada je ušao pas Đip, papiga reče doktoru: "Vidiš, ON s tobom razgovara."

"Meni se činilo kao da se češe po uhu", reče doktor.

"Ali životinje ne govore uvijek samo ustima", reče papiga visokim glasom, podižući obrve. "One govore ušima, nogama, repovima – svime. Nekad jednostavno ne žele stvarati buku. Vidiš li kako on sada trza jednom stranom nosa?"

"Što to znači?", upita doktor.

"To znači: 'Zar ne vidiš da je prestala kiša?'" , odgovori Polinezija. "Postavio ti je pitanje. Psi skoro uvijek za postavljanje pitanja koriste nos."

Nakon nekog vremena, uz papiginu pomoć, doktor je naučio jezik životinja toliko dobro da je sam mogao s njima razgovarati i razumjeti sve što one kažu. I onda je potpuno prestao biti doktor za ljude.

Čim je mesar svima ispričao da će John Dolittle postati životinjski doktor, stare su mu gospođe počele dovoditi svoje ljubimce mopsove i pudlice koje su se prejele kolača, a seljaci su putovali mnogo milja da bi mu doveli svoje bolesne krave i ovce.

Jednoga dana doveli su mu jednog teglećeg konja. Jadrnik je bio presretan što je našao čovjeka koji zna govoriti konjski jezik.

"Znaš, doktore", rekao je konj, "veterinar s druge strane brda ništa ne zna. Liječi me već šest tjedana – zglob! A ja trebam NAOČALE! Oslijepit ću na jedno oko. Nema razloga zašto konji ne bi mogli nositi naočale, iste kao ljudi. Ali taj glupi čovjek s druge strane brda nikad mi nije ni pogledao oči. Samo mi je davao neke velike tablete. Pokušao sam mu to reći, ali on ne razumije ni jedne riječi konjskog jezika. Ono što mi treba su naočale!"

"Naravno, naravno", reče doktor. "Odmah ću ti ih dati."

"Htio bih par poput tvojih", reče konj, "ali zelene. Tako da mi štite oči od sunca dok vučem plug po polju od pedeset jutara."

"Dakako", reče doktor. "Zelene ćeš i dobiti."

"Znate, problem je, gospodine", reče tegleći konj dok je doktor otvarao vanjska vrata da bi ga ispratio, "problem je što SVATKO misli da može liječiti životinje – samo zato što se životinje ne žale. A zapravo, da bi se bilo dobar doktor za životinje, trebaš biti baš pаметan čovjek, pametniji nego doktor za ljude. Sin moga seljaka misli da zna sve o konjima."

Da ga samo vidiš – lice mu je toliko debelo da izgleda kao da nema očiju, a mozga ima kao krumpirova zlatica. Prošli tjedan mi je pokušao staviti oblog od gorušice."

"Gdje ti ga je stavio?", upita doktor.

"O, nije ga nigdje stavio – na mene", reče konj. "Samo je pokušao. Ritnuo sam ga tako da je odletio u baru s patkama."

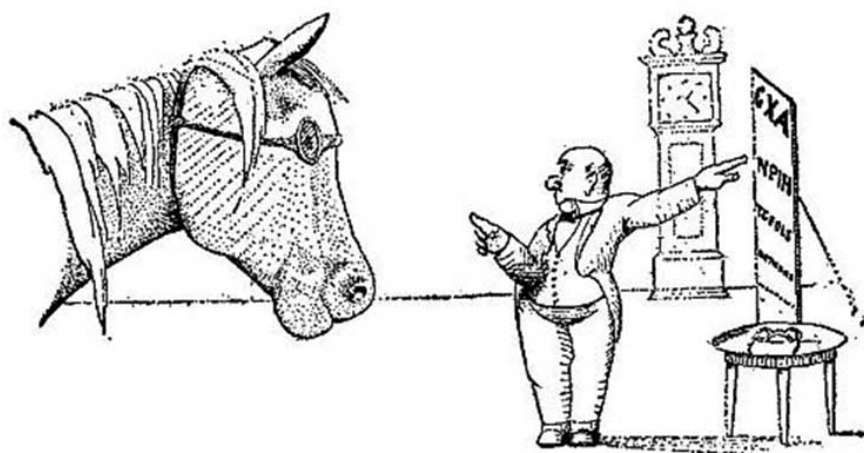
"Daj, daj!", reče doktor.

"Ja sam u pravilu prilično mirno stvorenje", reče konj, "vrlo strpljiv s ljudima, ne izazivam nevolje. Ali to što mi je taj veterinar dao krivi lijek bilo je malo previše. A kada se taj rumeni klippan počeo sa mnom majmunirati, više to nisam mogao podnijeti."

"Jesi li jako ozlijedio dječaka?", upita doktor.

"O, ne", reče konj. "Udario sam ga na pravom mjestu. Veterinar se sada brine – o njemu. Kada će moje naočale biti gotove?"

"Imat ću ih drugi tjedan", reče doktor. "Dođi opet u utorak. Doviđenja!"

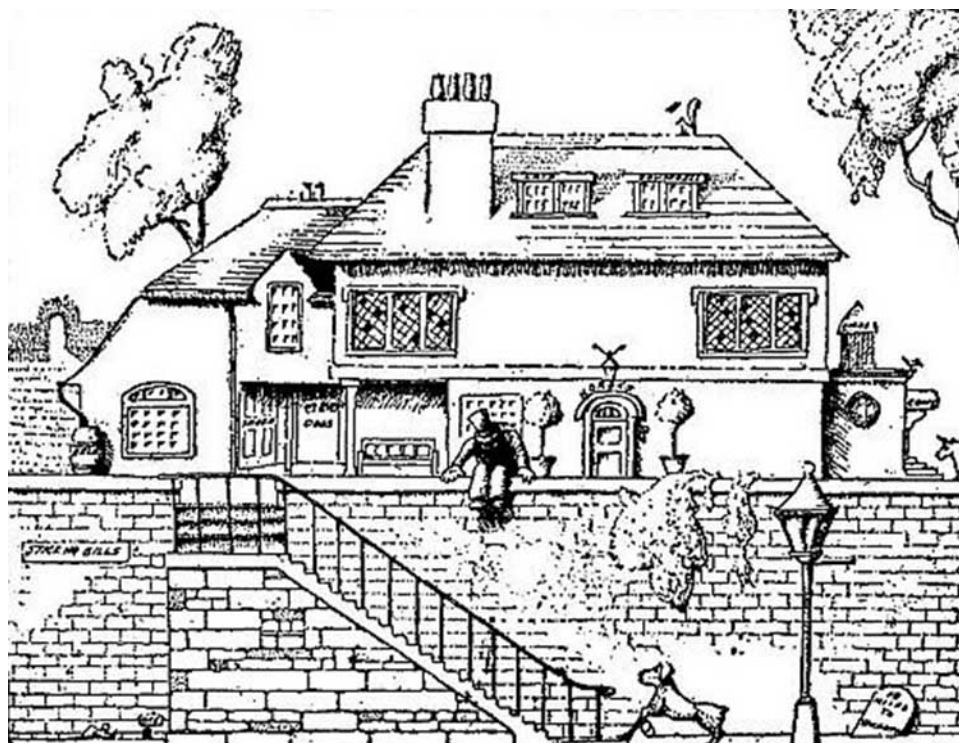
... i vidio je dobro kao i prije.

John Dolittle je potom nabavio lijepi, veliki par zelenih naočala, a tegleći konj je prestao gubiti vid na jednom oku i vidio je dobro kao i prije.

I uskoro je u kraju oko Puddlebyja postalo uobičajeno vidjeti seoske životinje s naočalama, a slijepi konj je postao nepoznata pojava.

A tako je bilo i sa svim drugim životinjama koje su mu dovodili. Čim bi vidjele da on govori njihov jezik, rekle bi mu gdje ih boli i kako se točno osjećaju, pa je, naravno, njemu bilo lako liječiti ih.

Sve su te životinje, kad su se vratile kući, rekle svojoj braći i prijateljima da u maloj kući s velikim vrtom postoji doktor koji je ZBILJA doktor. I kad god bi se neki od tih stvorova razbolio – ne samo konji i krave i psi – nego i sva mala stvorenja koja se mogu vidjeti na poljima, kao što su poljski miševi i voluharice, jazavci i šišmiši, došli bi odmah do njegove kuće na rubu grada, pa je njegov veliki vrt bio skoro uvijek natrpan životinjama koje su ga željele vidjeti.

... došli bi odmah do njegove kuće na rubu grada...

Bilo ih je toliko da je morao postaviti posebna vrata za različite vrste. Na prednjim je vratima napisao "KONJI", na bočnim vratima "KRAVE", na kuhinjskim vratima "OVCE". Svaka je vrsta životinja imala posebna vrata – čak su i miševi imali malu rupu u podrumu, gdje su strpljivo čekali u redu da ih doktor obiđe.

I tako, u nekoliko godina, svako živo stvorenje miljama i miljama uokolo čulo je za dr. Johna Dolittlea. A ptice koje su zimi letjele u druge zemlje pričale su životinjama u stranim zemljama o izvanrednom doktoru iz mjesta Puddleby-on-the-Marsh, koji razumije njihov jezik i pomaže im u nevolji. Tako je postao slavan među životinjama – po cijelom svijetu – poznatiji nego što je bio među ljudima jugozapada. I bio je sretan i jako zadovoljan svojim životom.

Jednog popodneva, dok je doktor bio zauzet pisanjem u svoju bilježnicu, Polinezija je sjela na prozor – kako je to skoro uvijek radila – i gledala kako vjetar raznosi lišće po vrtu. Odjednom se glasno nasmijala.

"Što je, Polinezija?", upita je doktor podigavši glavu s bilježnice.

"Baš razmišljam...", reče papiga i nastavi gledati lišće.

"Što razmišljaš?"

"Razmišljam o ljudima", reče Polinezija. "Zlo mi je od ljudi. Oni misle da su tako divni. Svijet postoji već tisućama godina, zar ne? A jedino što su ljudi naučili od životinjskog jezika je to da pas kada maše repom, kaže 'Sretan sam!' – Smiješno je to, nije li? Ti si prvi

čovjek koji govori kao mi. O, nekad me ljudi strašno ljute – toliko se napuhuju kad govore o 'nijemim životinjama'. Nijemim? – Uh! Kako to da sam onda poznavala jednu aru koja je znala reći 'Dobro jutro' na sedam različitih jezika, a da niti ne otvori usta! Znala je sve jezike – čak i grčki. Kupio ju je jedan stari profesor sijede brade. Ali nije dugo kod njega ostala. Rekla je da starac ne govori pravilno grčki i da ga ne može slušati kako krivo podučava taj jezik. Često se pitam što se s njom dogodilo. Ta je ptica znala više o zemljopisu nego što će ljudi ikada znati. – Ljudi, Bože! Pretpostavljam da ako ljudi ikad nauče letjeti – kao najobičniji poljski vrabac – tom napuhivanju neće biti kraja!"

"Ti si pametna stara ptica", reče doktor. "Koliko godina zapravo imaš? Znam da papige i slonovi ponekad žive jako, jako dugo."

"Nisam posve sigurna u svoju starost", reče Polinezija. "Imam ili sto osamdeset i tri ili sto osamdeset i dvije godine. Ali znam da se, kada sam došla ovamo iz Afrike, kralj Charles³ još uvijek skrivao u hrastu – jer sam ga tamo vidjela. Bio je nasmrt prestrašen."

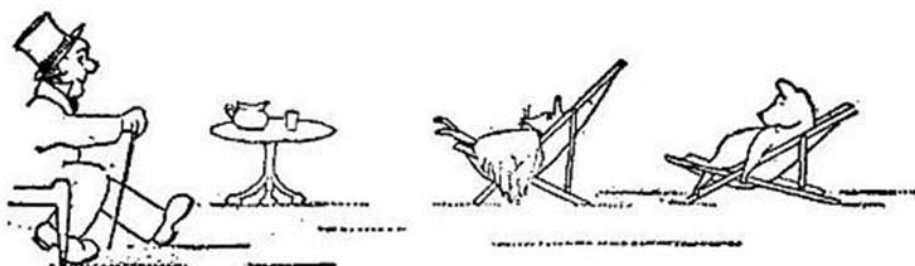
³ Engleski kralj Charles II živio je od 1630. do 1685. godine. U vrijeme građanskog rata u Engleskoj bježao je nakon izgubljene bitke kod Worceстера 1651. godine i sakrio se u duplji velikog hrasta u mjestu Bascobel House. Hrast koji mu je spasio život engleski je parlament 1664. godine proglasio "kraljevskim hrastom", a kraljev je rođendan u znak zahvalnosti prozvan "Dan kraljevskog hrasta".

Treće poglavlje: Nove nevolje s novcem

li uskoro je doktor ponovno počeo zarađivati, a njegova sestra Sarah je kupila novu haljinu i bila jako sretna. Neke životinje koje su mu dolazile bile su toliko bolesne da su u doktorovoj kući morale ostati tjedan dana. A kada bi se počele oporavljati, izležavale bi se na ležaljka na travnjaku.

Često niti nakon što bi ozdravile nisu htjele otići – toliko im se sviđao doktor i njegova kuća. A on nikad nije imao srca odbiti ih kada bi ga pitale mogu li ostati kod njega. Tako je imao sve više i više kućnih ljubimaca.

... izležavale bi se na ležaljka na travnjaku.

Jednom, dok je sjedio na zidu svog vrta, pušeci lulu u predvečerje, naišao je jedan talijanski svirač vergla s majmunom na uzici. Doktor je odmah vidio da je majmunova ogrlica preuska i da je prljav i nesretan. Pa je uzeo majmuna od Talijana, dao čovjeku jedan šiling i rekao mu da ode. Verglaš se strašno naljutio i rekao da želi zadržati majmuna. Ali doktor mu je rekao da će ga udariti po nosu ako ne ode. John Dolittle je bio snažan čovjek, iako nije bio jako visok. Talijan je onda otišao govoreći proste riječi, a majmun je ostao s doktorom Dolittleom i pronašao dobar dom. Druge su ga životinje u kući prozvale "Či-Či" – što je česta riječ u majmunskom jeziku, a znači "đumbir".

Jednom drugom zgodom, kada je u Puddleby došao cirkus, krokodil koji je imao gadnu zubobolju pobjegne noću i dođe u doktorov vrt. Doktor je s njime porazgovarao jezikom krokodila, uveo ga u kuću i popravio mu zube. Ali kada je krokodil vidio koliko je to lijepa kuća – s različitim mjestima za različite vrste životinja – i on je htio živjeti s dokto-

rom. Pitao je može li spavati u ribnjaku na dnu vrta, ako obeća da neće jesti ribe. Kad su ljudi iz cirkusa došli po njega tako je podivljao i poludio da su oni uplašeni pobjegli. Ali prema svima u kući bio je uvijek umiljat poput mačeta.

Ali sada su se stare gospođe počele bojati slati svoje psiće doktoru Dolittleu, zbog krokodila, a seljaci nisu vjerovali da im neće pojesti janjad i bolesnu telad koju su doveli na liječenje. Zato je doktor otišao do krokodila i rekao mu da se mora vratiti u svoj cirkus. Ali on je lio takve suze i toliko preklinjao da mu dopusti da ostane, da ga doktor nije imao srca odbiti.

Nakon toga je doktorova sestra došla i rekla: "Johne, moraš otjerati to stvorenje. Seljaci i starice boje se poslati ti svoje životinje – baš sada kada smo opet počeli bolje živjeti. Sada ćemo se posve upropastiti. Ovo je zadnja slamka. Neću ti više biti domaćica ako ne otpremiš tog aligatora."

"To nije aligator", reče doktor, "to je krokodil."

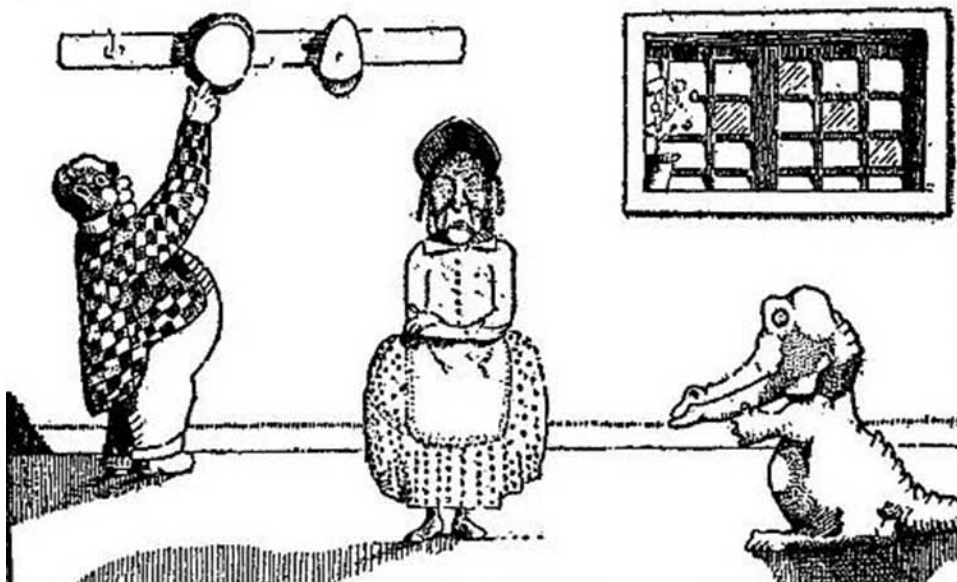
"Ne zanima me kako ga zoveš", reče sestra. "Takvog ružnog stvora nije lijepo imati pod krevetom. Neću ga u kući."

"Ali obećao mi je", odgovori doktor, "da neće nikoga ugristi. On ne voli cirkus, a ja nemam novca da ga pošaljem natrag u Afriku, odakle dolazi. On gleda svoja posla i općenito govoreći jako se lijepo ponaša. Nemoj raditi takvu graju."

"Kažem ti da ga NE ŽELIM", reče Sarah. "Jede linoleum. Ako ga ne otpremiš ovaj čas, ja ću – ja ću otići i udati se!"

"U redu", reče doktor, "idi i udaj se. Ja tu ništa ne mogu." I skine šešir i ode vani u vrt.

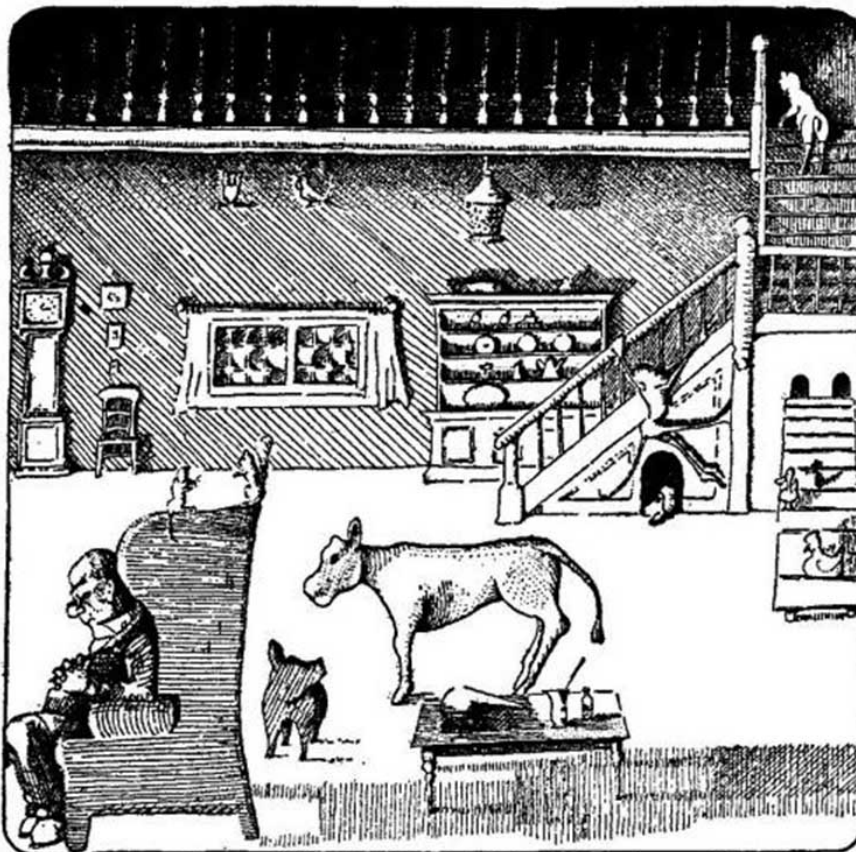
I tako je Sarah Dolittle spakirala svoje stvari i otišla, a doktor je ostao posve sam sa svojom životinjskom obitelji.

"U redu", reče doktor, "idi i udaj se."

I vrlo uskoro bio je siromašniji nego ikada prije. Sa svim tim ustima koja je trebalo hraniti – a i brinuti se o kući, a i nitko nije radio popravke, a i nikakav novac kojim bi se platili mesarovi računi nije pristizao – stvari su se počele činiti jako teškima. Ali doktor se uopće nije zabrinjavao.

"Novac je muka", običavao je reći. "Svima bi nam bilo bolje da nikada nije izmišljen. Čemu služi novac, dokle god smo sretni?"

Jedne večeri, dok je doktor spavao u svojem naslonjaču...

Ali uskoro su se počele zabrinjavati – životinje. Jedne večeri, dok je doktor spavao u svojem naslonjaču ispred kuhinjske peći, počele su šaptom o tome između sebe raspravljati. I sova Tu-Tu, koja je bila dobra u matematici, izračuna da je ostalo novca samo onoliko koliko treba za tjedan dana – ako svi budu jeli samo jedan obrok dnevno i ništa drugo.

Papiga tada reče: "Mislim da bismo svi mi morali početi obavljati kućanske poslove. To je najmanje što možemo učiniti. Na koncu, starac je ovako sam i ovako siromašan zbog nas."

I tako su se dogovorili da majmun Či-Či kuha i popravlja, da pas pere podove, da patka briše prašinu i pravi krevete, da sova Tu-Tu brine o računima, a da prase brine o vrtu. Papiga Polinezija brinut će se za rublje, a i proglasili su je gazdaricom, jer je bila najstarija.

Naravno, ispočetka su svima novi poslovi bili teški – svima osim Či-Čiju, koji je imao ruke i mogao je raditi stvari kao ljudi. Ali uskoro su se navikli i bilo im je jako smiješno gledati psa Đipa kako briše pod repom, krpom koju je za njega privezao kao za metlu. Nakon nekog vremena poslove su počeli raditi toliko dobro da je doktor rekao da njegova kuća nikad nije bila tako uredna i čista.

I tako su stvari neko vrijeme bile u redu; ali bilo im je teško bez novca.

Životinje su onda napravile štand s povrćem i cvijećem ispred vrtnih vrata i počele prodavati rotkvice i ruže ljudima koji su prolazili cestom.

Ali i dalje nisu zarađivali dovoljno novca da plate sve račune – a doktor se i dalje nije zabrinjavao. Kada mu je papiga došla i rekla da joj vlasnik ribarnice ne želi više dati ribu, rekao je:

"Nema veze. Sve dok kokoši ležu jaja a krava daje mlijeko, možemo praviti omlet i jogurt. I ima dovoljno povrća u vrtu. Do zime je još daleko. Ne galami. U tome i jest bio problem sa Sarah – ona bi galamila. Pitam se kako se Sarah snalazi – odlična žena, na neki način – da, da!"

Ali te godine snijeg je stigao ranije nego inače, pa premda je stari šepavi konj iz šume izvan grada doteglio mnogo drva, tako da mogu imati veliku vatru u kuhinji, većina povrća u vrtu je nestala, a ostatak je prekrilo snijeg. I mnoge su životinje bile stvarno gladne.

Četvrto poglavlje: Poruka iz Afrike

a je zima bila jako hladna. I jedne večeri u prosincu, dok su svi zajedno sjedili oko tople vatre u kuhinji, a doktor im je glasno čitao iz knjiga koje je sam napisao na životinjskom jeziku, sova Tu-Tu odjednom reče: "Ššš! Kakva je to buka vani?"

Svi su osluhnuli i čuli zvuk kao da netko trči. Vrata se tada naglo otvore i unutra uleti majmun Či-Či, posve bez daha.

"Doktore!", vikne, "upravo sam dobio poruku od svog rođaka u Africi. Tamo se među majmunima pojavila neka grozna bolest. Svi obolijevaju – i umire ih na stotine. Čuli su za tebe, pa te preklinju da dođeš u Afriku i zaustaviš tu bolest."

"Tko ti je prenio tu poruku?", upita doktor, skidajući naočale i odlažući knjigu.

"Jedna lastavica", reče Či-Či. "Tu je vani, na oluku."

"Uvedi je, neka se ugrije uz vatru", reče doktor. "Mora da je stradala od hladnoće. Laste su odletjele na jug još prije šest tjedana!"

I tako su lastavicu uveli, a bila je sva stisnuta i drhtala je, pa premda se ispočetka malo bojala, ubrzo se ugrijala i sjela na rub otvora kamina i počela pričati.

Kada je završila, doktor reče:

"Rado bih otišao u Afriku – osobito po ovakvom vremenu. Ali bojim se da nemamo dovoljno novca za karte. Dodaj mi kasicu, Či-Či."

I majmun se popne i spusti je s najgornje police ormara.

U njoj nije bilo ništa – ni jednog jedinog novčića!

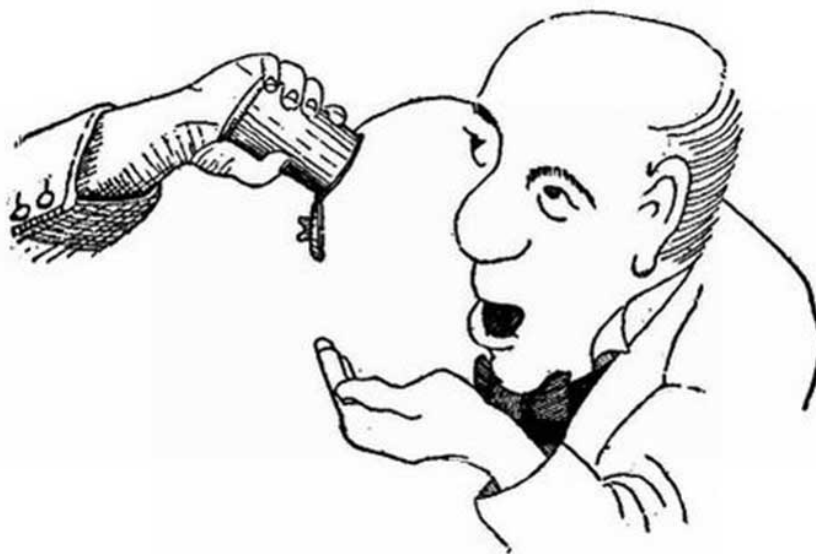
"Bio sam siguran da su bila dva penija", reče doktor.

"BILA su", reče sova. "Ali potrošio si ih na zvečku za jazavčevu bebu kada su joj počeli rasti zubi."

"Jesam li?", reče doktor, "Jadan ja, jadan ja! Kakva je muka novac, sigurno jest! Pa, nema veze. Možda ću ako odem do primorja moći posuditi neki brod koji će nas odvesti do Afrike. Poznavao sam nekoć jednog pomorca koji mi je doveo svoju bebu s ospicama. Možda će nam on posuditi svoj brod – beba je ozdravila."

I tako, rano sljedećeg jutra doktor ode do morske obale. A kada se vratio, rekao je životinjama da je sve u redu – mornar će im posuditi brod.

Krokodil i majmun i papiga bili su jako sretni i počeli su pjevati, jer idu natrag u Afriku, svoj pravi dom. A doktor reče:

Bio sam siguran da su bila dva penija.

"Mogu povesti samo vas troje – i psa Đipa, patku Dab-Dab, svinju Gic-Gic i sovu Tu-Tu. Ostale životinje kao što su puh, vodene voluharice i šišmiši morat će se vratiti u polja na kojima su rođeni i tamo živjeti dok se mi ne vratimo. Ali kako većina njih zimi spava zimski san, to im neće biti teško – a osim toga, za njih ne bi bilo dobro da odu u Afriku."

I tada papiga, koja je već bila na dugim prekomorskim putovanjima, počne govoriti doktoru što sve treba ponijeti sa sobom na brod.

"Moraš imati mnogo mornarskog dvopeka", reče ona, "oni ga zovu 'biškot'. I moraš imati govedinu u konzervi. I sidro."

"Ja bih očekivao da brod ima svoje vlastito sidro", reče doktor.

"Pa, provjeri", reče Polinezija. "Jer ono je jako važno. Ne možeš se zaustaviti ako nemaš sidro. A treba ti i zvono."

"Zbog čega?", upita doktor.

"Da po njemu možeš znati vrijeme", reče papiga. "Odeš i pozvoniš svakih pola sata i onda znaš koliko je sati. Ponesi i mnogo konopa – on je uvijek koristan na putovanjima."

Onda su se počeli pitati gdje da nabave novac kojim će kupiti sve stvari koje im trebaju.

"O, muko moja! Opet novac", poviče doktor. "Zaboga! Jedva čekam da stignemo u Afriku gdje nam novac neće trebati! Pitat ću trgovca može li pričekati svoj novac dok se ne vratim. – Ne, poslat ću mornara da ga to zamoli."

I mornar ode k trgovcu. Uskoro se vrati sa svim stvarima koje su htjeli.

Životinje su se potom spakirale, i nakon što su zatvorili vodu da se cijevi ne zalede i spustili kapke, zatvorili su kuću, a ključ dali starom konju koji je živio u staji. A kada su se uvjerali da u sjeniku ima dovoljno sijena da konju potraje cijelu zimu, odnijeli su svoju prtljagu do obale i ukrcali se na brod.

Tamo je bio životinjski mesar, koji ih je htio ispratiti, a doktoru je na dar donio veliki puding od sala, jer je rekao da je čuo kako se puding od sala ne može naći u stranim zemljama.

Čim su se ukrkali na brod, prašćić Gic-Gic upita gdje su kreveti, jer je bilo četiri sata poslije podne i htio je malo odspavati. I Polinezija ga odvede dolje u unutrašnjost broda, te mu pokaže krevete, postavljene jedan iznad drugoga poput polica za knjige na zidu.

"Hej, to nije krevet!", poviče Gic-Gic. "To je polica!"

"Kreveti su na brodovima uvijek takvi", reče papiga. "To nije polica. Popni se i zaspi. To se inače zove 'banak'."

"Mislim da još neću u krevet", reče Gic-Gic. "Previše sam uzbuđen. Želim ići gore i vidjeti kako isplovjavamo."

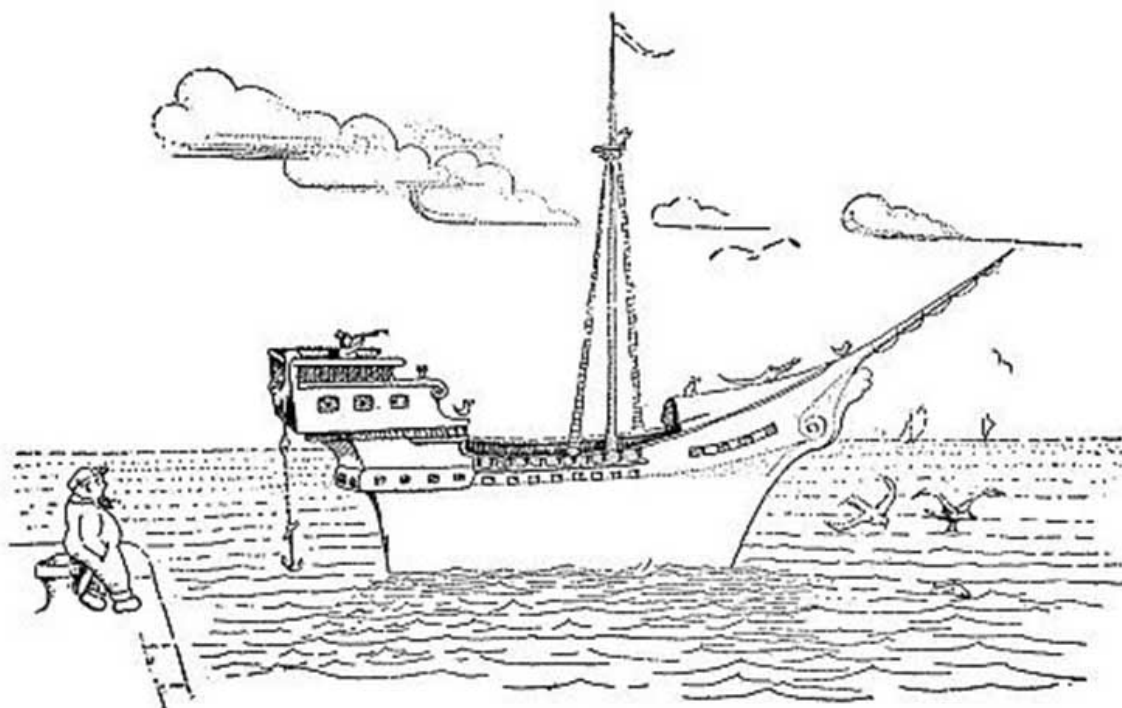
"Pa, ovo ti je prvo putovanje", reče Polinezija. "Naviknut ćeš se na takav život nakon nekog vremena." I ode natrag gore po brodskim stepenicama, pjevušeći sama sebi ovu pjesmu:

Vidio sam Crno more i Crveno more,
Bijelo more preplovio;
Otkrio sam Žutu rijeku,
I u Narančastu rijeku uplovio.
Grenland je opet ostao po krmi,
Brod sad oceanom modrim jedri.
Umoran sam od svih tih boja, Jane;
Pa se vraćam tebi.

Upravo su trebali krenuti, kada doktor reče da se mora vratiti natrag i pitati mornara kojim putem se ide u Afriku.

Ali lastavica mu reče da je ona bila u toj zemlji mnogo puta i da će im ona pokazati kako da tamo stignu.

I tako je doktor rekao Či-Čiju da podigne sidro – i putovanje je počelo.

... i putovanje je počelo.

Peto poglavlje: Veliko putovanje

Neprekidno su jedrili i jedrili cijelih šest tjedana, po valovitom moru, slijedeći lastavicu koja je letjela ispred broda kako bi im pokazala put. Noću je nosila malu svjetiljku, kako bi je mogli pratiti i u tami, a ljudi s drugih brodova koji su prolazili govorili su da to svjetlo mora biti zvijezda padalica.

Kako su plovili dalje i dalje prema jugu, postajalo je sve toplije i toplije. Polinezija, Či-Či i krokodil su beskrajno uživali u toplom suncu. Trčali su naokolo smijući se i pogledavali preko ograde broda, da provjere vidi li se već Afrika.

Ali svinja, pas i sova Tu-Tu ništa nisu mogli raditi po ovakvom vremenu nego sjediti na krmi broda u sjeni velike bačve, s isplaženim jezicima, i piti limunadu.

Patka Dab-Dab rashlađivala se tako što bi skočila u more i plivala za brodom. A svako toliko, kada bi joj se vrh glave previše zagrijao, zaronila bi ispod broda i izronila s druge strane. Tako je, osim toga, lovila haringe utorkom i petkom – kada su svi na brodu jeli ribu da bi im govedina duže trajala.

Kada su stigli blizu ekvatora, vidjeli su kako im se približavaju neke ribe poletuše. Ribe su pitale papigu je li to brod doktora Dolittlea. Kada im je rekla da jest, kazale su da im je drago, jer su majmuni u Africi počeli brinuti da neće nikad stići. Polinezija ih je upitala koliko još milja ima, a ribe poletuše su rekle da je do obale Afrike ostalo samo pedeset i pet milja.

Jednom drugom zgodom do njih je došlo cijelo jato dupina, koji su plesali po valovima. I oni su pitali Polineziju je li to brod slavnog doktora. A kada su čuli da jest, pitali su papigu treba li doktoru nešto za put.

A Polinezija reče: "Da. Nestalo nam je luka."

"Nedaleko odavde je jedan otok", rekoše dupini, "na kojemu raste divlji luk, visok i jak. Samo nastavite pravo – mi ćemo uzeti nešto luka i dobaciti vam ga."

I Dupini odlete preko mora. Vrlo uskoro papiga ih ponovno ugleda kako dolaze odostraga, vukući luk kroz valove u velikim mrežama koje su napravili od morske trave.

Sljedeće večeri, kada je sunce zalazilo, doktor reče:

"Daj mi dalekozor, Či-Či. Naše putovanje je skoro gotovo. Vrlo uskoro trebali bismo ugledati obale Afrike."

I naravno, nakon oko pola sata, mislili su da ispred sebe vide nešto što bi moglo biti kopto. Ali postajalo je sve tamnije i tamnije, pa nisu mogli biti sigurni. Tada se podigla ve-

lika oluja, s gromovima i munjama. Vjetar je hukao, kiša je padala u slapovima, a valovi su bili toliko veliki da su se prelijevali skroz preko broda.

Odjednom se začuo veliki BUM! Brod se zaustavio i nagnuo na jednu stranu.

"Što se dogodilo?" upita doktor, penjući se iz potpalublja.

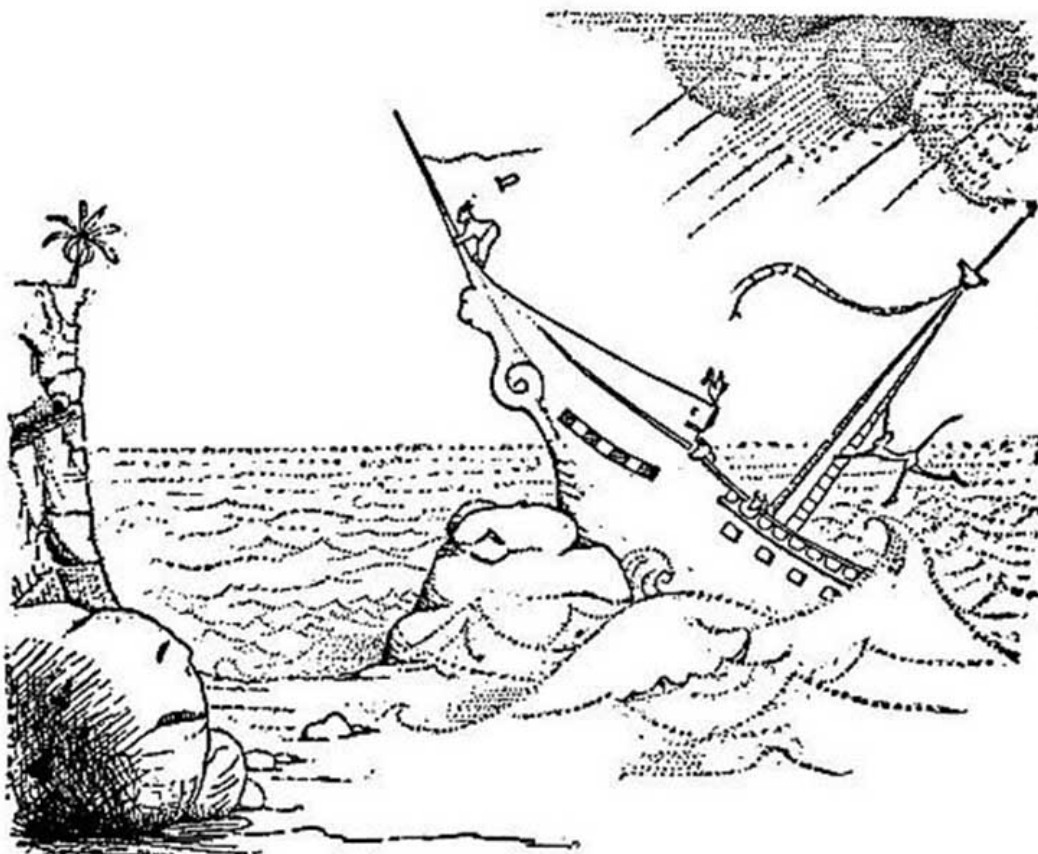
"Nisam sigurna", reče papiga, "ali mislim da smo se nasukali. Reci patki da izađe i pogleda."

I tako je Dab-Dab zaronila ispod valova. A kada je izronila, reče da su udarili u stijenu, da je na dnu broda velika rupa, da voda kroz nju prodire i da će ubrzo potonuti.

"Mora da smo udarili u Afriku", reče doktor. "Jao meni, jao meni! - Pa, morat ćemo svi doplivati do kopna."

Ali Či-Či i Gic-Gic nisu znali plivati!

"Donesi konop!", reče Polinezija. "Rekla sam ti da će biti koristan. Gdje je ta patka? Dođi, Dab-Dab. Uhvati ovaj kraj konopa, odleti do obale i priveži ga za palmu, a mi ćemo drugi kraj konopa držati ovdje na brodu. Onda će se oni koji ne znaju plivati moći popeti uz konop dok ne stignu do kopna. Mornari to zovu 'konop za spašavanje'."

Mora da smo udarili u Afriku.

I tako su svi sigurno stigli na obalu – neki plivajući, neki leteći, a oni koji su puzali po konopu donijeli su sa sobom i doktorov kovčeg i torbu.

Ali brod više nije bio ni za što – s velikom rupom na dnu. Podivljalo more ga je tada razbilo u komadiće o stijene, a komadi drveta su plivali naokolo.

Potom su se svi sklonili u lijepoj velikoj špilji koju su pronašli, visoko na litici, dok oluja nije prestala.

Kada je sljedećega jutra izašlo sunce, spustili su se na pješčanu plažu da se osuše.

"Dobra stara Afrika!", uzdahne Polinezija. "Lijepo se vratiti. Kad samo pomislim – sutra će biti već sto šezdeset i devet godina otkako ovdje nisam bila! A ništa se nimalo nije promijenilo! Iste palme, ista crvena zemlja, isti crni mravi! Nigdje nije kao doma!"

A drugi su opazili da su joj se u očima pojavile suze – bila je toliko sretna što opet vidi svoju zemlju.

Doktoru je tada počeo nedostajati njegov visoki šešir, jer ga je oluja otpuhala u more. Dab-Dab ga ode potražiti. I ugleda ga kako, daleko od obale, pliva poput broda igračke.

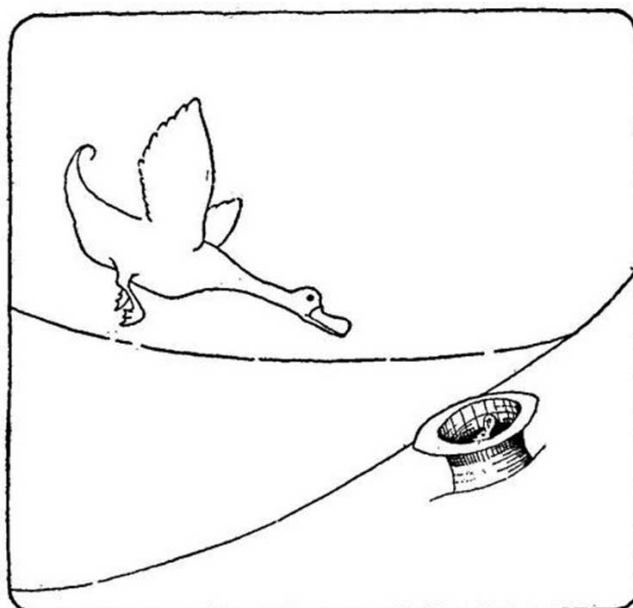
Kada je odletjela da ga donese, u njemu nađe jednog od bijelih miševa, jako uplašenog.

"Što ti ovdje radiš?", upita patka. "Rekli smo ti da ostaneš u Puddlebyju."

"Nisam htio ostati", reče miš. "Htio sam vidjeti kakva je Afrika – ovdje imam rođake. Pa sam se sakrio u prtljazi i unijeli ste me na brod skupa s biškotom. Kada je brod potonuo strašno sam se uplašio – jer ja ne mogu dugo plivati. Plivao sam koliko sam mogao, ali sam se ubrzo posve iscrpio i mislio da ću potonuti. A onda, baš u tom času, do mene je doplutao starčev šešir, pa sam se popeo u njega jer se nisam htio utopiti."

Patka uzme šešir s mišem i odnese ga doktoru na obalu. Svi su se okupili kako bi pogledali.

"To mornari zovu 'slijepi putnik'", reče papiga.

... pa sam se popeo u njega jer se nisam htio utopiti.

Dok su tražili neko zgodno mjesto u kovčegu gdje bi bijeli miš mogao udobno putovati, majmun Či-Či iznenada reče:

"Ššš! Čujem korake u džungli!"

Svi su prestali govoriti i slušali. Uskoro je iz šume izašao crni čovjek i pitao ih što tu rade.

"Ja se zovem doktor John Dolittle", reče doktor. "Zamolili su me da dođem u Afriku i izliječim majmune koji su bolesni."

"Svi morate doći pred kralja", reče crni čovjek.

"Kojeg kralja?", upita doktor koji nije htio gubiti vrijeme.

"Kralja zemlje Jolliginki", reče čovjek. "Sva ova zemlja pripada njemu, a svi stranci moraju doći pred njega. Za mnom!"

I tako su pokupili svoju prtljagu i krenuli, prateći crnca kroz džunglu.

Šesto poglavlje: Polinezija i kralj

akon što su neko vrijeme hodali kroz gustu šumu, stigli su do iskrčene čistine i ugledali kraljevu palaču koja je bila napravljena od blata.

Tu je živio kralj sa svojom kraljicom, Ermintrude, i njihovim sinom, kraljevićem Bumpom. Kraljević je otišao pecati losose u rijeci. Ali kralj i kraljica su sjedili pod suncobranom ispred vrata palače. A kraljica Ermintrude je zaspala.

A kraljica Ermintrude je zaspala.

Kada je doktor stigao do palače, kralj ga upita čime se bavi, a doktor mu ispriča zašto je došao u Afriku.

"Ne smiješ putovati kroz moju zemlju", reče kralj. "Prije mnogo godina na ove je obale došao jedan bijeli čovjek, a ja sam prema njemu bio jako ljubazan. Ali nakon što je iskopao rupe u zemlji u potrazi za zlatom i nakon što je pobio sve slonovaču, otišao je potajice svojim brodom – a da nije rekao niti 'hvala!'. I zato bijeli čovjek nikad više neće putovati zemljom Jolliginki!"

Kralj se tada okrene prema nekim od crnaca koji su stajali u blizini i reče: "Odvedite ovog liječnika – sa svim njegovim životinjama, i zatvorite ih u moj najčvršći zatvor!"

I šest crnaca odvedu doktora i njegove ljubimce, te ih zatvore u kamenu tamnicu. Tamnica je imala samo jedan mali prozor, visoko na zidu, s rešetkama, a vrata su bila čvrsta i debela.

Tada su se jako rastužili, a prašćić Gic-Gic počne plakati. Ali Či-Či reče da će ga pljusnuti ako ne prestane s tom užasnom galamom, pa se utišao.

"Jesmo li svi tu?", upita doktor nakon što se navikao na tamu.

"Da, mislim da jesmo", reče patka i počne ih brojati.

"Gdje je Polinezija?", upita krokodil. "Nije ovdje."

"Jesi li siguran?", reče doktor. "Pogledaj ponovno. Polinezija! Polinezija! Gdje si?"

"Pretpostavljam da je pobjegla", progunđa krokodil. "Pa, to je posve nalik njoj! – Iskrala se u džunglu čim su njezini prijatelji upali u nevolju."

"Nisam ja takva ptica", reče papiga, penjući se iz džepa na skutu doktorovog ogrtača. "Vidiš, ja sam dovoljno malena da se mogu provući kroz rešetke na ovom prozoru, a bojala sam se da bi me, ako me vide, mogli staviti u krletku. Dok je kralj bio zauzet govorancijom, sakrila sam se u doktorov džep – i evo me! To se inače zove 'varka'", reče ona, poravnavajući perje kljunom.

"Milostivi Bože!", poviče doktor. "Imaš sreće što nisam sjeo na tebe."

"Slušajte sada", reče Polinezija. "Večeras, čim se smrkne, provući ću se kroz rešetke na ovom prozoru i odletjeti do palače. A onda – vidjet ćete – brzo ću naći načina da nas kralj pusti iz zatvora."

"O, a što TI možeš učiniti?", reče Gic-Gic, podigavši nos i počevši opet plakati. "Ti si samo ptica!"

"Sasvim točno", reče papiga. "Ali ne zaboravi da, premda sam samo ptica, mogu GOVORITI POPUT ČOVJEKA! – A ja dobro poznajem ovaj narod."

I tako, te noći dok je mjesec sjajio kroz palme, a svi kraljevi ljudi spavali, papiga se iskrala kroz rešetke zatvora i odletjela do palače. Netko je bio razbio prozor ostave teniskom lopticom, pa se Polinezija uvukla kroz rupu u staklu.

Čula je kako kraljević Bumpo hrče u svojoj sobi na kraju palače. Onda se na prstima prišuljala uza stepenice do kraljeve sobe. Otvorila je pažljivo vrata i provirila unutra.

Kraljica je te noći bila na plesu kod svoje rođakinje, ali kralj je bio u krevetu i čvrsto spavao.

Polinezija se ušulja, vrlo tiho, i zavuče se pod krevet.

Potom zakašlje – baš onako kako doktor Dolittle običava kašljati. Polinezija je mogla oponašati bilo koga.

Kralj otvori oči i pospano reče: "Jesi li to ti Ermintrude?" (Pomislio da se to kraljica vratila s plesa.)

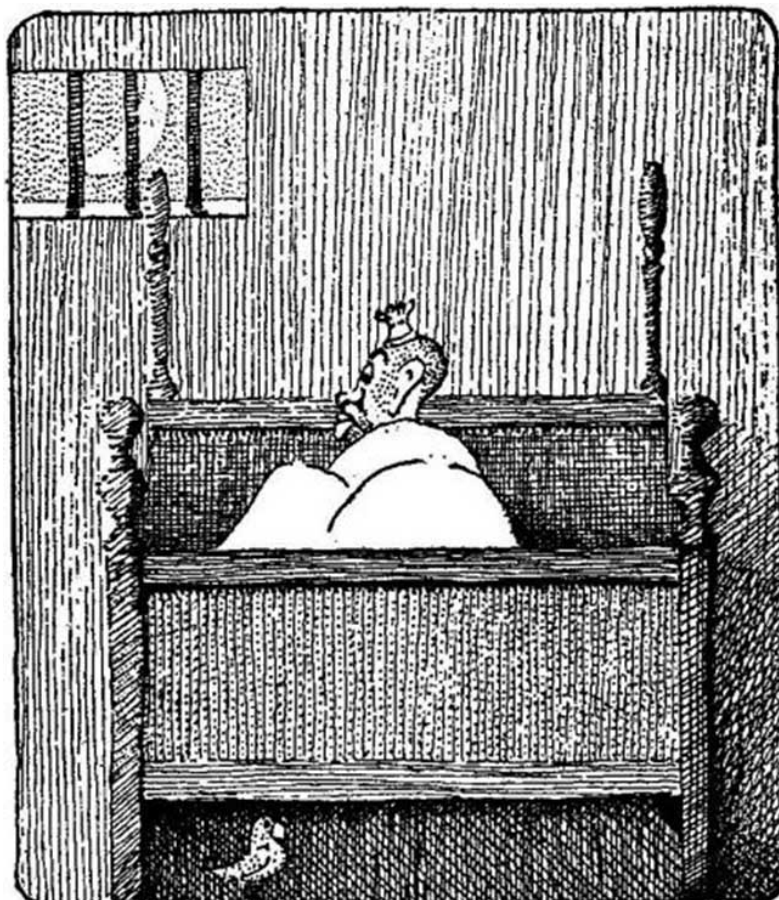
Papiga onda opet zakašlje – glasno, poput čovjeka. A kralj sjedne, posve budan, i reče: "Tko je to?"

"Ja sam, doktor Dolittle", reče papiga – baš onako kako bi doktor Dolittle to rekao. Što radiš u mojoj sobi?", poviče kralj. "Kako se usuđuješ izaći iz zatvora! Gdje si? – Ne vidim te!"

Ali papiga se samo nasmije – dugim, dubokim i veselim smijehom, poput doktora.

"Prestani se smijati i odmah dođi ovamo, da te vidim", reče kralj.

"Glupi kralju!", odgovori Polinezija. "Zar si zaboravio da razgovaraš s doktorom Johnom Dolittleom – najčudesnijim čovjekom na zemlji? Naravno da me ne možeš vidjeti. Učinio sam se nevidljivim. Ništa tu ne mogu napraviti. Sada slušaj: večeras sam te došao upozoriti. Ako meni i mojim životinjama ne dopustiš da prođemo kroz tvoje kraljevstvo, učinit ću da se i ti i svi tvoji ljudi razbolite poput majmuna. Jer ja mogu ozdraviti ljude, ali ih mogu i razboljeti – samo ako podignem mali prst! Pošalji svoje vojnike da smjesta otvore vrata tamnice, ili ćeš dobiti ospice prije nego što se jutarnje sunce pojavi iznad brda zemlje Jolliginki!"

"Tko je to?"

Kralj tada počne drhtati i jako se uplaši.

"Doktore", vikne, "bit će kako ti kažeš! Nemoj podignuti svoj mali prst, molim te!" I on iskoči iz kreveta i otrči vojnicima reći da otvore vrata zatvora.

Čim je otišao, Polinezija otpuže dolje i izađe iz palače kroz prozor ostave.

Ali kraljica, koja si je upravo otključavala stražnja vrata, vidje papigu kako se provlači kroz razbijeno staklo. A kada se kralj vratio u krevet, reče mu što je vidjela.

Kralj je tada shvatio da je nasamaren i bio je strahovito ljut. Odmah je odjurio do zatvora.

Ali bilo je prekasno. Vrata su stajala otvorena. Tamnica je bila prazna. Doktor i sve njegove životinje su već otišli.

Sedmo poglavlje: Majmunski most

h, kraljica Ermintrude nije nikada u svome životu vidjela svog muža tako bijesnoga kakav je bio te noći. Od bijesa je škripao zubima. Sve je nazivao glupanima. Bacio je svoju četkicu za zube na dvorsku mačku. Trčao je naokolo u svojoj noćnoj košulji i probudio cijelu svoju vojsku, te ih poslao u džunglu da uhvate doktora. Potom je natjerao i sve svoje sluge da krenu u potragu – svoje kuhare i svoje vrtlare i svoga brijača i učitelja kraljevića Bumpa – čak je i kraljicu, koja je bila umorna od plesa u tijesnim cipelama, potjerao da pomogne vojnicima u potrazi.

Cijelo to vrijeme doktor i njegove životinje su trčali kroz šumu prema Zemlji majmuna što su brže mogli.

Gic-Gic se sa svojim kratkim nogama ubrzo umorio, pa ga je doktor morao nositi – što je prilično otežavalo situaciju jer su sa sobom također imali i kovčeg i torbu.

Kralj Jolliginkija je mislio da će ih njegova vojska lako pronaći, jer je doktor bio u nepoznatoj zemlji i nije znao put. Ali prevario se, jer je majmun Či-Či poznavao sve staze kroz džunglu – bolje čak i od kraljevih ljudi. I on je odveo doktora i njegove ljubimce sve do najgušćeg dijela šume – mjesta gdje ni jedan čovjek nikada ranije nije kročio – i sakrio ih u veliko šuplje stablo između visokih stijena.

"Bolje da ovdje pričekamo", reče Či-Či, "dok se vojnici ne vrate natrag u krevet. Tada možemo nastaviti prema Zemlji majmuna."

Tamo su ostali cijelu noć.

Često su mogli čuti kako ih kraljevi ljudi traže i razgovaraju u okolnoj džungli. Ali bili su sigurni, jer nitko osim Či-Čija nije znao za to skrovište – čak ni drugi majmuni.

Napokon, kada se kroz debelo lišće počelo pokazivati dnevno svjetlo, čuli su kako kraljica Ermintrude govori vrlo umornim glasom da više nema smisla tražiti – da bi se trebali vratiti i malo naspavati.

Čim su svi vojnici otišli kućama, Či-Či je doktora i životinje izveo iz skrovišta, te su se zaputili prema Zemlji majmuna.

Put do tamo bio je jako dug, a oni su se često umarali – osobito Gic-Gic. No kada bi on počeo plakati, dali bi mu kokosovog mlijeka, koje mu se jako sviđalo.

Uvijek su imali dovoljno hrane i pića, jer su Či-Či i Polinezija poznavali sve različite vrste voća i povrća koje rastu u džungli, i znali su gdje ih se može naći – poput datula i smokvi i kikirikija i đumbira i slatkog krumpira. Limunadu su pravili od soka divljih naranči,

zaslađenih medom kojega su uzimali iz pčelinjih gnijezda u šupljim stablima. Što god da je netko zatražio, činilo se da Či-Či i Polinezija mogu to nabaviti – to ili nešto slično. Čak su jednoga dana doktoru nabavili i nešto duhana, kada je potrošio sve što je sa sobom donio, a htio je pušiti.

Noću su spavali u šatorima napravljenim od palminog lišća, na debelim, mekanim krevetima od suhe trave. A nakon nekog vremena naviknuli su se dugo hodati i nisu se više toliko umarali, nego su jako uživali u putovanju.

Ali uvijek bi im bilo drago kada bi pala noć, pa bi stali da se odmore. Doktor bi tada zapalio vatru od suhih grančica i nakon što bi pojeli večeru, sjeli bi oko nje u krug i slušali kako Polinezija pjeva pjesme o moru ili kako Či-Či priča priče o džungli.

A mnoge su priče koje je Či-Či pripovijedao bile jako zanimljive. Jer iako majmuni nisu imali svoje povijesne knjige prije nego što ih je za njih napisao doktor Dolittle, pamtili su sve što se dogodilo tako što su pričali priče svojoj djeci. A Či-Či je pripovijedao o mnogim stvarima o kojima mu je pričala njegova baka – priče iz davnih, davnih davnina, prije Noe i potopa – o danima kada su se ljudi odijevali u medvjede kože i živjeli u rupama u stijenama i jeli svoju ovčetinu sirovu, jer još nisu znali što je to kuhanje – jer nikada nisu vidjeli vatru. I pričao im je o velikim mamutima i gušterima dugačkim poput vlaka, koji su lutali planinama u ta vremena, grickajući lišće s krošnji stabala. I često bi se toliko zadubili u slušanje da bi, kada bi on završio priču, ustanovili da se vatra ugasila, pa su morali odjuriti sakupiti još grančica i ponovno je zapaliti.

Kada se kraljeva vojska vratila i rekla kralju da nisu uspjeli pronaći doktora, kralj ih je opet poslao i rekao im da moraju ostati u džungli dokle god ga ne uhvate. I tako su ih, cijelo to vrijeme dok su doktor i njegove životinje hodali prema Zemlji majmuna misleći da su sigurni, kraljevi ljudi i dalje pratili. Da je Či-Či to znao, vjerojatno bi ih opet negdje sakrio. Ali, nije znao.

Jednoga se dana Či-Či popeo na visoku stijenu i pogledao preko krošnji stabala. A kada se spustio, rekao je da su sada već sasvim blizu Zemlje majmuna i da bi trebali uskoro tamo stići.

I naravno, iste te večeri vidjeli su Či-Čijevog rođaka i cijelu gomilu drugih majmuna, koji se još nisu bili razboljeli, kako sjede na stablima uz rub močvare, tražeći ih i čekajući. A kada su vidjeli da je slavni doktor zaista stigao, ti su majmuni počeli raditi takvu ogromnu buku, kličući i ljuljajući lišće i njišući grane kako bi ih pozdravili.

Htjeli su nositi doktorovu torbu i kovčeg i sve što je sa sobom imao – a jedan od većih majmuna čak je nosio i Gic-Gica, koji se opet bio umorio. Potom su dvojica među njima pohitala naprijed kako bi bolesnim majmunima rekli da je veliki doktor napokon došao.

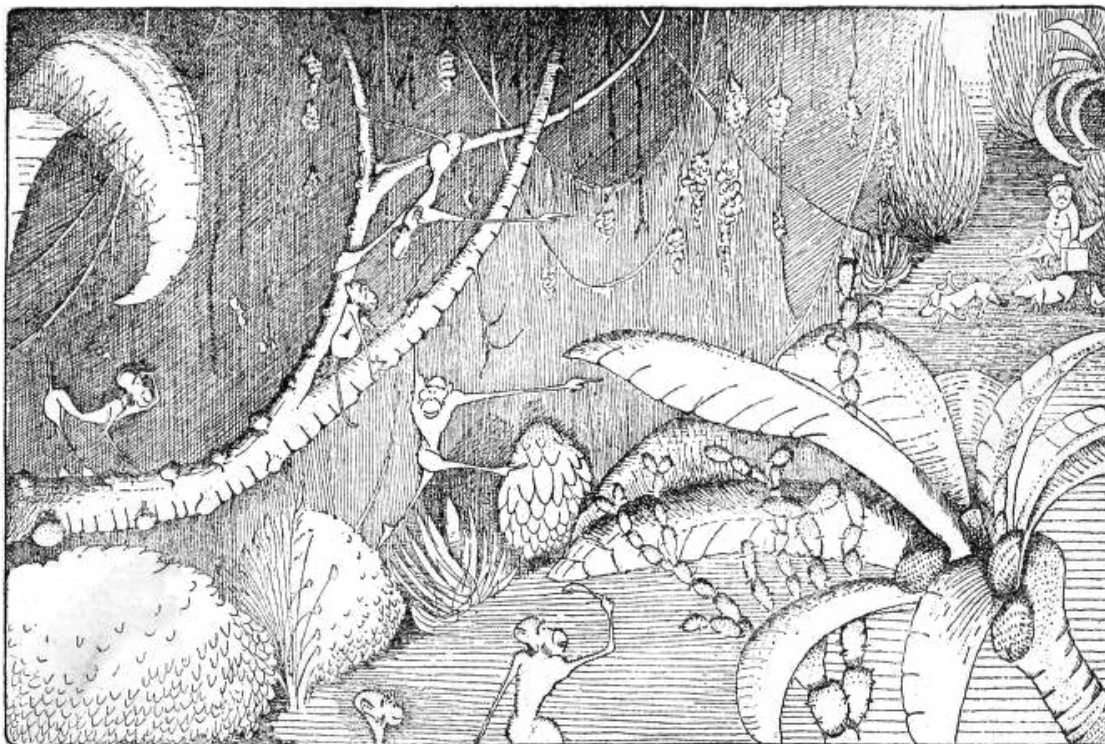
Ali, kraljevi ljudi koji su ih još uvijek slijedili čuli su tu buku koju su vičući stvarali majmuni, pa su konačno doznali gdje je doktor, te ga pohitali uhvatiti.

Veliki majmun koji je nosio Gic-Gica išao je za ostalima polako, te je vidio zapovjednika vojske kako se šunja između drveća. Onda je požurio za doktorom i rekao mu da bježi.

Potom su svi potrčali brže nego ikada u životu. Kraljevi ljudi koji su ih slijedili također su počeli trčati, a zapovjednik je trčao žešće od svih.

Doktor se tada spotaknuo o svoju liječničku torbu i pao u blato, a zapovjednik je bio siguran da će ga ovaj put uhvatiti.

Ali zapovjednik je imao vrlo duge uši – iako je njegova kosa bila jako kratka. I tako je, kada se bacio naprijed ne bi li ščepao doktora, jedno njegovo uho zapelo za stablo, a ostatak vojske se morao zaustaviti da mu pomogne.

... kličući i ljuljajući lišće i njišući grane kako bi ih pozdravili.

Do tada se doktor već uspio pridići, pa su nastavili dalje, trčeći i trčeći. A Či-Či je povikao:

"Uspjet ćemo! Više nije daleko!"

Ali prije nego što su mogli ući u Zemlju majmuna, došli su do strme litice ispod koje je tekla rijeka. To je bio kraj kraljevstva Jolliginki, a Zemlja majmuna nalazila se s druge strane – preko rijeke.

Pas Đip pogleda dolje preko ruba strme, strme provalije i reče:

"Bože! Kako ćemo uopće preći preko?"

"O, dragi Bože", reče Gic-Gic. "Kraljevi ljudi su već sasvim blizu – pogledaj ih! Bojim se da će nas opet vratiti u zatvor." I počeo je jecati.

Ali veliki majmun spusti prašćića na zemlju i poviče drugim majmunima:

"Momci – most! Brzo! – Napravite most! Imamo samo minutu da ga napravimo. Oslobođili su zapovjednika i on juri poput jelena. Življe! Most! Most!"

Doktor se počne pitati od čega će oni to napraviti most, te se osvrne uokolo da vidi imaju li možda nekakve daske negdje skrivene.

Ali kada je pogledao natrag prema litici, tamo je, viseći preko rijeke, već bio spreman njihov most - napravljen od živih majmuna! Jer dok im je okrenuo leđa, majmuni su - brzinom munje - od sebe samih napravili most, držeći se međusobno za ruke i noge.

I veliki majmun vikne doktoru: "Hodajte preko!" Hodajte preko - svi - brzo!"

Gic-Gic se malo uplašio hodajući po tako uskom mostu na takvoj vrtoglavoj visini iznad rijeke. Ali je prešao u redu, a za njim i svi ostali.

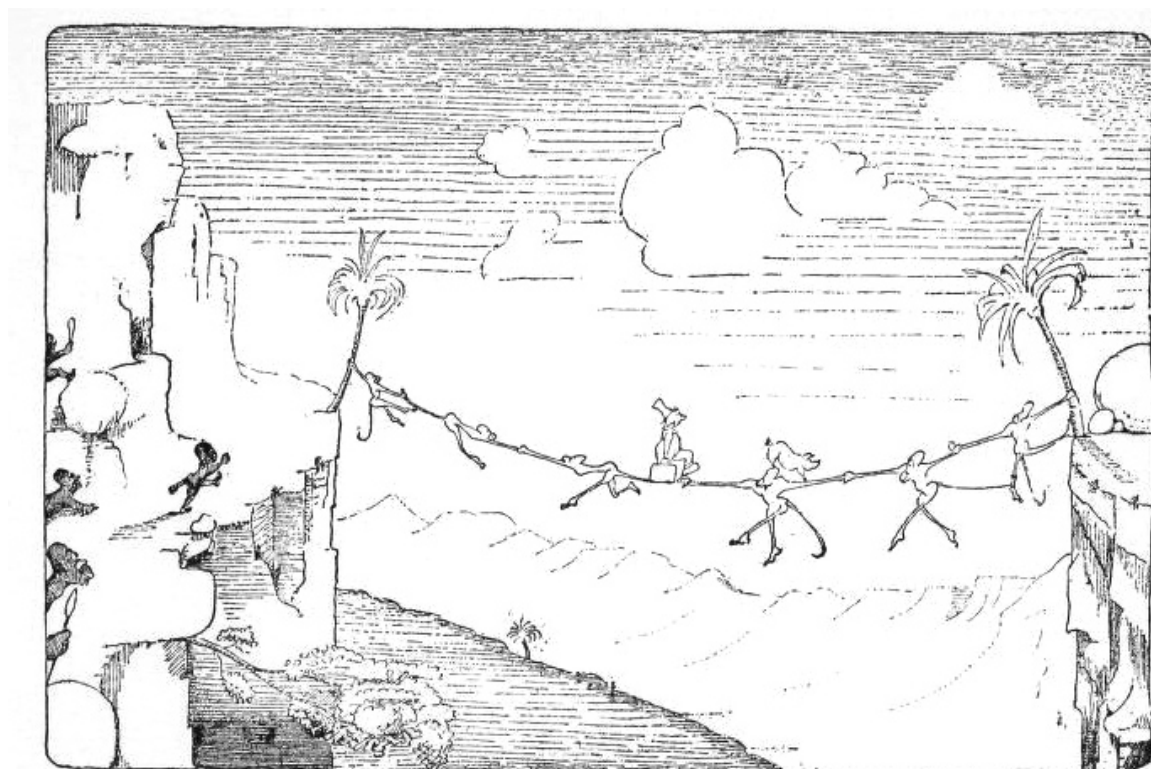
John Dolittle je trebao preći zadnji. I baš kada je skoro stigao do druge strane, kraljevi su ljudi dojurili do ruba litice.

Onda su mahali šakama i bijesno vikali. Jer vidjeli su da su zakasnili. Doktor i sve njegove životinje bili su sigurni u Zemlji majmuna, a most se povukao na drugu stranu.

Či-Či se tada okrene prema doktoru i reče:

"Mnogi veliki istraživači i sjedobradi prirodoslovci proveli su tjedne i tjedne skriveni u džungli čekajući da vide kako majmuni izvode ovaj trik. Ali mi nikad nismo dopustili bijelom čovjeku da to vidi. Ti si prvi koji je vidio slavni 'Majmunski most'."

A doktor se osjećao jako zadovoljnim.

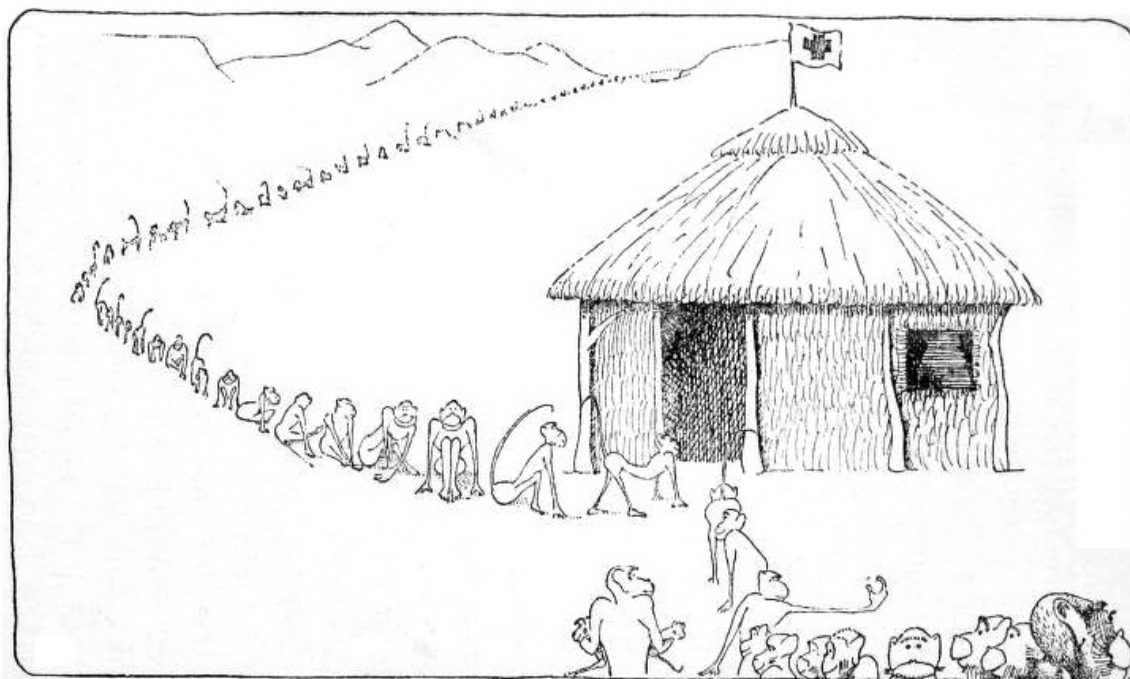

John Dolittle je trebao preći zadnji.

Osmo poglavlje: Vođa lavova

John Dolittle je sada bio strašno, užasno zaposlen. Otkrio je da su stotine i tisuće majmuna bolesni – gorile, orangutani⁴, čimpanze, psoglavi pavijani, surlaši, sivi majmuni, crveni majmuni – sve vrste! A mnogo ih je i umrlo.

Prvo što je učinio bilo je to da je razdvojio bolesne od zdravih. Onda je Či-Čiju i njegovom rođaku naložio da mu sagrade malu kuću od trave. Sljedeće: naredio je svim majmunima koji su još bili zdravi da se cijepe.

Naredio je svim majmunima koji su još bili zdravi da se cijepe.

⁴ Pisac se zabunio: orangutani ne žive u Africi nego na otocima Borneo i Sumatra u jugoistočnoj Aziji.

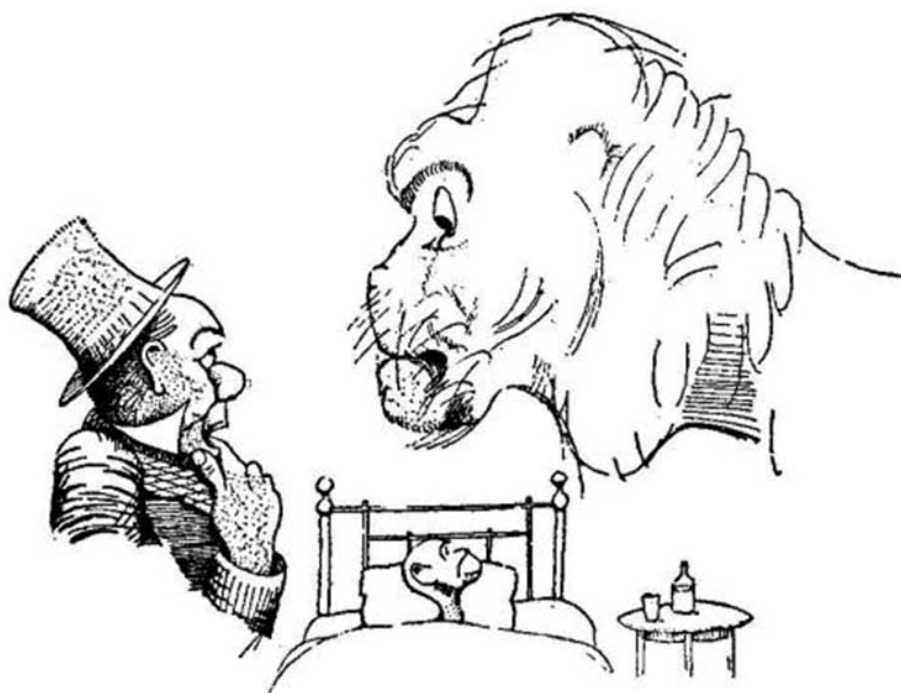
I kroz tri dana i tri noći majmuni su pristizali iz džungle i dolina i brežuljaka u malu kuću od trave, gdje je doktor sjedio cijeli dan i cijelu noć, cijepći ih i cijepći.

Potom je dao sagraditi još jednu kuću – veliku, s mnogo kreveta, pa je bolesne majmune smjestio u tu kuću.

Ali toliko ih je bilo bolesno da nije bilo niti dovoljno onih zdravih da se o njima brinu. Zato je poslao poruke drugim životinjama, kao što su lavovi i leopardi i antilope, da dođu i pomognu oko skrbi za bolesne.

Ali je vođa lavova bio vrlo oholi stvor. I kada je došao do doktorove velike kuće pune kreveta, izgledao je ljut i uvrijeđen.

"Kako se usuđuješ to od mene tražiti, gospodine?", rekao je zureći u doktora. "Kako se usuđuješ od mene – OD MENE, KRALJA ŽIVOTINJA, tražiti da uslužujem hrpu prljavih majmuna? Zašto, pa ja ih ne bih niti pojeo, ni kao međuobrok!"

"OD MENE, KRALJA ŽIVOTINJA, tražiti da uslužujem hrpu prljavih majmuna?"

Iako je lav izgledao jako strašno, doktor se potrudio ne izgledati uplašeno.

"Nisam te tražio da ih pojedeš", reče on tiho. "A osim toga, oni nisu prljavi. Svi su se jutros okupali. TVOJE krzno izgleda kao da bi mu trebalo četkanje – i to jako. Slušaj sada, nešto ću ti reći: možda dođe dan kada će se lavovi razboljeti. A ako vi ne pomognete drugim životinjama sada, lavovi bi mogli ostati sami kad NJIMA bude trebala pomoć. To se obično dogodi oholima."

"Lavovi nikad neće BITI u nevolji – lavovi samo IZAZIVAJU nevolje", reče vođa podignuvši nos. I onda oholo odšeta u džunglu, uvjeren da se pokazao baš pametnim i mudrim.

Nakon njih, i leopardi su se uzoholili i rekli da ni oni neće pomoći. A za njima, naravno, i antilope – iako su one bile previše stidljive i plahe da bi bile nepristojne prema doktoru poput lava – one su samo kopitima kopkale zemlju i budalasto se smijuljile, te rekle da nikada prije nisu brinule o bolesnicima.

I sada se jadni doktor panično zabrinuo, pitajući se gdje će naći pomoć da može zbrinuti sve te tisuće majmuna u krevetu.

A vođa lavova, kada se vratio u svoju jazbinu, vidje svoju ženu, kraljicu lavicu, kako mu trči u susret, s neurednom grivom.

"Jedan od naših lavića neće jesti", reče ona. "Ne znam što da radim s njim. Nije ništa niti okusio od prošle noći."

I počne plakati i tresti se od nervoze – jer bila je dobra majka, premda je bila lavica.

Vođa ode u svoju jazbinu i pogleda svoju djecu – dva vrlo lukava mala lavića koji su ležali na podu. A jedan od njih izgledao je dosta loše.

Lav tada ispriča svojoj ženi, prilično oholo, što je upravo rekao doktoru. A ona se tako naljuti da ga je skoro izbacila iz jazbine. "Nikada nisi imao ni zrno soli u glavi!", vrisnula je. "Sve životinje, odavde do Indijskog oceana, pričaju o tom izuzetnom čovjeku i o tome kako zna izliječiti sve bolesti, i o tome kako je dobar – jedini čovjek na cijelom svijetu koji zna govoriti jezikom životinja! I baš sada, BAŠ SADA – kada i mi imamo bolesnu bebu u rukama, morao si otići i uvrijediti ga! Veliki derane! Nitko nego budala ne može biti nepristojan prema DOBROM doktoru. Ti – ", i počne čupati svog muža za grivu.

"Vrati se tom bijelom čovjeku odmah"; vikala je, "i reci mu da ti je žao. I povedi i sve druge praznoglave lavove sa sobom – i one glupe leoparda i antilope. Onda učinite sve što vam doktor kaže. I marljivo radite! Pa će on možda biti toliko dobar da kasnije dođe i pogleda našeg lavića. Sad se gubi! – POŽURI, kažem ti! Ti nisi nikakav otac!"

I ode u susjednu jazbinu, u kojoj je živjela druga majka lavica, pa joj sve ovo ispriča.

Tako je vođa lavova otišao natrag kod doktora i rekao: "Prolazio sam ovuda, pa sam se sjetio pogledati što se zbiva. Jeste li već pronašli pomoć?"

"Ne", reče doktor. "Nisam. I strašno sam zabrinut."

"Danas je teško pronaći pomoć", reče lav. "Čini se da životinje više ne žele raditi. Ne možeš ih za to kriviti – na neki način... Pa, kako vidim da imaš poteškoća, udostojat ću se napraviti što mogu – samo toliko da ti napravim uslugu – jedino ako te stvorove ne moram i prati. I rekao sam svim drugim grabežljivim životinjama da dođu i daju svoj doprinos. Leopardi će stići svaki čas... O, uzgred rečeno, i mi imamo bolesno mladunče kod kuće. Ja osobno ne mislim da je nešto ozbiljno. Ali žena je zabrinuta. Ako budeš u blizini večeras, mogao bi svratiti i pogledati ga. Hoćeš li?"

Doktor se tada jako razveselio, jer su svi lavovi i leopardi i antilope i žirafe i zebre – sve životinje iz šuma i iz planina i iz nizina – došle pomoći mu. Bilo ih je toliko da je neke morao poslati kući, a zadržao je samo one najpametnije.

I vrlo uskoro majmuni su se počeli oporavljati. Do kraja tjedna velika kuća puna kreveta bila je napola prazna. A do kraja sljedećeg tjedna ozdravio je i zadnji majmun.

Tako je doktorov posao bio gotov, ali je on bio toliko umoran da je otišao u krevet i spavao tri dana a da se nijednom nije ni okrenuo.

Deveto poglavlje: Vijeće majmuna

Či-Či je stajao pred doktorovim vratima i nikoga nije puštao unutra dok se doktor ne probudi. John Dolittle tada reče majmunu da se sada mora vratiti u Puddleby.

*Onda se Veliki Gorila
digne i reče...*

Ovime su svi bili jako iznenađeni, jer su mislili da će s njima ostati zauvijek. I te su se večeri svi majmuni okupili u džungli kako bi o tome raspravili.

Poglavica Čimpanza ustane i reče:

"Zašto taj dobri čovjek odlazi? Nije sretan ovdje s nama?"

Ali nitko mu na to nije znao odgovoriti.

Onda se Veliki Gorila digne i reče:

"Mislim da bi smo svi zajedno trebali otići k njemu i zamoliti ga da ostane. Možda, ako mu napravimo novu kuću i veći krevet, te mu obećamo mnogo majmuna-slugu koji će za njega raditi i život mu učiniti ugodnim – možda tada neće htjeti otići."

Tada ustane Či-Či, a svi drugi počеше šaptati: "Ššš! Gledaj! Či-Či, veliki putnik, želi govoriti!"

A Či-Či reče ostalim majmunima:

"Prijatelji moji, bojim se da nema koristi tražiti od doktora da ostane. On je dužan dosta novca u Puddlebyju i kaže da se mora vratiti i platiti dug."

A majmuni ga upitaju: "Što je to NOVAC?"

Či-Či im tada ispriča da u zemlji bijelih ljudi ništa ne možeš dobiti bez novca. Ništa ne možeš niti ČINITI bez novca – odnosno, život bez novca je gotovo nemoguć.

Neki od njih upitaju: "Što, zar ne možeš čak niti jesti i piti bez plaćanja?"

A Či-Či niječno odmahne glavom. I onda im ispriča da je čak i on, dok je bio sa sviračem vergla, morao djecu prositi novac.

Poglavica Čimpanza se okrene Starješini Orangutanu i reče: "Rođače, ljudi zasigurno jesu čudna stvorenja! Tko bi živio u takvoj zemlji? Milostivi moj bože, kako jadno!"

Či-Či tada reče:

"Kada smo krenuli k vama, nismo imali ni brod s kojim bismo prešli more ni novca da kupimo hranu za putovanje. Tada nam je jedan čovjek posudio nešto biškota, a mi smo mu obećali platiti kad se vratimo. I posudili smo brod od jednog mornara, ali se razbio o stijene kada smo stigli do obala Afrike. Doktor sada kaže da se mora vratiti i nabaviti tom mornaru drugi brod – jer je čovjek siromašan, a brod je bio sve što je imao."

Majmuni su se na neko vrijeme utišali, sjedeći i dalje mirno na tlu i naporno razmišljajući.

Na koncu Najveći Pavijan ustane i reče:

"Mislim da ne bismo smjeli pustiti tog dobrog čovjeka da ode iz naše zemlje a da mu ne damo neki lijepi poklon kojega će sa sobom ponijeti, tako da zna da smo mu zahvalni za sve što je za nas učinio."

A jedan mali, sitni crveni majmun, koji je sjedio na stablu iznad njih, poviče prema dolje:

"I ja to mislim!"

I onda su svi počeli klicati, stvarajući veliku buku: "Da, da! Dajmo mu najljepši poklon kojega je bijeli čovjek ikada dobio!"

Sada su počeli razmišljati i jedan drugoga zapitkivati što bi bila najbolja stvar koju mu mogu dati. I jedan reče: "Pedeset vreća kokosa!" A drugi: "Sto grozdova banana! – Barem neće morati kupovati voće u 'Zemlji gdje se plaća za hranu!'"

Ali Či-Či im reče da bi sve takve stvari bilo teško nositi toliko daleko i da bi istrunule prije nego što bi pojeli i polovicu.

"Ako ga želite usrećiti", reče on, "darujte mu neku životinju. Budite sigurni da će mu to biti drago. Dajte mu neku rijetku životinju kakve nema u menažerijama."

A majmuni ga upitaju: "Što su to MENAŽERIJE?"

Či-Či im je tada objasnio da su menažerije ili zoološki vrtovi mjesta u zemlji bijelog čovjeka gdje se životinje drže u kavezima kako bi ljudi mogli doći i vidjeti ih. A majmuni su bili toliko šokirani da su rekli jedan drugome:

"Ti ljudi su poput nerazumnih mladunaca – glupi i naivni. Ššš! On hoće reći: zatvor!"

Onda su upitali Či-Čija koju bi to rijetku životinju trebali dati doktoru – neku koju bijeli čovjek nikada ranije nije vidio. Načelnik Surlaš upita:

"Imaju li tamo iguanu?"

Ali Či-Či reče: "Da, ima jedna u londonskom zoološkom vrtu."

A drugi upita: "Imaju li okapija?"

Ali Či-Či reče: "Da. U Belgiji, gdje me je moj verglaš kupio prije pet godina, imaju jednog okapija u velikom gradu koji se zove Antwerpen."

A treći upita: "Imaju li gurnime-povuciga?"

Či-Či tada reče: "Ne. Nijedan bijeli čovjek nije nikada vidio gurnime-povuciga. Dajmo mu to!"

Deseto poglavlje: Najrjeđa od svih životinja

Posve sigurno, gurnime-povuciga su danas izumrli. To znači da ih sada više nema. Ali nekoć davno, dok je doktor Dolittle još bio živ, nekoliko ih je još živjelo u najdubljim džunglama Afrike, a čak su i onda bili jako, jako rijetki. Nisu imali repa, nego po jednu glavu na svakom kraju tijela i oštre rogove na svakoj od glava. Bili su jako plahi i strašno ih je teško bilo uloviti. Crni ljudi životinje najčešće love tako da im se prišuljaju iza leđa dok one ne gledaju. Ali to ne možeš napraviti s gurnime-povuciga – jer bez obzira s koje strane mu se približiš, on te uvijek vidi. I zato nikad nisu uhvaćeni i nikad ih se nije moglo vidjeti u zoološkim vrtovima. Iako su mnogi od najvećih lovaca i najpametnijih vlasnika zooloških vrtova potrošili godine i godine tražeći gurnime-povuciga po džunglama po svakakvome vremenu, ni jedan nikada nije uhvaćen. Čak i tada, prije mnogo godina, bila je to jedina životinja na svijetu s dvije glave.

I majmuni su krenuli u lov na tu životinju po šumi. Nakon što su prešli podosta milja, jedan od njih pronađe neobične otiske stopa uz obalu neke rijeke, i oni su znali da jedan gurnime-povuciga mora biti jako blizu tog mjesta.

Potom su krenuli uz riječnu obalu i nakon nekog vremena vidjeli jedno mjesto gdje je trava bila visoka i gusta, pa su pretpostavili da je on tu.

Svi su se uhvatili za ruke i napravili veliki krug oko visoke trave. Gurnime-povuciga je čuo kako dolaze i pokušao je svim silama probiti majmunski obruč. Ali nije mogao. Kada je vidio da nema smisla pokušavati pobjeći, sjeo je i čekao da vidi što žele.

Pitali su ga hoće li otići s doktorom Dolittleom i biti izložen u zemlji bijelog čovjeka.

Ali on je odmahnuo objema glavama i rekao: "Naravno da ne!"

Objasnili su mu da ga neće zatvoriti u kavez nego će se o njemu pažljivo brinuti. Rekli su mu i da je doktor vrlo dobar čovjek, ali da nema novca, a da će ljudi platiti da vide dvo-glavu životinju pa će se doktor obogatiti i moći platiti za brod kojega je posudio da bi došao u Afriku.

Ali on odgovori: "Ne! Znaite koliko sam ja plah – mrzim da me se gleda." I umalo počne plakati.

I onda su ga tri dana pokušavali nagovoriti.

A na kraju trećeg dana on reče da će poći s njima i najprije vidjeti kakav je čovjek taj doktor.

I tako su se majmuni vratili s gurnime-povuciga. A kada su stigli do mjesta na kojemu se nalazila doktorova mala kuća od trave, pokucali su na vrata.

Patka, koja je upravo pakirala kovčeg, reče: "Naprijed!"

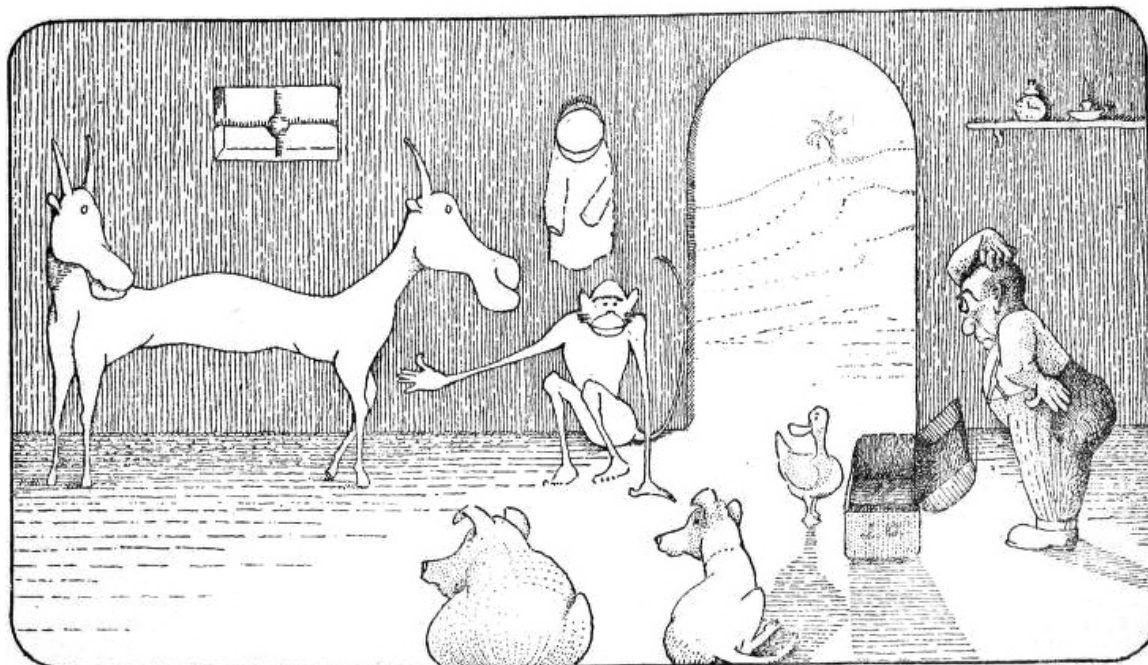
A Či-Či ponosno uvede životinju i pokaže je doktoru.

"Što je zaboga to?", upita John Dolittle zureći u neobično stvorenje.

"Bog nas sačuvao!", poviče patka. "Kako se ove dvije glave dogovaraju?"

"Meni se čini da ni jedna nema nimalo pameti", reče pas Đip.

"Ovo je, doktore", reče Či-Či, "gurnime-povuciga, najrjeđa životinja afričke džungle, jedina dvoglava zvijer na svijetu! Odvedi ga sa sobom kući i obogatit ćeš se! Ljudi će platiti da ga vide."

"Bog nas sačuvao!", poviče patka. "Kako se ove dvije glave dogovaraju?"

"Ali ja ne želim novac", reče doktor

"Da, želiš", reče patka Dab-Dab. "Zar si zaboravio kako smo morali navlačiti i potezati da bismo platili račune mesaru u Puddlebyju? A kako ćeš mornaru kupiti novi brod o kojemu si govorio – ako ne budemo imali novca da ga platimo?"

"Mislio sam mu napraviti brod", reče doktor.

"O, budi razuman!", poviče Dab-Dab. "Gdje ćeš nabaviti drvo i čavle s kojima ćeš ga napraviti? – A osim toga, od čega ćemo živjeti? Bit ćemo siromašniji nego ikada kada se vratimo. Či-Či je potpuno u pravu: povedi ovo smiješno stvorenje sa sobom, hajde!"

"Pa, možda ima smisla to što govoriš", promrmlja doktor. "Sigurno će biti lijepi novi kućni ljubimac. Ali želi li... hm – kako se zove? – zaista otići u drugu zemlju?"

"Da, ići ću", reče gurnime-povuciga, koji je odmah vidio, po doktorovom licu, da je on čovjek kojemu se može vjerovati. "Bio si tako dobar prema ovdašnjim životinjama – a majmuni mi kažu da sam ja jedini koji odgovara. Ali moraš mi obećati da ćeš me, ako mi se ne sviđa u zemlji bijelog čovjeka, vratiti natrag."

"Da, naravno – sigurno, sigurno", reče doktor. "Oprosti, ali sigurno si u srodstvu s porodicom jelena, zar ne?"

"Da", reče gurnime-povuciga, "s abesinskim gazelama, a i s azijskim divokozama, s majčine strane. Pra-pradjed mog oca bio je zadnji jednorog."

"Jako zanimljivo!", promrmlja doktor i izvadi jednu knjigu iz kovčega kojega je Dab-Dab pakirao, te počne prevrtati stranice. "Da vidimo kaže li Buffon što o tome –"

"Primijetila sam", reče patka, "da govoriš samo s jednim od svojih usta. Može li i druga glava govoriti?"

"O, da", reče gurnime-povuciga. "Ali druga usta mi služe za jedenje – uglavnom. Tako mogu razgovarati dok jedem a da nisam nepristojan. Naš je narod uvijek bio jako pristojan."

Kada je pakiranje bilo gotovo i kada je sve bilo spremno za polazak, majmuni su priredili veliku zabavu za doktora, na koju su došle sve životinje iz džungle. Imali su ananasa i manga i meda i svih mogućih finih stvari za jelo i piće.

Kada su se svi najeli, doktor ustane i reče:

"Prijatelji moji, ja nisam baš vješt u držanju dugih govora nakon jela, kao neki ljudi, a upravo sam se najeo mnogo voća i meda. Ali želim vam reći da sam jako tužan što napuštam vašu lijepu zemlju. Budući da imam mnogo toga za obaviti u zemlji bijelog čovjeka, moram ići. Kada odem, upamtite da nikada ne smijete dopustiti da vam mušice slijeću na hranu prije nego što je pojedete, i ne spavajte na zemlji kada dolaze kiše. Ja – hm, hm – nadam se da ćete svi sretno živjeti!"

Kada je doktor završio govor i sjeo, svi su majmuni dugo pljeskali rukama i jedan drugome govorili: "Neka se u našem narodu dugo pamti da je on sjedio i jeo s nama, ovdje pod stablima. Jer on je sigurno najveći od svih ljudi!"

A Veliki Gorila, koji je u svojim dlakavim rukama imao snagu poput sedam konja, dovuče jednu veliku stijenu do vrha stola i reče:

"Ovaj kamen će za vječna vremena označavati to mjesto."

I sve do danas, u srcu džungle, kamen i dalje tamo stoji. A majke majmunice, kada prolaze šumom sa svojom obitelji, još uvijek pokazuju na njega iz grana i šapću svojoj djeci: "Ššš! Ono tamo je – gledajte – mjesto gdje je dobar bijeli čovjek sjedio i s nama jeo u godini velike bolesti!"

A potom, kada je zabava završila, doktor i njegovi ljubimci krenuše na put prema obali. Svi su majmuni išli s njim sve do ruba svoje zemlje, noseći njegov kovčeg i torbe, kako bi ga ispratili.

Jedanaesto poglavlje:

Crni kraljević

Brzo su stigli do obale rijeke, pa su zastali da se oproste.

To je potrajalo, jer su sve te tisuće majmuna željele Johnu Dolittleu stisnuti ruku.

Potom, kad su doktor i njegovi ljubimci nastavili put sami, Polinezija reče:

"Moramo lagano gaziti i tiho govoriti dok prolazimo kroz zemlju Jolliginki. Ako nas kralj čuje, poslat će svoje vojnike da nas opet uhvate, jer sam sigurna da je još uvijek jako ljut zbog varke koju sam napravila."

"Ja se pitam", reče doktor, "gdje ćemo nabaviti novi brod s kojim ćemo se vratiti kući... Pa dobro, možda ćemo na plaži naći neki brod kojega nitko ne koristi. 'Prvo skoči a onda reci hop!'."

Jednoga dana, dok su prolazili kroz jedan vrlo gusti dio šume, Či-Či ode naprijed kako bi potražio kokosove orahe. A dok ga nije bilo, budući da nisu toliko dobro poznavali staze u džungli, doktor i ostale životinje su se izgubili u dubokoj šumi. Lutali su okolo-naokolo, ali nisu mogli naći put prema obali.

Či-Či se, kada ih nije nigdje mogao pronaći, jako uzruja. Penjao se na visoka stabla i gledao s najviših grana pokušavajući vidjeti doktorov visoki šešir, mahao je i vikao, zvao je sve životinje po imenu. Ali bez uspjeha. Činilo se da su posve nestali.

A oni su se zaista bili posve izgubili. Odlutali su daleko od staze, a džungla je bila tako gusta, s grmljem i biljkama penjačicama i lozom, da su se ponekad jedva mogli micati, a doktor je morao izvaditi svoj džepni nož kako bi mogao krčiti put. Nabasali su na vlažna, močvarna područja, posve su se zapetljali u gusti i debeli slak, izgrebali su se na trnje, a dva su puta skoro izgubili torbu s lijekovima u šipražju koje raste po tlu. Činilo se da njihovim nevoljama nema kraja, jer nikako nisu uspijevali ponovno pronaći stazu.

Napokon, nakon što su se tako potucali mnogo dana, nakon što su pokidali odjeću, a lica posve izblatnjavili, pogreškom su dolutali su do kraljevog vrta. Kraljevi ljudi su odmah istrčali i uhvatili ih.

Ali Polinezija je odletjela na stablo u vrtu, a da je nitko nije vidio, i sakrila se. Doktora i ostale su odveli pred kralja.

"Ha, ha!", vikne kralj. "Opet ste uhvaćeni! Ovaj put nećete pobjeći. Vodite ih sve natrag u zatvor i na vrata stavite dva lokota. Ovaj će bijeli čovjek ostatak svog života ribati moj kuhinjski pod!"

I tako su doktora i njegove ljubimce odveli natrag u zatvor i zaključali ih. A doktoru su rekli da sutra ujutro mora početi ribati kuhinjski pod.

Svi su bili jako nesretni.

"Ovo je strašna muka", reče doktor. "Zbilja se moram vratiti u Puddleby. Onaj siroti morнар će misliti da sam ukrao njegov brod, ako se uskoro ne vratim kući... Pitam se jesu li ove šarke na vratima labave..."

Ali vrata su bila jako čvrsta i čvrsto zaključana. Činilo se da se nikako ne može izaći. Gic-Gic je tada opet počeo plakati.

Sve to vrijeme Polinezija je i dalje sjedila na stablu u vrtu palače. Šutjela je i treptala očima.

To je za Polineziju uvijek bio jako loš znak. Kad god ništa nije govorila i kad je treptala očima, to je značilo da je zbog nečega u nekakvoj nevolji i da razmišlja kako da stvari dovede u red. Ali onaj tko bi Polineziji ili njezinim prijateljima stvarao nevolje skoro bi uvijek kasnije zbog toga požalio.

U tom času je ugledala Či-Čija kako skače s grane na granu, još uvijek u potrazi za doktorom. Kada je Či-Či ugledao nju, došao je na njezino stablo i pitao je što se s njima dogodilo.

"Doktora i sve životinje uhvatili su kraljevi ljudi i ponovno ih zatvorili", šapne Polinezija. "Izgubili smo se u džungli i dolutali smo pogreškom do vrta palače."

"Ali zar ih ti nisi mogla voditi?", upita Či-Či, te počne grditi papigu što je dopustila da se izgube dok je on tražio kokosove orahe.

"Za sve je kriva ona glupa svinja", reče Polinezija. "Stalno je silazio sa staze tražeći korijene đumbira. A ja sam bila zauzeta loveći ga i vraćajući ga, pa sam skrenula lijevo umjesto desno kada smo stigli do močvare. – Ššš! – Gledaj! Kraljević Bumpo dolazi u vrt! Ne smije nas vidjeti. – Ne miči se, što god bilo!"

A tamo je, zasigurno, bio kraljević Bumpo, kraljev sin, koji je otvarao vrtna vrata. Pod rukom je nosio knjigu bajki. Šetao je po šljunčanoj stazi, pjevušeći neku tužnu pjesmicu, dok nije stigao do kamene klupe točno ispod stabla na kojemu su se skrivali papiga i majmun. Onda je legao na klupu i počeo sam sebi čitati bajke.

Či-Či i Polinezija su ga gledali, tiho i bez micanja.

Nakon nekog vremena kraljev sin odloži knjigu i uzdahne umornim uzdahom.

"Da sam barem BIJELI kraljević!", reče on sa sanjivim, dalekim pogledom u očima.

Papiga tada, govoreći tankim, visokim glasom poput djevojčice, glasno reče:

"Bumpo, netko te možda može pretvoriti u bijelog princa!"

Kraljev sin ustane sa stolice i pogleda naokolo.

"Što ja to čujem?", poviče. "Učinilo mi se da je slatka glazba vilinskog srebrenog glasa zazvonila s ove sjenice! Čudno!"

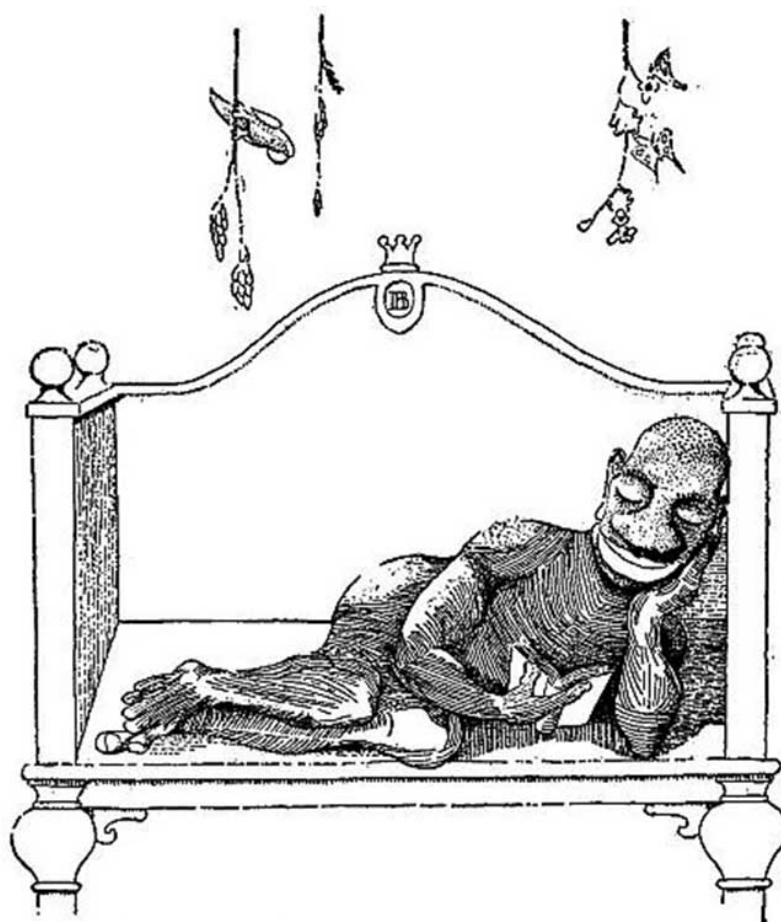
"Vrijedni kraljeviću", reče Polinezija, stojeći jako mirno kako je Bumpo ne bi vidio, "rekao si krilate riječi istine! Jer to sam ja, Tripsitinka, kraljica vila, koja ti govorim. Krijem se u ružinom pupoljku."

"O, reci mi, kraljice vila", poviče Bumpo stisnuvši veselo ruke, "tko me to može pobijeliti?"

"U zatvoru tvog oca", reče papiga, "leži slavni čarobnjak, John Dolittle po imenu. Mnogo on zna o liječništvu i čaroliji i mnoga je čudesna djela izveo. Ali tvoj ga kraljevski otac pušta da čami u zatvoru kroz duge i dosadne sate. Idi k njemu, hrabri Bumpo, potajno, kada sunce zađe, i pazi – postat ćeš najbježi kraljević koji je ikada osvojio neku ljepoticu! Dosta sam govorila! Moram sada ići natrag u vilinsku zemlju. Zbogom!"

"Zbogom!", poviče kraljević. "Tisuću puta hvala, dobra Tripsitinka!"

Pa sjedne ponovno na klupu sa smiješkom na licu, čekajući da sunce zađe.

... i počeo sam sebi čitati bajke.

Dvanaesto poglavlje: Liječništvo i čarolija

rlo, vrlo tiho, pazeći da je nitko ne vidi, Polinezija se tada iskrala sa stabla i odletjela do zatvora.

Vidjela je kako Gic-Gic proviruje njuškom kroz rešetke na prozoru, pokušavajući onjušiti miris kuhanja koji je dolazio iz kuhinje u palači. Rekla je prašćiću da na prozor pozove doktora, jer mora s njim razgovarati. I Gic-Gic ode i probudi doktora, koji je upravo drijemao.

"Slušaj", šapne papiga kada se na prozoru pojavilo Dolittleovo lice. "Kraljević Bumpo će noćas doći ovamo da te vidi. A ti moraš pronaći neki način da ga pobijeliš. Ali neka ti prvo obeća da će otvoriti vrata i pronaći ti brod kojim možeš preploviti more."

"To je jako dobro", reče doktor. "Ali nije baš tako jednostavno pretvoriti crnog čovjeka u bijelog. Ti kao da pričaš o haljini koju treba obojiti. Nije to tako jednostavno. 'Kada leopard izgubi točke, ili Etiopljani promijeni boju kože', znaš kako se kaže?"

"Ništa o tome ne znam", reče Polinezija nestrpljivo. "Ali ovoga čovjeka MORAŠ pobijeliti. Smisli neki način – dobro razmisli. Imaš mnogo lijekova u torbi. On će za tebe učiniti sve ako mu promijeniš boju kože. To ti je jedini način da izađeš iz zatvora."

"Pa, pretpostavljam da bi to MOGLO biti moguće", reče doktor. "Da vidim – ", pa ode do svoje torbe s lijekovima, mrmljajući nešto o "djelovanju slobodnog klora na životinjski pigment – možda cinkova mast kao privremena mjera, gusto namazana – "

I te noći kraljević Bumpo potajno dođe do doktora u zatvor, te mu reče:

"Bijeli čovječe, ja sam nesretni princ. Prije mnogo godina tražio sam Uspavanu ljepoticu, o kojoj sam čitao u knjizi. I nakon što sam dugo vremena putovao po svijetu, napokon sam je našao i nježno poljubio kako bi je probudio – onako kako je pisalo u knjizi. A ona se zbilja probudila. Ali kada je ugledala moje lice, povikala je: 'O, pa on je crn!' I pobjegla je i nije se htjela za mene udati – nego je otišla opet spavati negdje drugdje. I tako sam se vratio, ispunjen tugom, u kraljevstvo svoga oca. Čujem sada da si ti veliki čarobnjak i da imaš mnogo moćnih napitaka. Pa sam došao k tebi potražiti pomoć. Ako me pobijeliš, tako da se mogu vratiti Uspavanoj ljepotici, dat ću ti pola svoga kraljevstva i što god još budeš tražio."

"Kraljeviću Bumpo", reče doktor, gledajući zamišljeno bočice u svojoj torbi, "a ako ti samo kosu obojim u lijepu svijetlu boju – hoće li to biti dovoljno da se usrećiš?"

"Ne", reče Bumpo. "Ništa me drugo ne može zadovoljiti. Moram postati bijeli kraljević."

"Znaš da nije lako promijeniti boju jednog kraljevića", reče doktor. "To je jedna od najtežih zadaća svakom čarobnjaku. Želiš samo da ti pobijelim lice, zar ne?"

"Da, to bi bilo sve", reče Bumpo. "Zato što ću nositi sjajni oklop i čelične rukavice, kao i svi drugi bijeli kraljevići, i jahat ću konja."

"Mora li tvoje lice biti posvuda bijelo?", upita doktor.

"Da, posvuda", reče Bumpo, "a htio bih i da mi oči budu plave, ali pretpostavljam da bi to bilo jako teško postići?"

"Da, bilo bi", reče doktor brzo. "Pa, učinit ću za tebe što mogu. No, morat ćeš biti jako strpljiv – znaš da s nekim lijekovima nikad ne možeš biti posve siguran. Možda ću morati pokušati dva ili tri puta. Ti imaš čvrstu kožu – zar ne? Da, to je u redu. Dođi sada ovamo na svjetlo – o, ali prije nego što išta napravim, moraš prvo otići do plaže i pripremiti jedan brod, s dovoljno hrane, kojim ću preploviti more. Nikome o ovome nemoj reći ni riječi. A kada napravim to što od mene tražiš, moraš mene i sve moje životinje pustiti iz zatvora. Obećaj – zakuni se krunom Jolliginkija!"

I kraljević dade obećanje i ode na obalu pripremiti brod.

Kada se vratio i rekao da je sve spremno, doktor reče patki Dab-Dab da donese zdjelu. Onda je u zdjeli pomiješao mnogo lijekova i rekao Bumpu da u nju umoči svoje lice.

Princ se nagne i stavi svoje lice u zdjelu – sve do ušiju.

Držao je lice unutra duže vrijeme – toliko dugo da se činilo da se doktor strašno uplašio i uznemirio, jer je stajao malo na jednoj pa malo na drugoj nozi, gledajući bočice koje je koristio za tu smjesu i opet i opet čitajući natpise na njima. Zatvorska ćelija se ispunila jakim mirisom, nalik mirisu crnog papra koji gori.

Napokon kraljević podigne lice iz zdjele, snažno dišući. A sve životinje vrisnuše u čudu.

Jer kraljevićevo je lice postalo bijelo kao snijeg, a njegove oči, koje su imale smeđu boju poput blata, postale su sivkaste!

Kada mu je John Dolittle dao ogledalce da se ogleda, on počne pjevati od sreće i plesati po zatvoru. Ali doktor ga upozori da ne stvara toliku buku, te mu, kada je u žurbi zatvorio svoju torbu s lijekovima, reče da otvori vrata zatvora.

Bumpo ga je molio da mu ostavi ogledalce, jer je to bilo jedino ogledalo u cijelom kraljevstvu Jolliginki, a on se htio cijeli dan gledati. Ali doktor mu reče da mu treba za brijanje.

Kraljević tada izvadi snop bakrenih ključeva iz džepa i otključa veliki dvostruki lokot. A doktor sa svim svojim životinjama otrči što je brže mogao do obale, dok se Bumpo naslonio na zid prazne tamnice, smijući se veselo za njima, a njegovo veliko lice je sjajilo poput ulaštene slonovače na mjesecini.

Kada su stigli do obale, vidjeli su Polineziju i Či-Čija kako ih čekaju na stijeni u blizini broda.

"Žao mi je zbog Bumpa", reče doktor. "Bojim se da lijek kojega sam koristio neće trajati. Vjerojatno će već sutra ujutro kada se probudi biti crn kao i prije – i baš zato mu nisam htio ostaviti ogledalo. Ali onda opet, MOŽDA i ostane bijel – ovu smjesu nikada ranije nisam koristio. Zaista, i ja sâm sam bio iznenađen kada sam vidio da lijek djeluje tako dobro. Ali morao sam nešto učiniti, zar ne? – Nisam valjda mogao čistiti kraljevu kuhinju cijeli svoj život. Kuhinja je tako prljava! – Vidio sam je kroz zatvorski prozor. – Dobro, dobro! – Jadni Bumpo!"

"O, sigurno će otkriti da smo se s njim samo našalili", reče papiga.

"Nisu nas imali razloga zatvoriti", reče Dab-Dab, ljutito mahnuvši repom. "Nismo im učinili ništa nažao. Neka mu i bude ako opet postane crn! Nadam se da će biti jako crn."

"Ali ON nije ni za što kriv", reče doktor. "Njegov otac kralj nas je zatvorio – nije to bila Bumpova pogreška... Pitam se bih li se morao vratiti i ispričati... – O, pa dobro, poslat ću mu bombona kada se vratim u Puddleby. A tko zna? – možda na koncu i ostane bijel."

"Uspavana ljepotica se nikada za njega neće udati, čak i ako ostane", reče Dab-Dab. "Izgledao je bolje onakav kakav je bio, po meni. Ali nikad neće biti ništa drugo nego ružan, bez obzira koje boje bio."

"Ipak, ima dobro srce", reče doktor, "romantično, naravno – ali dobro srce. Na koncu, kaže se: 'Ljepota se po djelima poznaje!'"

"Ne vjerujem da je deran uopće pronašao Uspavanu ljepoticu", reče pas Đip. "Vjerojatno je poljubio neku debelu seljakovu ženu koja je drijemala pod nekom jabukom. Nju se ne može kriviti što se uplašila! Pitam se koga će ovaj put poljubiti. Blesava posla!"

Tada gurnime-povuciga, bijeli miš, Gic-Gic, Dab-Dab, Đip i sova Tu-Tu odoše na brod s doktorom. Ali Či-Či, Polinezija i krokodil su ostali, jer je Afrika bila njihov pravi dom, zemlja u kojoj su rođeni.

A kada je doktor stao na brod, pogledao je preko ograde more. I odmah se sjetio da ih nitko ne zna odvesti natrag do Puddlebyja.

Široko, široko more izgledalo je strašno veliko i samotno na mjesecini, pa se on počeo pitati hoće li se izgubiti kada iz vida izgube kopno.

Ali dok se još tako mislio, začuju oni čudan zvuk, visoko na nebu, kako dolazi iz tame. Sve životinje se prestanu opraštati i poslušaju.

Zvuk je postajao sve jači i deblji. Činilo se da im se približava – zvuk koji nalikuje na je-senski vjetar koji puše kroz lišće topole, ili na snažnu, snažnu kišu koja lupa po krovu.

A Đip, podigavši nos i ispravivši rep, reče:

"Ptice! – Milijuni ptica – koje brzo lete – to je to!"

Svi tada pogledaju prema gore. A tamo su mogli vidjeti kako preko mjeseca, poput velikog roja sitnih mrava, prolijeće tisuće i tisuće malih ptica. Uskoro se činilo da se njima ispunilo cijelo nebo, a i dalje ih je pristizalo još – još i još. Bilo ih je toliko da su prekrile cijeli mjesec, toliko da on više nije sijao, a more je postalo tamno i crno – baš kao kada olujni oblak prelazi preko sunca.

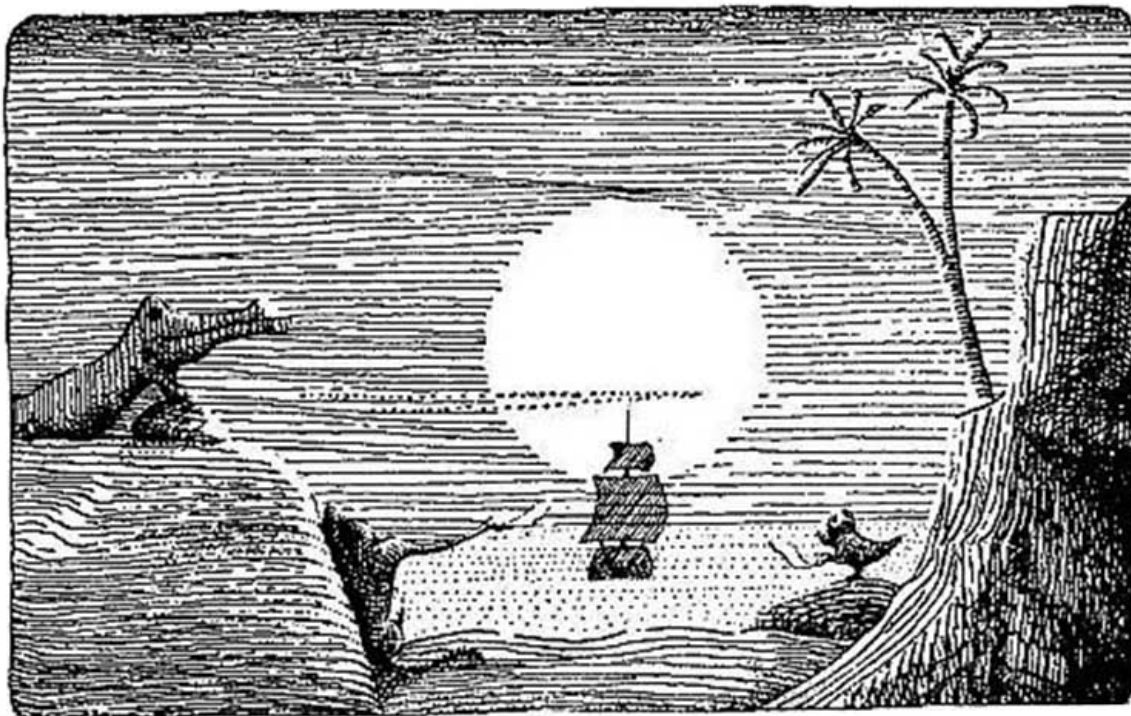
I sve se te silne ptice tada približe, klizeći iznad vode i kopna, a noćno nebo se očisti, pa je mjesec sjajio kao i prije. No, nisu se ni oglasile, ni kliktale, ni pjevale – nije bilo nikakvog zvuka osim tog snažnog šuštanja perja koje se sve više i više pojačavalo. Kada su počele slijetati na pijesak, na brodske konope – baš svugdje osim na stabla – doktor je mogao vidjeti da imaju plava krila i bijela prsa, i vrlo kratke noge prekrivene paperjem. Čim su sve pronašle mjesto, odjednom više nije bilo nikakve buke – sve je bilo tiho, sve je bilo mirno.

I u tihoj mjesecini John Dolittle reče:

"Nisam ni shvatio da smo u Africi bili toliko dugo. Kad stignemo kući već će skoro biti ljeto. Jer ovo se lastavice vraćaju. Lastavice, hvala vam što ste nas čekale! To je jako lijepo od vas. Sada se ne moramo bojati da ćemo se izgubiti na moru... Podignite sidro i razvijte jedra!"

Kada se brod počeo kretati po vodi, oni koji su ostali, Či-Či, Polinezija i krokodil, jako se rastuže. Jer nikad u životu nisu upoznali nikoga koga su toliko voljeli kao doktora Johna Dolittlea iz Puddlebyja na močvari.

I nakon što su mu još jednom i još jednom i još jednom rekli "Zbogom!", još su stajali tamo na stijenama, gorko plačući i mašući sve dok brod nije nestao iz vida.

... gorko plačući i mašući sve dok brod nije nestao iz vida.

Trinaesto poglavlje: Crvena jedra i plava krila

igurno ploveći prema kući, doktorov brod je morao proći pored Berberske obale. To je obala velike pustinje Sahare, divlje i pusto mjesto – sami pijesak i stijene. A tu su živjeli Berberski gusari.

Ti su gusari, zla sorta ljudi, sačekivali mornare koji bi na njihovim obalama doživjeli brodolom. A često bi također, kada bi vidjeli da prolazi neki brod, isplivali u svojim brzim jedrilicama i progonili ga. Kad bi na moru uhvatili neki brod poput ovoga, sve bi s njega pokrali, odveli bi ljude, a brod potopili i odjedrili natrag u svoju Berbersku zemlju pjevajući pjesme i osjećajući se ponosno zbog zlodjela koje su počinili. Potom bi natjerali ljude koje su uhvatili da kući pošalju pisma u kojima od svojih prijatelja traže novac. A ako im prijatelji ne bi poslali novac, gusari bi te ljude bacili u more.

I sada, jednog sunčanog dana, doktor i Dab-Dab su za vježbu šetali gore-dolje po palubi. Puhao je lijepi i svježi povjetarac i tjerao brod, a svi su bili sretni. Odjednom Dab-Dab ugleda jedra nekog drugog broda, dosta iza njih, na rubu mora. To je jedro bilo crveno.

"Ne sviđa mi se to jedro", reče Dab-Dab. "Imam osjećaj da to nije prijateljski brod. Bojim se da nam stižu nove nevolje."

Đip, koji je ležao i drijemao nedaleko od nje, počne režati i govoriti u snu.

"Njušim kako se peče govedina", promrmlja, "slabije pečena govedina – sa smeđim umakom."

"Bože milostivi!", poviče doktor. "Što je s tim psom? Zar on i NJUŠI u snu – osim što priča u snu?"

"Čini se da je tako", reče Dab-Dab. "Svi psi mogu njušiti u snu."

"Ali što on to njuši?", upita doktor. "Na našem se brodu ne peče govedina!"

"Ne", reče Dab-Dab. "Pečena govedina mora da je na onom tamo drugom brodu."

"Ali taj je brod udaljen deset milja", reče doktor. "Sigurno ne može njušiti tako daleko!"

"O, da, itekako može", reče Dab-Dab. "Pitaj ga!"

Đip tada, i dalje čvrsto spavajući, opet počne režati, a njegova se usta ljutito nakrive, pokazujući njegove čiste, bijele zube.

"Njušim zle ljude", zareži, "najgore ljude koje sam ikad nanjušio. Njušim nevolju. Njušim borbu – šest zlih protuha bori se s jednim hrabrim čovjekom. Želim mu pomoći. Vau-ooo-VAU!". Zalaje on glasno i probudi se s iznenađenim izrazom na licu.

"Vidiš!", poviče Dab-Dab. "Onaj brod se približio. Mogu se razaznati njegova tri jedra - sva su crvena. Tko god to bio, ide za nama... Pitam se tko je to!"

"To su zli mornari", reče Đip, "a njihov je brod vrlo brz. To moraju biti gusari iz Berberske zemlje."

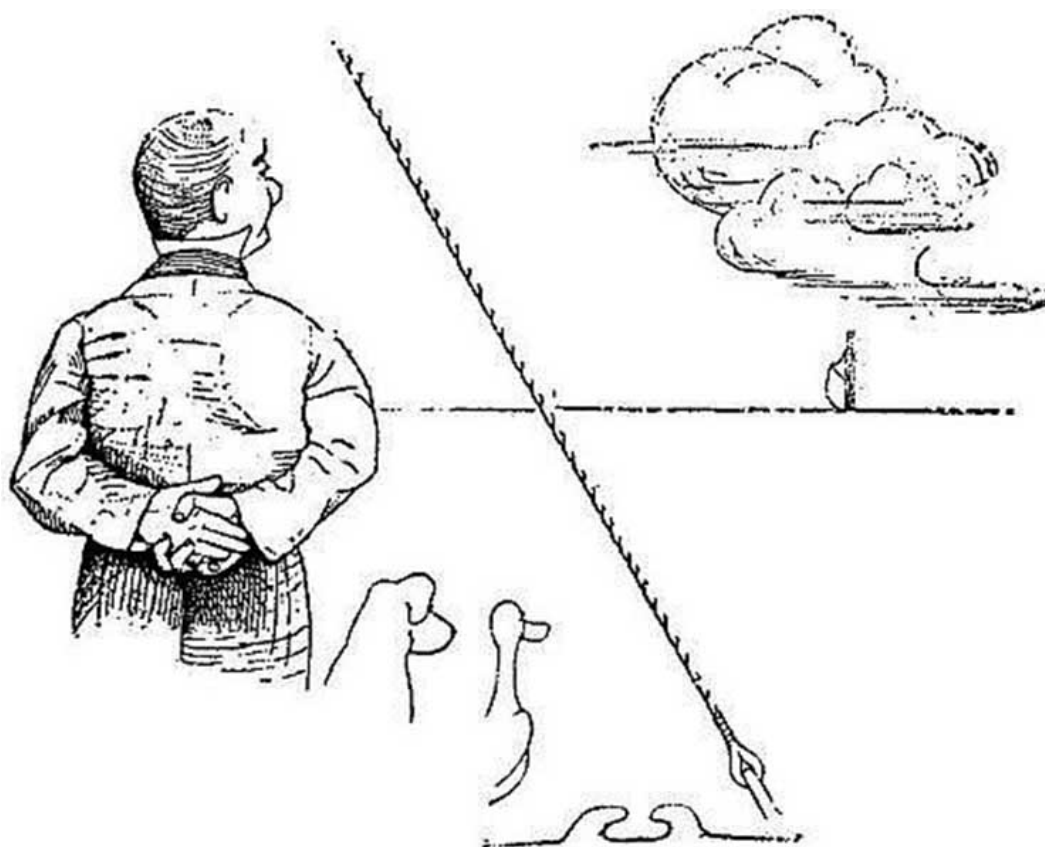
"Dobro, moramo podignuti još jedara na našem brodu", reče doktor, "da možemo ići brže i pobjeći im. Otrči dolje, Đip, i donesi mi sva jedra koja nađeš!"

Pas pohita u potpalublje i dovuče sva jedra koja je uspio pronaći.

No i kada su sva ta jedra podigli na jarbol da bolje uhvate vjetar, brod im nije išao ni približno toliko brzo kao gusarski - koji im se približavao odostraga, sve bliže i bliže.

"Ovaj brod kojega nam je dao kraljević je loš", reče praščić Gic-Gic, "najsporiji kojega je mogao naći, mislim. Lakše bi dobio utrku jedreći u zdjeli juhe nego pobjegao od gusara u ovoj staroj olupini. Pogledajte kako su nam se približili! - Već se mogu vidjeti brkovi na licima ljudi - njih šest. Što ćemo sad?"

Doktor tada reče patki Dab-Dab da odleti i kaže lastavicama da im se približavaju gusari u brzom brodu, te ih pita što da rade.

To moraju biti gusari iz Berberske zemlje.

Kada su lastavice to čule, sve su se spustile na doktorov brod, i rekle mu da rasplete nekoliko dugačkih komada konopa i od njih napravi nekoliko tankih struna, što brže može. Potom su krajeve tih konopa privezali za pramac broda, a lastavice su uhvatile konope za drugi kraj svojim nogama i poletjele vukući brod.

I premda lastavice nisu baš jako snažne kada su same jedna ili dvije, ako ih ima ovoliko mnogo – to je nešto posve drugo! A za doktorov brod bilo je privezano tisuću struna i dvije tisuće lastavica vuklo je svaku od struna – a sve su bile strašno brzi letači.

I doktor je uskoro plovio toliko brzo da je morao objema rukama pridržavati svoj šešir, jer mu se činilo kao da i sam brod leti kroz valove koji su se pjenili i lomili zbog njihove brzine.

Sve životinje na brodu počеше se smijati i plesati u divljem vjetru, jer kada su pogledale prema gusarskom brodu, mogle su vidjeti da se smanjio, umjesto da se povećava. Crvena jedra su ostala daleko, daleko iza njih.

Četrnaesto poglavlje: Štakori upozoravaju

Dakako, vući brod po moru nije lagan posao. Nakon dva ili tri sata lastavice su osjetile umor u krilima i počelo im je nestajati daha. Tada su poručile doktoru na brodu da će se uskoro morati odmoriti i da će zato odvući brod do jednog otoka u blizini, te ga sakriti u jednom dubokom zaljevu dok ne povrate dah kako bi mogle nastaviti.

I doktor tada ugleda otok o kojemu su govorile. Na sredini je imao vrlo lijepu, visoku, zelenu planinu.

Kada je brod sigurno doplovio do zaljeva u kojemu ga se nije moglo vidjeti s otvorenog mora, doktor reče da će se iskrcati na otok i potražiti vodu – jer na brodu više nije bilo vode za piće. A životinjama reče da se i one iskrcaju i prohodaju po travi kako bi pružile noge.

I dok su se sada tako iskrcavali, doktor primijeti da iz potpalublja izlazi gomila štakora, koji su također napuštali brod. Ćip počne trčati za njima, jer mu je hvatanje štakora uvijek bila omiljena igra. Ali doktor mu kaže da prestane.

A jedan veliki crni štakor, koji je, čini se, nešto htio reći doktoru, dopuže tada plaho po ogradi, gledajući psa kutkom svoga oka. Nakon što se nervozno zakašljao dva ili tri puta, očistio svoje brkove i obrisao usta, reče:

"Hm – ovaj – znate da svi brodovi u sebi imaju štakore, doktore, zar ne?"

A doktor reče: "Da."

"I čuli ste da štakori uvijek napuštaju brod koji tone?"

"Da", reče doktor, "tako sam čuo."

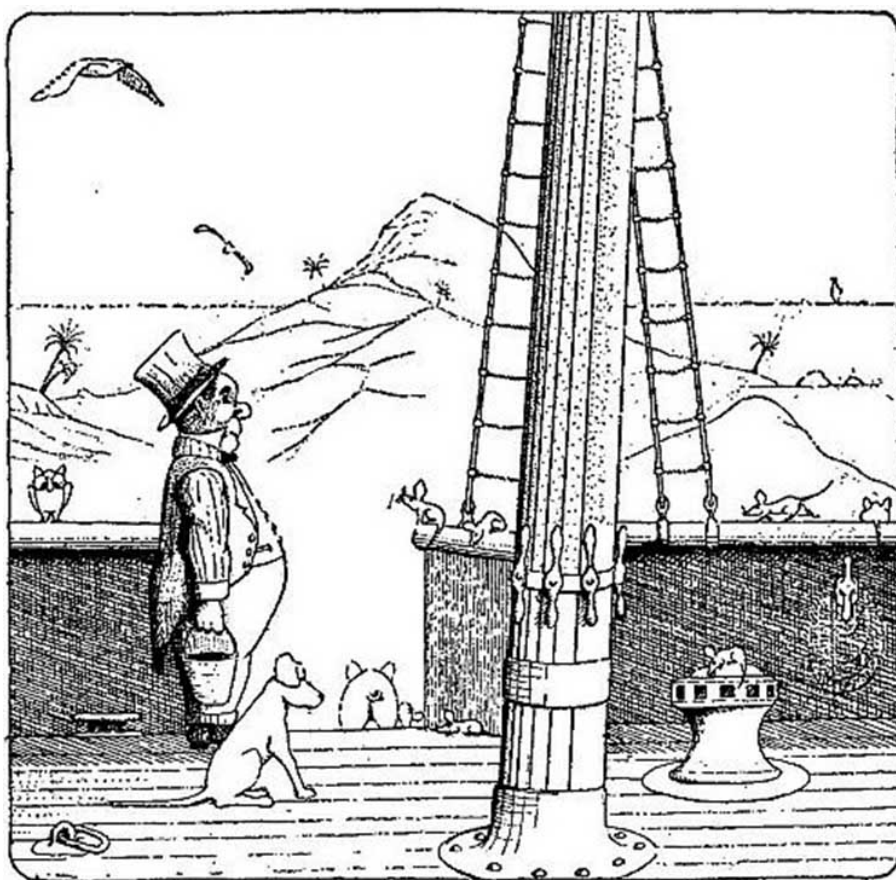
"Ljudi", reče štakor, "uvijek o tome govore s podsmjehom – kao da je to nešto nečasno. Ali ne možete nas radi toga kriviti, zar ne? Na koncu, tko ŽELI ostati na brodu koji tone, ako može pobjeći?"

"To je posve prirodno", reče doktor, "posve prirodno. U potpunosti razumijem... Ima li – ima li još nešto što mi želiš reći?"

"Da", reče štakor. "Želim vam reći da mi napuštamo ovaj brod. Ali htjeli smo vas upozoriti prije nego odemo. Ovo je jako loš brod. Nije siguran. Bokovi mu nisu dovoljno čvrsti. Daske su mu trule. Još prije sutra navečer potonut će na dno mora!"

"Ali kako ti to znaš?", upita doktor.

"Mi uvijek znamo", odgovori štakor. "U vršcima naših repova pojavi se taj osjećaj peckanja, kao kad ti utrne noga. Jutros, u šest sati, dok sam doručkovao, moj me je rep iznenada počeo peckati. Isprva sam pomislio da mi se to vratio moj reumatizam. Pa sam otišao pitati svoju tetku kako se ona osjeća - sjećate se nje? - velika, šarena štakorica, jako mršava, koja vas je prošlog proljeća u Puddlebyju došla posjetiti zbog žutice? Pa - i ONA mi reče da je rep strašno pecka! I tada smo sigurno znali da će ovaj brod potonuti za manje od dva dana, pa smo odlučili napustiti ga čim se dovoljno približimo nekom kopnu. Ovo nije dobar brod, doktore. Nemojte više njime ploviti, jer sigurno ćete se utopiti... Zbogom! Mi idemo potražiti neko zgodno mjesto na kojemu ćemo živjeti na ovome otoku."

"I čuli ste da štakori uvijek napuštaju brod koji tone?"

"Zbogom!", reče doktor. "I mnogo vam hvala što ste mi ovo rekli. Vrlo brižno od vas - vrlo! Pozdravite mi svoju tetku. Savršeno je se sjećam... Pusti tog štakora na miru, Ćip! Dođi! Lezi!"

Doktor i sve njegove životinje se iskrcaju s broda, noseći kante i lonce, kako bi na otoku potražili vodu dok se lastavice odmaraju.

"Pitam se kako se ovaj otok zove", reče doktor dok se penjao po padini planine. "Čini se jako ugodno mjesto. Koliko samo tu ima ptica!"

"He, ovo su Kanarski otoci", reče Dab-Dab. "Čuješ li da pjevaju kanarinci?"

Doktor zastane i posluša.

"Da, sigurno - naravno!", reče on. "Kako sam glup! Pitam se mogu li nam oni reći gdje možemo pronaći vodu."

A kanarinci, koji su čuli sve o doktoru Dolittleu od ptica selica koje su tuda prolazile, dođu odmah k njemu i odvedu ga do jednog lijepog izvora hladne, bistre vode, gdje se kanarinci obično kupaju, te mu pokažu lijepe livade na kojima raste sjeme za ptice, kao i sve druge ljepote svog otoka.

A gurnime-povuciga je bio sretan što su tu došli, jer je zelenu travu volio više od suhih jabuka koje je jeo na brodu. Gic-Gic zaskviči od veselja kada je pronašao jednu dolinu punu divlje šećerne trske.

Malo kasnije, kada su se svi obilno najeli i napili, pa su ležali na leđima dok su im kanarinci pjevali, dvije lastavice žurno dolete, vrlo usplahirene i uzrujane.

"Doktore!", poviču one, "U zaljev su došli gusari i popeli su se na tvoj brod. Upravo u potpalublju traže što bi mogli ukrasti. Ostavili su svoj brod bez ikoga. Ako požurite na obalu, možete se ukrcati na njihov brod - koji je jako brz - i pobjeći. Ali morate požuriti!"

"To je izvrsna ideja", reče doktor, "genijalna!"

I okupi on odmah sve svoje životinje, reče "Zbogom!" kanarincima, pa otrči na plažu.

Kada su došli do obale, vidjeli su gusarski brod s tri crvena jedra kako stoji u vodi, a - baš kako su lastavice rekle - na njemu nije bilo nikoga. Svi su gusari bili u potpalublju doktorovog broda, gdje su tražili što bi mogli ukrasti.

I John Dolittle reče svojim životinjama da hodaju jako tiho, pa su svi otpuzali na gusarski brod.

Petnaesto poglavlje: Berberski Zmaj

Eto, sve bi bilo prošlo dobro, da prašćić nije uhvatio prehladu dok je jeo vlažnu šećernu trsku na otoku. Evo što se dogodilo...

Nakon što su bez imalo buke podigli sidro, te vrlo, vrlo oprezno isplovili brodom iz zaljeva, Gic-Gic iznenada tako glasno kihne da su gusari na drugom brodu istrčali na palubu da vide kakva je to buka.

Čim su vidjeli da im doktor bježi, zaplovili su drugim brodom ravno prema ulazu u zaljev, tako da doktor ne može izaći na otvoreno more.

Vođa tih zlih ljudi (koji se zvao "Ben Ali, Zmaj") zaprijeti tada šakom doktoru i poviče preko vode:

"Ha! Ha! Uhvaćen si, dragi moj prijatelju! Mislio si mi pobjeći mojim brodom, a? Ali nisi ti dovoljno dobar mornar da pobijediš Ben Alija, Berberskog Zmaja. Hoću tu tvoju patku – i svinju isto! Imat ćemo svinjske kotlete i pečenu patku večeras za večeru. A prije nego što te pustim da odeš kući, morat ćeš od svojih prijatelja tražiti da mi pošalju škrinju punu zlata!"

Jadni Gic-Gic počne jecati, a Dab-Dab se spremi poletjeti kako bi spasila život. Ali sova Tu-Tu šapne doktoru:

"Pusti ga da priča, doktore. Budi fin prema njemu. Naš će stari brod uskoro potonuti – štakori su rekli da će biti na dnu mora prije sutra navečer – a štakori nikada ne griješe. Budi fin dok brod ispod njega ne potone. Zabavi ga pričom."

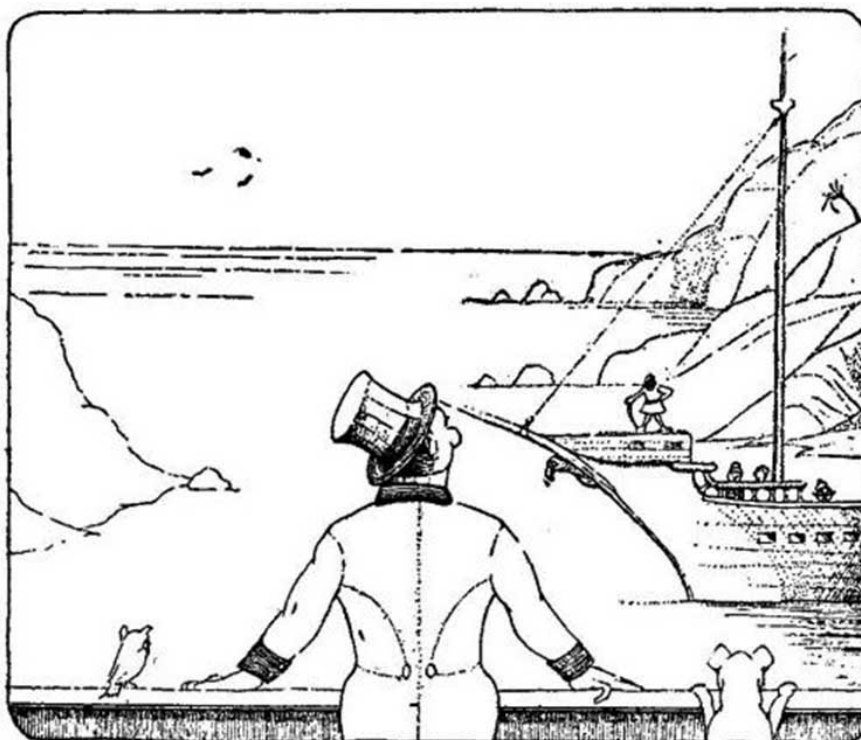
"Što, do sutra navečer?", reče doktor. "Pa, potrudit ću se... Da vidim – o čemu da pričam?"

"O, pusti ih, neka samo dođu", reče Đip. "Mi se možemo boriti s prljavim protuhama. Ima ih samo šest. Neka dođu. Baš bih htio ispričati onom ovčaru iz susjedstva, kada se vratimo kući, kako sam ugrizao pravoga gusara. Neka dođu! Možemo se s njima boriti."

"Ali oni imaju pištolje i mačeve", reče doktor. "Ne, to ne bi bilo dobro. Moram s njima govoriti... Gledaj ovamo, Ben Ali –"

Ali prije nego što je doktor stigao reći bilo što drugo, gusari se počеше približavati svojim brodom, smijući se razdragano i govoreći jedan drugome: "Tko će prvi uloviti svinju?"

Jadni Gic-Gic se strahovito uplašio, a gurnime-povuciga počne oštriti svoje rogove za borbu, trljajući ih o jarbol broda, dok je Đip skakutao u zrak, lajao i nazivao Ben Alija ružnim riječima na psećem jeziku.

"Gledaj ovamo, Ben Ali - "

No tada se činilo da nešto s gusarima nije u redu. Prestali su se smijati i sipati šale, izgledali su zbunjeno - nešto ih je uznemirilo!

Ben Ali tada, zureći u svoje noge, iznenada zaurla:

"Munje i gromovi! - Ljudi, BROD PROPUŠTA!"

I tada drugi gusari pogledaju preko boka i vidješe da brod zaista postaje sve niži i niži u vodi. Pa jedan od njih reče Ben Aliju:

"Ako ovaj stari brod zbilja tone, trebali bismo vidjeti štakore kako ga napuštaju."

A Đip im s drugog broda dovikne:

"Vi varalice, nema tu više štakora! Otišli su još prije dva sata! 'Ha, ha' vam, dragi moji prijatelji!"

No naravno, ljudi ga nisu razumjeli. Uskoro je pramac broda počeo ići dolje i dolje, sve brže i brže - dok se nije činilo kao da brod dubi na glavi, a gusari su se morali držati za ogradu i jarbole i konope i bilo što, da ne bi skliznuli u more. Potom je more uz tutnjavu počelo izlaziti kroz sve prozore i vrata. I napokon se brod potopio sve do dna mora, stvarajući zastrašujući zvuk grgljanja, a šest zlih ljudi su ostali plutati u dubokoj vodi zaljeva.

Neki od njih počnu plivati prema obalama otoka, dok su drugi pokušali doći do broda na kojemu je bio doktor. Ali Đip ih je grizao za nosove, pa su se bojali popeti uz bok broda.

Tada odjednom svi zaviču u velikom strahu:

"MORSKI PSI! Dolaze morski psi! Pustite nas na brod prije nego što nas pojedu! Upomoć, upomoć! – Morski psi! Morski psi!"

I doktor je sada mogao vidjeti, po cijelom zaljevu, peraje tih velikih riba kako hitro jure kroz vodu.

A jedan veliki morski pas dođe blizu broda i, izbacivši njušku iz vode, reče doktoru:

"Jesi li ti John Dolittle, slavni doktor za životinje?"

"Jesam", reče doktor Dolittle. "To je moje ime."

"Dobro", reče morski pas, "znamo da su ovi gusari zlikovci – osobito Ben Ali. Ako te uznemiravaju, rado ćemo ih za tebe pojesti – a onda više neće biti problema."

"Hvala vam", reče doktor. "To je zbilja jako pažljivo. Ali mislim da ih ne morate pojesti. Samo nemojte nikome od njih dopustiti da izađe na obalu dok vam ja ne kažem – neka plivaju naokolo, u redu? I molim vas, natjerajte Ben Alija da dopliva ovamo, da mogu s njim porazgovarati."

Morski pas se okrene i potjera Ben Alija prema doktoru.

"Slušaj, Ben Ali", reče John Dolittle nagnuvši se preko boka broda. "Bio si jako zao čovjek i znam da si pobio mnogo ljudi. Ovi morski psi upravo su mi ponudili da te za mene pojedu – a zaista bi bilo dobro osloboditi more vaše napasti. Ali ako mi obećaš da ćeš napraviti ono što ti kažem, pustit ću vas da odete."

"Što moram napraviti?", upita gusar, gledajući poprijeko na velikog morskog psa koji mu je ispod vode njuškao nogu.

"Ne smiješ više nikoga ubiti", reče doktor. "Moraš prestati krasti, nikad više ne smiješ potopiti nijedan brod, moraš prestati biti gusar."

"Ali što ću onda raditi?", upita Ben Ali. "Kako ću živjeti?"

"Ti i svi tvoji ljudi možete otići na ovaj otok i uzgajati sjemenke za ptice", odgovori mu doktor. "Možete uzgajati sjemenke za kanarince."

Berberski Zmaj se probljedi od bijesa. "UZGAJATI SJEMENKE ZA PTICE!", zaurla s gađenjem. "Zar ne mogu biti mornar?"

"Ne", reče doktor, "ne možeš. Dovoljno si dugo bio mornar – i poslao si mnoge dobre brodove i dobre ljude na dno mora. I zato ostatak života moraš biti mirni seljak. Morski pas čeka! Ne gubi više njegovo vrijeme. Odluči se!"

"Munje i gromovi!", promrmlja Ben Ali, "SJEMENKE ZA PTICE!" Pogleda tada opet dolje u vodu i vidje kako velika riba njuška drugu njegovu nogu.

"No dobro", reče on tužno. "Bit ćemo seljaci."

"I zapamti", reče doktor, "ako ne održiš svoje obećanje, počneš li opet ubijati i krasti, ja ću za to doznati, jer će mi to doći reći kanarinci. I budi posve siguran da ću naći načina kako da te kaznim. Jer iako ja možda ne znam ploviti toliko dobro kao ti, dokle god su ptice i zvijeri i ribe moji prijatelji, ne moram se bojati vođe gusara – pa čak ni kad on sam sebe naziva "Berberski Zmaj". Sada idi i budi dobar seljak i živi u miru."

Doktor se tada okrene velikom morskom psu, pa mu mašući rukom reče:

"Sve u redu. Pusti ga da otpliva na obalu."

Šesnaesto poglavlje: Tu-Tu dobro čuje

"**H**vala!", reče doktor još jednom morskim psima, pa on i njegovi ljubimci opet isplove na put kući, hitrim brodom s tri crvena jedra. Dok su se kretali prema otvorenom moru, sve životinje siđu u potpalublje kako bi vidjele kakav je njihov novi brod iznutra, dok se doktor naslonio na ogradu na krmi broda, s lulom u ustima, i gledao kako Kanarski otoci nestaju u plavom sutonu.

Dok je tamo stajao, pitajući se kako se majmuni snalaze – i kako će izgledati njegov vrt kada se vrati u Puddleby, po stepenicama se dogega Dab-Dab, smijući se, puna novosti.

"Doktore", poviče ona. "Ovaj gusarski brod je naprosto prekrasan – apsolutno! Kreveti u potpalublju su od svile žute poput jaglaca, sa stotinama velikih jastuka. Na podovima su debeli, meki tepisi. Posuđe je od srebra, a ima i obilje krasnih stvari za jelo i piće – pravih specijaliteta! Ostava je – pa, ostava je poput dućana, baš tako! Nikad u životu nisi vidio ništa takvoga – pomisli samo – imaju pet različitih vrsta sardina, ti ljudi! Dođi vidjeti... O, a našli smo dolje i malu sobu čija su vrata zaključana, pa smo svi poludjeli od radoznalosti da vidimo što ima unutra. Đip kaže da možda tu gusari drže svoje blago. Ali ne možemo otvoriti vrata. Siđi dolje i pogledaj možeš li ih ti otvoriti."

Doktor se spusti u potpalublje i uvjeri se da je brod zaista lijep. Životinje je našao okupljene oko malih vrata. Sve su govorile u isti glas, pokušavajući pogoditi što je unutra. Doktor pritisne kvaku, ali se vrata nisu dala otvoriti. Potom su se svi dali u potragu za ključem. Tražili su ispod otirača, pogledali su ispod svih tepiha, tražili su u svim vitrinama i ladicama i ormarima – u velikim škrinjama u brodskoj blagovaonici; tražili su posvuda.

Dok su tako tražili, pronašli su mnoštvo novih i čudesnih stvari koje su gusari zacijelo ukrali s drugih brodova. Šalove od kašmira⁵ tanke poput paučine, protkane zlatnim cvjetovima; ćupove najfinijeg duhana s Jamajke, izrezbarene kutije od slonovače pune ruskog čaja; jednu staru violinu s puknutom žicom i sa slikarijom na poleđini; veliki šah izrađen od koralja i jantara⁶; štap za hodanje koji je u sebi imao mač kada bi se izvukla ručka; šest čaša za vino s rubovima optočenim tirkizom⁷ i srebrom; te prekrasnu veliku

⁵ Vrsta toplog, finog i jako cijenjenog platna iz indijske pokrajine Kašmir; radi se od dlake kašmirske koze.

⁶ Vrsta dragog kamena, koji je nastao od okamenjene smole zim zelenih stabala.

⁷ Vrsta poludragog kamena zeleno-plave boje.

zdjelu za šećer, napravljenu od sedefa⁸. Ali nigdje na cijelom cjelcatom brodu nisu uspjeli pronaći ključ koji bi odgovarao ovoj bravi.

Tada su se svi vratili do vrata, a Đip je provirio kroz ključanicu. Ali nešto je bilo položeno iza unutrašnji zid, pa ništa nije mogao vidjeti.

Dok su tu stajali, pitajući se što da naprave, sova Tu-Tu iznenada reče:

"Ššš! – Slušajte! – Mislim da je netko unutra!"

Svi su nekoliko trenutaka stajali mirno. Onda doktor reče:

"Mora da si se zabunila, Tu-Tu. Ja ništa ne čujem."

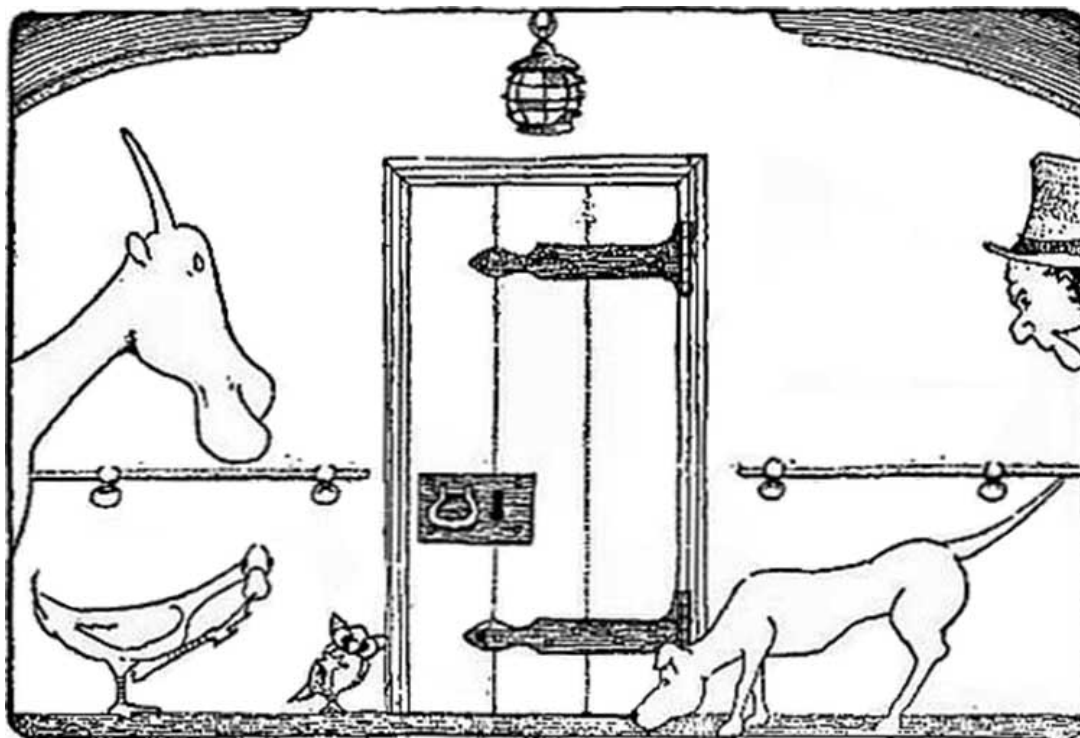
"Sigurna sam", reče sova. "Ššš! – Evo opet! Zar ne čujete?"

"Ne, ja ne čujem", reče doktor. "Kakav je to zvuk?"

"Zvuči mi kao da netko stavlja ruku u džep", reče sova.

"Ali to jedva da proizvodi ikakav zvuk", reče doktor. "To sigurno ne možeš čuti!"

"Oprostite, ali mogu", reče Tu-Tu. "Kažem vam da je netko s druge strane ovih vrata i da gura ruku u džep. Skoro sve na ovom svijetu proizvodi barem NEKAKAV zvuk – ako su vaše uši dovoljno oštre da ga čuju. Šišmiši mogu čuti kako krtica hoda u svom hodniku pod zemljom – i oni misle da dobro čuju. Ali mi sove možemo vam reći, i to slušajući samo jednim uhom, koje je boje mačić po zvuku kojega radi ako namigne u mraku."

"Ššš! – Slušajte! – Mislim da je netko unutra!"

⁸ Dragi kamen sličan biseru, koji se dobiva uglačavanjem ljuštura nekih vrsta školjki.

"Dobro, dobro!", reče doktor. "Iznenadila si me. To je jako zanimljivo... Hajde, osluhni ponovo i reci mi što taj čovjek sad radi."

"Nisam još sigurna", reče Tu-Tu. "Ako je to uopće čovjek. Možda je žena. Podigni me da poslušam kroz ključanicu, pa ću ti odmah reći."

I doktor podigne sovu i pridrži je blizu ključanice na vratima.

Nakon nekoliko trenutaka Tu-Tu reče:

"Sada se trlja po licu lijevom rukom. To je mala ruka i malo lice. To bi MOGLA biti žena. – Ne. Sada zabacuje kosu preko čela. To je onda muškarac."

"To nekada rade i žene", reče doktor.

"Istina je", reče sova. "Ali kada one to rade, njihova duža kosa proizvodi sasvim drugačiji zvuk... Pst! Neka se ta nemirna svinja umiri. Sada svi na trenutak zadržite dah, da mogu bolje čuti. Ovo je jako teško, ovo što sad radim – a prokleta vrata su jako debela! Ššš! Svi tiho – zatvorite oči i nemojte disati."

Tu-Tu se nagne i ponovno poslušava, vrlo pažljivo i dugo.

Na kraju pogleda doktora u lice i reče:

"Čovjek koji je unutra nije sretan. Jeca. Trudi se ne ridati i ne šmrcati, jer bismo tako doznali da plače. Ali čula sam – sasvim jasno – zvuk suze koja mu je pala na rukav."

"Kako znaš da to nije bio zvuk kapljice vode koja je na njega pala s tavanice?", upita Gic-Gic. "Bah! – Kakvo neznanje!", odbrusi Tu-Tu. "Kapljica vode koja pada sa stropa napravila bi deset puta više buke!"

"No, dobro", reče doktor. "Ako je jadni momak nesretan, moramo ući i vidjeti što mu je. Potražite sjekiru pa ću razbiti vrata."

Sedamnaesto poglavlje: Oceanski brbljavci

Razišli su se i sjekira se odmah pronašla. I doktor je ubrzo probio rupu na vratima, dovoljno veliku da se kroz nju provuče. Isprva nije mogao ništa vidjeti jer je unutra bilo jako mračno. Zato je zapalio šibicu.

Ta soba je bila sasvim mala, bez prozora, s niskim stropom. Od namještaja bila je unutra samo jedna mala stolica. Svuda po sobi uza zidove su bile posložene velike bačve, pričvršćene za pod da se ne bi prevrnule od ljuljanja broda, a iznad bačvi bile su kositrene konzerve svih veličina koje su visjele na drvenim klinovima. Osjećao se snažni miris po vinu. A na sred poda sjedio je jedan mali dječak, oko osam godina star, i gorko plakao.

"Tvrdim da je to gusarska soba za rum!", reče Đip šaptom.

"Da, baš rum!", reče Gic-Gic. "Od mirisa mi je zlo."

Mali je dječak izgledao jako uplašeno kada je vidio da pred njim stoji neki čovjek i sve te životinje koje su u njega zurile kroz rupu na razbijenim vratima. Ali čim je vidio Dolittleovo lice na svjetlu šibice, prestao je plakati i ustao.

"Ti nisi gusar, zar ne?", upitao je.

A kada je doktor zabacio glavu i dugo se i glasno nasmijao, mali se dječak također nasmiješio i uzeo ga za ruku.

"Izgledaš kao prijatelj", reče on, "ne kao gusar. Možeš li mi reći gdje je moj ujak?"

"Bojim se da ne mogu", reče doktor. "Kada si ga zadnji put vidio?"

"Bilo je to prekjučer", reče dječak. "Ja i moj ujak otišli smo u ribolov našim brodićem, ali su došli gusari i uhvatili nas. Potopili su naš ribarski brodić i obadvojicu nas doveli na ovaj brod. Rekli su mome ujaku da žele da on bude gusar poput njih - jer je on dobro znao jedriti po svakom vremenu. Ali on je rekao da ne želi biti gusar, jer ubijanje ljudi i krađa nisu poslovi koje dobar ribar treba raditi. Onda se vođa, Ben Ali, jako naljutio i zaškripao zubima, te rekao da će mog ujaka baciti u more ako ne napravi što mu kažu. Mene su poslali u potpalublje, pa sam čuo kako se gore odvija nekakva borba. A kada su mi sutradan dopustili da ponovno izađem, svog ujaka više nigdje nisam vidio. Pitao sam gusare gdje je, ali nisu mi htjeli reći. Jako se bojim da su ga bacili u more i da se utopio."

I mali dječak opet počne plakati.

"Pa sad - čekaj malo", reče doktor. "Ne plači. Hajdemo popiti čaj u blagovaonici, pa ćemo o tome razgovarati. Možda je tvoj ujak dobro. Ti ne znaš SIGURNO da se utopio, zar ne?"

Zato je zapalio šibicu.

A to je već nešto. Možda ga možemo pronaći. Hajdemo prvo popiti čaj, uz džem od jagoda, pa ćemo vidjeti što se može napraviti."

Sve su životinje stajale oko njih i radozno slušale. A kada su otišli u brodsku blagovao-nicu i pili čaj, Dab-Dab se pojavi iza doktorove stolice i šapne:

"Pitaj dupine je li se dječakov ujak utopio – oni će znati."

"U redu", reče doktor, uzimajući drugi komad kruha s džemom.

"Kakvo to smiješno pucketanje jezikom izvodiš?", upita dječak.

"O, samo sam rekao nekoliko riječi na pačjem jeziku", odgovori doktor. "To je Dab-Dab, jedan od mojih kućnih ljubimaca."

"Nisam ni znao da patke uopće imaju svoj jezik", reče dječak. "Jesu li i ove druge životi-nje isto tvoji kućni ljubimci? Kakvo je to čudno stvorenje s dvije glave?"

"Ššš!", šapne doktor. "To je gurnime-povuciga. Nemoj da opazi da o njemu govorimo – bit će mu strašno neugodno... Reci mi, kako to da si završio zaključan u onoj maloj sobi?"

"Gusari su me tamo zaključali kada su otišli krasti na neki drugi brod. Kada sam čuo da neko razvaljuje vrata, nisam znao tko bi to mogao biti. Bilo mi je jako drago kada sam vidio da ste to vi. Misliš li da ćete uspjeti pronaći mog ujaka?"

"Pa, dat ćemo sve od sebe", reče doktor. "Reci mi sada kako tvoj ujak izgleda?"

"Ima crvenu kosu", odgovori dječak, "jako crvenu kosu, a na ruci ima istetovirano sidro. Bio je snažan čovjek, dobar ujak i najbolji mornar na južnom Atlantiku. Njegov se ribarski brod zvao *Prgava Sally* – slup s jedriljem kutera.⁹

"Što je 'slupkutera'?", šapne Gic-Gic okrenuvši se prema Đipu.

"Pst! – To je vrsta broda kakvu je imao taj čovjek", reče Đip. "Umiri se, hoćeš li?"

"Oh", reče praščić, "to je to? Ja sam mislio da je to nešto što se pije."

I tada je doktor ostavio dječaka da se igra s životinjama u blagovaoni, te otišao gore na palubu potražiti dupine.

Uskoro mu se približilo cijelo jato, koje je plesalo i skakalo u vodi, na putu za Brazil.

Kada su vidjeli da se doktor nagnuo preko ograde svog broda, došli su pogledati treba li mu što.

A doktor ih upita jesu li čuli što o čovjeku s crvenom kosom koji na ruci ima istetovirano sidro.

"Misliš na kapetana broda *Prgava Sally*?", upitaju dupini.

"Da", reče doktor. "To je taj čovjek. Je li se utopio?"

"Njegov ribarski brod je potopljen", rekoše dupini, "jer smo ga vidjeli kako leži na dnu mora. Ali u njemu nije bilo nikoga, jer otišli smo provjeriti."

"Njegov mali nećak je ovdje na brodu sa mnom", reče doktor. "I strašno se boji da su gusari njegovog ujaka bacili u more. Hoćete li biti tako dobri i otići provjeriti je li se utopio ili nije?"

"O, nije se utopio", rekoše dupini. "Da jest, o tome bismo sigurno nešto čuli od dubinskih glavonožaca. Mi uvijek doznamo sve slanovodne novosti. Školjke nas zovu 'oceanski brbljavci'. Ne – reci dječaćiću da nam je žao što ne znamo gdje je njegov ujak, ali da smo posve sigurni da se nije utopio u moru."

I doktor otrči u potpalublje s tim dobrim vijestima koje prenese nećaku, a on zaplješće rukama od sreće. Gurnime-povuciga podigne tada dječaka na svoja leđa i stane ga nositi oko stola u blagovaoni, dok su ih sve druge životinje slijedile, udarajući žlicama po poklopcima i praveći se da se radi o paradi."

⁹ Slup ili šalupa (engleski *sloop*) je mali čamac na jedra, s jednim jarbolom. Kuter (engleski *cutter*) je također mali obalni jedrenjak za prijevoz tereta, s jednim jarbolom i dva jedra, sličan našoj bračeri.

Osamnaesto poglavlje:

Mirisi

"Sada moramo pronaći tvog ujaka", reče doktor, "to je prva stvar – sada kad znamo da nije bačen u more."

Dab-Dab mu tada priđe i šapne:

"Zamolite orlove da ga potraže. Ni jedan živi stvor ne vidi bolje od orla. Kada su miljama visoko u zraku oni mogu prebrojiti mrave koji gmižu po zemlji. Pitajte orlove!"

I doktor pošalje jednu od lastavica da potraži orlove.

Nakon oko sat vremena mala se ptica vrati sa šest orlova različitih vrsta: došli su suri orao, orao štekavac, orao ribar, bjeloglavi orao, sup i bjelorepi morski orao. Svaki je od njih bio dvostruko viši od dječaka. Stajali su na ogradi broda, poput plećatih vojnika u stroju, strogo i mirno i ukočeno, dok su njihove velike, svjetlucave, crne oči bacale poglede ovdje i ondje i posvuda.

Gic-Gic ih se bojao, pa se sakrio iza neke bačve. Rekao je da mu se čini kako te strašne oči gledaju ravno kroz njega i da mogu vidjeti što je ukrao za ručak.

A doktor reče orlovima:

"Jedan se čovjek izgubio – ribar s crvenom kosom i istetoviranim sidrom na ruci. Hoćete li biti tako ljubazni i pokušati ga pronaći? Ovaj tu dječak je njegov nećak."

Orlovi ne govore mnogo. Sve što su rekli svojim hrapavim glasovima bilo je:

"Budi siguran da ćemo dati sve od sebe – za Johna Dolittlea."

Potom su odletjeli – a Gic-Gic je izašao iza svoje bačve da bi ih vidio kako odlaze. Otišli su gore i gore i gore – visoko i visoko i još višičije. Onda se, kada ih je doktor jedva više mogao vidjeti, raziđu i krenu svaki svojim putem – na sjever, istok, jug i zapad, tražeći poput malih zrnaca crnog pijeska koja mile po širokom plavom nebu.

"Bože milostivi!", reče Gic-Gic prigušenim glasom. "Koja visina! Pitam se hoće li opeći svoja pera – toliko su blizu suncu!"

Nije ih bilo neko vrijeme. A kada su se vratili, već je skoro bila noć.

I orlovi rekoše doktoru:

"Pretražili smo sva mora i sve zemlje i sve otoke i sve gradove i sva sela na ovoj polovici svijeta. Ali nismo uspjeli. Na glavnoj ulici Gibraltara vidjeli smo tri crvene kose kako leže na kolima ispred pekarovih vrata. Ali to nije bila ljudska kosa, bilo je to je to krzno neke životinje. Nigdje, ni na kopnu ni na vodi, nismo vidjeli ni traga ujaku ovog dječaka. A

ako ga MI nismo vidjeli, onda ga se ne može vidjeti... jer gospodine Dolittle - dali smo sve od sebe."

Potom šest velikih orlova zamahne svojim velikim krilima i odlete svojim kućama na planinama i stijenama.

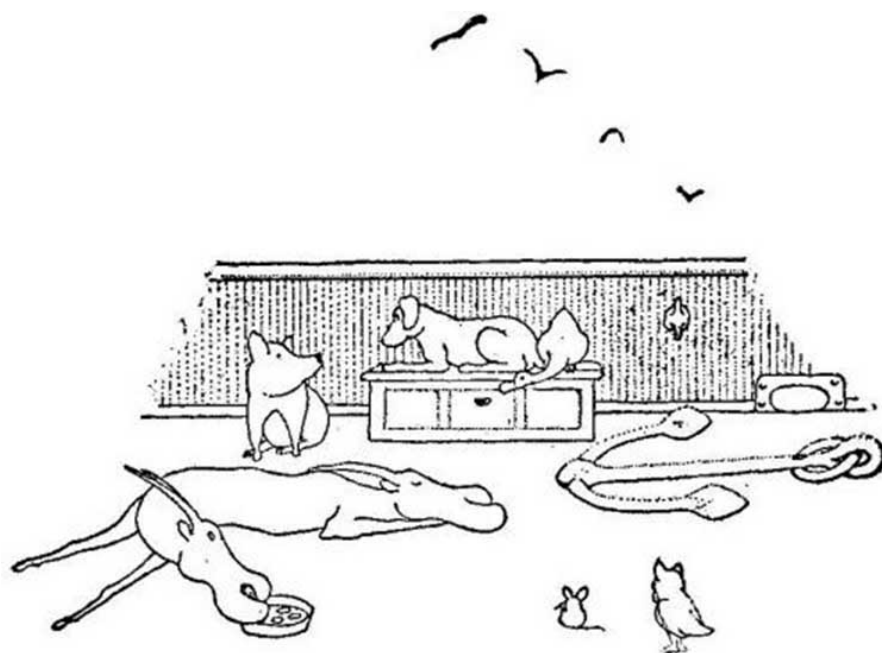
"No", reče Dab-Dab nakon što su otišli, "što ćemo sada učiniti? MORAMO pronaći dječakovog ujaka - o tome nema dvojbe. Momak nije dovoljno star da bi se sam potucao svijetom. Dječaci nisu kao pačići - za njih se treba dugo brinuti, dok skroz ne odrastu... Da je barem Či-Či ovdje! On bi sigurno pronašao tog čovjeka. Dobri stari Či-Či! Pitam se kako se snalazi."

"Da je barem Polinezija s nama", reče bijeli miš. "ONA bi brzo nešto smislila. Sjećate li se kako nas je izvukla iz zatvora - drugi put? He, zbilja je pametnica!"

"Nemam tako dobro mišljenje o ovim dečkima orlovima", reče Đip. "Oni su samo umišljeni. Možda imaju dobar vid i sve to, ali kada ih zamoliš da ti potraže nekog čovjeka, oni to ne uspiju - a onda imaju obraza vratiti se i reći da nitko drugi to ne može. Oni su samo uobraženi - kao onaj ovčar u Puddlebyju. A nemam ja baš neko dobro mišljenje niti o tim brbljavim starim dupinima. Sve što su nam znali reći je da čovjek nije u moru. Mi nismo htjeli doznati gdje on NIJE - nego smo htjeli znati gdje on JEST."

"O, nemoj tako puno pričati", reče Gic-Gic. "lako je pričati, ali nije baš tako lako pronaći čovjeka kada ga moraš tražiti po cijelom svijetu. Možda je ribaru kosa pobijelila od briga za dječaka, pa ga zato orlovi nisu našli. Nikad ne možeš znati sve. Ti samo pričaš. Ti ništa ne radiš da pomogneš. Ni ti ne možeš pronaći dječakovog ujaka, baš kao ni orlovi - ni ti to isto tako ne možeš!"

"Ne mogu?", reče pas. "To ti misliš, ti glupi komadu tople šunke! Nisam još ni pokušao, zar ne? Čekaj pa ćeš vidjeti!"

Ti glupi komadu tople šunke!

Đip potom ode do doktora i reče:

"Pitaj dječaka ima li u džepu nešto što pripada njegovom ujaku, molim te!"

I doktor ga upita. A dječak mu pokaže zlatni prsten kojega je nosio na ogrlici oko vrata, jer je bio prevelik za njegov prst. Rekao je da mu ga je ujak dao kada su vidjeli da dolaze gusari.

Đip ponjuši prsten i reče:

"To nije dobro. Pitaj ga ima li kod sebe nešto drugo što je pripadalo njegovom ujaku."

Dječak potom iz džepa izvadi veliki, crveni rubac, pa reče: "I ovo je od moga ujaka."

Čim je dječak izvadio rubac iz džepa, Đip poviče:

"BURMUT! Tako mu svega! – Burmut *Black Rappee*.¹⁰ Ne osjećate li? Njegov ujak šmrče burmut – pitaj ga, doktore!"

Doktor upita dječaka, a on reče: "Da. Moj ujak mnogo voli šmrkati burmut."

"Odlično!", reče Đip. "Čovjeka samo što nismo pronašli. Bit će to lako kao ukrasti mačiću mlijeko. Reci dječaku da ću njegovog ujaka pronaći za manje od tjedan dana. Idemo gore vidjeti s koje strane puše vjetar."

"Ali sada je mrak", reče doktor. "Ne možeš ga pronaći po mraku!"

"Ne treba mi nikakvo svjetlo da bih pronašao čovjeka koji miriše po burmutu *Black Rappee*", reče Đip dok se penjao po stepenicama. "Da taj čovjek ima neki težak miris, poput recimo žice - ili poput tople vode, to bi bilo nešto drugo. Ali burmut! Pih!"

"Zar topla voda ima miris?", upita doktor.

"Naravno da ima", reče Đip. "Topla voda miriše sasvim drugačije od hladne vode. A i mlaka voda – kao i led – ima sasvim drugačiji miris. Eto, jednom sam slijedio nekog čovjeka deset milja po mrklom mraku po mirisu tople vode s kojom se obrijao – jer siromašak nije imao sapuna... No idemo sada vidjeti s koje strane puše vjetar. Vjetar je vrlo važan kod njušenja na velike udaljenosti. Ne smije biti prejak – i naravno, mora puhati u pravom smjeru. Dobar, ravnomjeran, vlažni povjetarac je najbolji od svega... Ha! – Vjetar puše sa sjevera!"

Đip tada ode na pramac broda i onjuši vjetar, te počne sam sebi mrmljati:

"Katran. Španjolski luk. Kerozin. Mokre kabanice. Zgnječeno lovorovo lišće. Spaljena guma. Oprane čipkaste zavjese – ne, krivo, čipkaste zavjese koje se suše. I lisice – stotine lisica – mladunčad; i –"

"Zar zaista možeš nanjušiti sve te različite stvari u ovakvom vjetru?", upita doktor.

"Pa naravno!", reče Đip. "A to su samo neki od lakših mirisa – oni najjači. Svaki tupan ih može nanjušiti i ako je prehladen. Čekaj sad, pa ću ti reći neke od težih mirisa koje ovaj vjetar donosi – neke od delikatnijih."

Pas zatim čvrsto zatvori oči, gurne nos ravno u zrak i snažno ponjuška s napola otvorenim ustima.

Neko duže vrijeme nije ništa rekao. Bio je tih poput kamena. Jedva je disao. Kad je napokon počeo govoriti, zvučalo je kao da pjeva, tužno, u snu.

¹⁰ Burmut je vrsta duhana za šmrkanje, a *Black Rappee* (otprilike: *Crni ribanac*) je njegova cijenjena vrsta od tamnog duhana, jako intenzivnog mirisa.

"Cigle", šapne, vrlo tiho, "stare žute cigle, koje trunu od starosti u zidu nekog vrta. Slatki zadah mladih krava koje stoje u potoku na planini. Olovni krov golubarnika – ili možda nekog silosa¹¹ - kojega prži podnevno sunce. Crne dječje rukavice koje stoje na komodi od orahovog drva. Prašnjavi put s pojilom za konje pod platanama¹². Male gljive koje niču kroz lišće koje trune; i – i – i – "

"Njušiš li pastrnjak¹³?", upita Gic-Gic.

"Ne", reče Đip. "Ti samo misliš na stvari za jelo! Nema pastrnjaka! I nema burmuta – mnogo lula i cigareta, nešto cigara. Ali nema burmuta. Morat ćemo pričekati da vjetar promjeni smjer na jug."

"Da, sad je vjetar loš, kako da ne", reče Gic-Gic. "Mislim da se pretvaraš, Đip. Tko je ikad čuo da se čovjeka može u sred oceana pronaći samo po mirisu! Rekao sam ti da to ne možeš!"

"Gledaj ovamo", reče Đip, stvarno se razljutivši. "Dobit ćeš ugriz u nos za čas! Ne moraš se bojati samo zato što nam doktor ne dopušta da ti damo što zaslužuješ, pa možeš biti drzak koliko te volja!"

"Prestanite se svađati!", reče doktor. "Dosta! Život je prekratak. Reci mi, Đip, što misliš odakle dolaze svi ti mirisi?"

"Iz Devona i Walesa¹⁴ – većina njih", reče Đip. "Vjetar puše iz tog smjera."

"No, no!", reče doktor. "Znaš da je to zbilja izuzetno – zbilja. Morat ću to zabilježiti za svoju novu knjigu. Pitam se možeš li i mene naučiti da tako dobro njušim... Ali ne – možda sam bolji ovakav kakav jesam. 'Ako imaš dovoljno, onda si bogat', kaže se. Idemo dolje večerati. Baš sam ogladnio."

"I ja sam", reče Gic-Gic.

¹¹ Spremište za žito.

¹² Vrsta listopadnog stabla.

¹³ Pastrnjak ili paštrnjak je "bijela mrkva", začinska biljka korijena sličnog mrkvi a lista celeru.

¹⁴ Pokrajine na jugu Velike Britanije.

Devetnaesto poglavlje:

Hrid

stali su rano sljedećeg jutra, iz svilenih kreveta, i vidjeli da sunce žarko sija i da vjetar sada puše s juga.

Đip je njušio južni vjetar pola sata. Onda je došao k doktoru, mašući niječno glavom.

"Nisam nanjušio nikakav burmut", reče on. "Morat ćemo pričekati da vjetar okrene na istok."

Ali i kada je počeo puhati istočni vjetar, oko tri sata toga popodneva, pas nije uspio uhvatiti miris burmuta.

Mali je dječak bio jako razočaran i opet je počeo plakati, govoreći da misli da mu nitko neće moći pronaći njegovog ujaka. Ali sve što je Đip imao za reći doktoru bilo je:

"Reci mu da ću, kada vjetar okrene na zapad, pronaći njegovog ujaka pa makar bio i u Kini – ako još uvijek šmrče burmut *Black Rappee*."

Morali su čekati tri dana dok nije zapuhao zapadni vjetar. Bilo je to u petak ujutro, rano – čim je počelo svitati. Fina kišna izmaglica ležala je na moru poput tanke magle. A vjetar je bio lagan i topao i vlažan.

Čim se probudio, Đip otrči na palubu i podigne njušku u zrak. Potom se jako uznemiri i otrči ponovno dolje probuditi doktora.

"Doktore!", povikao je. "Imam ga! Doktore! Doktore! Probudi se! Slušaj! Imam ga! Vjetar puše sa zapada i ne miriše po ničemu drugome nego po burmutu. Dođi gore i okreni brod – brzo!"

Doktor tada iskoči iz kreveta i ode za kormilo kako bi okrenuo brod.

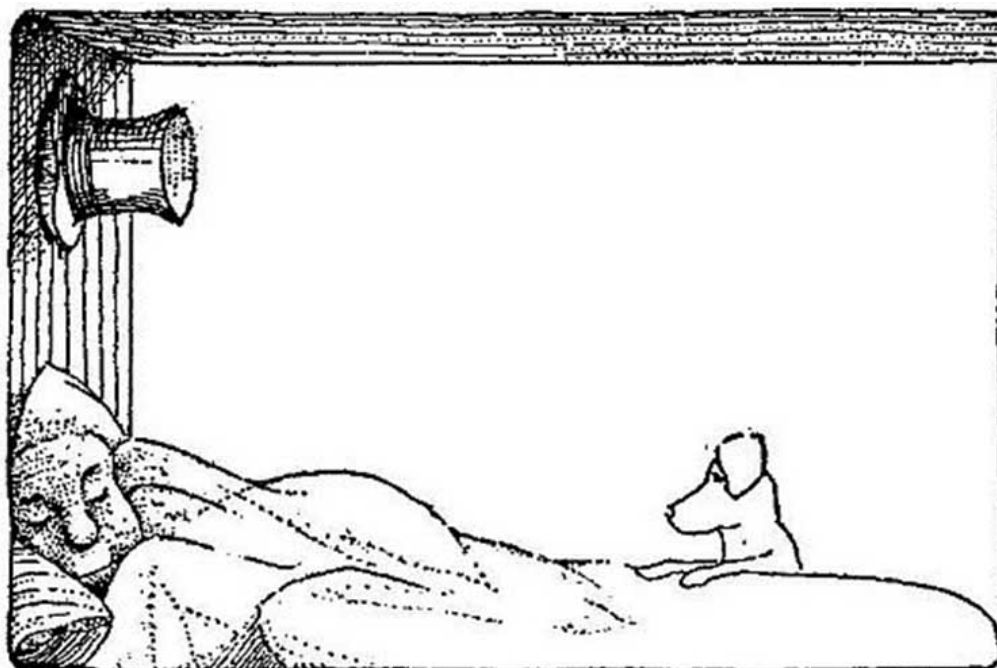
"Idem ja sada na pramac", reče Đip, "a ti gledaj moj nos – u kojem ga smjeru okrenem, ti tamo zaokreni brod. Taj čovjek ne može biti daleko, ako je miris ovako jak. A vjetar je ugodan i vlažan. Prati me sada!"

I tako je cijelo jutro Đip stajao na pramcu broda, njuškajući vjetar i pokazujući doktoru u kojem smjeru da kormilari, dok su sve druge životinje i mali dječak stajali oko njega širom otvorenih očiju, gledajući psa u čudu.

Negdje u vrijeme ručka Đip zamoli Dab-Dab da ode reći doktoru kako je zabrinut i treba s njim govoriti. Dab-Dab ode i dovede doktora s drugog kraja broda, a Đip mu reče:

"Dječakov ujak umire od gladi. Brod mora ići najvećom mogućom brzinom."

"Kako znaš da umire od gladi?", upita doktor.

"Doktore!", povikao je. "Imam ga!!!"

"Zato što nema nikakvog drugog mirisa u zapadnom vjetru osim mirisa burmuta", reče Đip. "Da je taj čovjek kuhao ili jeo bilo kakvu hranu, ja bih to nanjušio. Ali on nema čak ni vode za piće. Sve što uzima je burmut – u velikim količinama. Stalno smo mu sve bliže, jer se miris pojačava svake minute. Ali neka brod plovi što je brže moguće, jer sam siguran da će taj čovjek umrijeti od gladi."

"U redu", reče doktor, pa pošalje Dab-Dab da zamoli lastavice da opet vuku brod, isto onako kako su ga vukle kada su ih gonili gusari.

I snažne male ptičice dođu i još jednom se upregnu u brod.

Brod je sada skakao po valovima strahovitom brzinom. Išao je toliko brzo da su ribe morale skakati i spašavati život sklanjajući mu se s puta, da ih ne bi pregazio.

A životinje su se strašno uznemirile, te su prestale gledati u Đipa i počele gledati more ispred njih, ne bi li opazile kakvo kopno ili otoke na kojima bi mogao biti umirući čovjek.

No prolazio je sat za satom, brod je i dalje jurio, preko istog ravnog, ravnog mora, ali nigdje na vidiku nije bilo nikakvog kopna.

Životinje su sada prestale čavrljati i mirno su sjedile, nemirne i nesretne. Jadni se dječak opet rastužio. I na Đipovom licu bio je zabrinuti izraz.

Napokon, kasno popodne, dok je sunce zalazilo, sova Tu-Tu, koja se smjestila na vrh jarbola, sve ih odjednom preplaši vičući iz sveg glasa:

"Đip! Đip! Vidim jednu veliku, veliku hrid ispred nas – gledaj – tamo gdje se susreću nebo i voda. Vidiš li kako se sunce na njoj presijava – poput zlata! Dolazi li miris od tamo?"

A Đip se odazove:

"Da! To je to! Naš čovjek je tamo. – Konačno, konačno!"

A kada su se približili, vidjeli su da je hrid jako velika – velika poput velikog polja. Na njoj nije bilo ni stabala, ni trave – nije bilo ničega. Velika je hrid bila glatka i pusta poput kornjačinih leđa.

Doktor tada usmjeri brod okolo hridi. Ali na njoj se nigdje nije moglo vidjeti nikoga. Sve su životinje izbečile oči i gledale što su bolje mogle, a John Dolittle je iz potpalublja donio dalekozor.

Ali nisu primijetili ni jednog živog stvora – čak ni galeba, ni morskiju zvijezdu, ni vlat morske trave.

Svi su stajali mirno i osluškivali, naprežući uši ne bi li uhvatili kakav zvuk. Ali jedino što se moglo čuti bilo je lagano udaranje malih valova o bokove njihovog broda.

Onda su svi počeli dozivati: "Ehej, tamo! Ehej!", dok im glasovi nisu promukli. Ali jedino što se čulo bio je odjek od stijena.

Mali dječak tada brizne u plač i reče:

"Bojim se da više nikada neću vidjeti svog ujaka! Što da kažem kada dođem kući?"

Ali Đip pozove doktora:

"On mora biti tamo – mora – MORA! Miris ne ide nikuda dalje. Mora biti tamo, kažem vam! Dovezi brod blizu hridi, da mogu na nju iskočiti."

Doktor dovede brod što je bliže mogao i spusti sidro. Potom on i Đip siđu s broda na hrid.

Đip odmah spusti nos skroz do zemlje i počne trčati posvuda. Išao je gore i dolje, naprijed i natrag, išao je cik-cak, vijugajući, potrkujući i okrećući se. A kuda je god krenuo, doktor je trčao za njim, bio mu je za petama – dok posve nije ostao bez daha.

Konačno Đip snažno zalaje i sjedne. A kada je doktor do njega dotrčao, vidio je da pas zuri u veliku, duboku jamu na sredini hridi.

"Dječakov ujak je tu dolje", reče tiho Đip. "Nije čudo da ga oni budalasti orlovi nisu mogli vidjeti! – Da bi se pronašlo čovjeka, treba pas!"

Doktor se tada spusti u jamu, koja je bila poput kakve pećine ili tunela, i sezala je duboko ispod površine. Potom zapali šibicu i krene mračnim prolazom, dok ga je Đip pratio.

Doktorova se šibica uskoro ugasila, pa je morao kresnuti još jednu i još jednu i još jednu.

Napokon su stigli do kraja prolaza, i doktor vidje da se nalazi u nekakvoj malenoj prostoriji s kamenim zidovima.

A tamo, usred prostorije, ležao je čovjek s vrlo crvenom kosom – i čvrsto spavao!

Đip odjuri prema njemu i ponjuši nešto što je stajalo na podu pored njega. Doktor se sagne i pokupi to. Bila je to ogromna kutija burmuta. I bila je puna duhana *Black Rappee!*

Dvadeseto poglavlje:

Ribarov grad

ledajući da ga ne preplaši, doktor tada nježno, jako nježno probudi tog čovjeka.

Ali baš se u tom trenutku šibica opet ugasila. A čovjek je pomislio da se to vratio Ben Ali, pa počne udarati doktora u mraku.

No kada mu je John Dolittle rekao tko je i da na brodu dovodi njegovog spašenog nećaka, čovjek je bio presretan i rekao mu je da mu je žao što ga je napao. Nije ga ipak jako ozlijedio – jer bilo je premračno da bi se dobro udarilo. Onda je doktoru dao prstohvat burmuta.

Čovjek je tada ispričao kako ga je Berberski Zmaj ostavio na ovoj hridi jer mu on nije htio obećati da će postati gusar, i kako je spavao u ovoj jami jer na otoku nije bilo nikakve kuće u kojoj bi se mogao ugrijati.

I onda reče:

"Četiri dana nisam imao ništa za jesti ni piti. Preživio sam od burmuta."

"Eto ga!", reče Đip. "Što sam ti rekao!"

Zapalili su još nekoliko šibica i pronašli izlaz kroz prolaz na svjetlo dana, te doktor požuri čovjeka do broda kako bi pojeo malo juhe.

Kada su životinje i dječak vidjeli doktora i Đipa kako se vraćaju na brod s crvenokosim čovjekom, počeli su klicati i vikati i plesati po brodu. A lastavice iznad njih počese zvižducati što su glasnije mogle – tisuće i milijuni lastavica – kako bi pokazale da su i one sretno što je hrabri dječakov ujak pronađen. Buka je bila takva da su mornari daleko na moru pomislili da se sprema nekakva strašna oluja. "Pazi ovu neveru kako huči na istoku!", rekli su.

A Đip je bio strahovito ponosan na sebe – iako se trudio ne izgledati umišljeno. Kada mu je Dab-Dab prišla i rekla: "Đip, pojma nisam imala da si tako pametan!", on je samo klimnuo glavom i rekao:

"O, nije to ništa posebno. Ali znaš, da bi se pronašao čovjek, treba imati psa. Ptice nisu dobre u toj igri!"

Doktor tada upita crvenokosog ribara gdje je njegov dom. Kada mu je odgovorio, doktor zamoli lastavice da brod najprije odvedu tamo.

I kada su stigli do zemlje o kojoj je čovjek govorio, vidjeli su mali ribarski gradić podno stjenovite planine, a čovjek im pokaže kuću u kojoj živi.

Dok su spuštali sidro, majka malog dječaka (koja je naravno bila i sestra njegovog ujaka) dotrči do obale prema njima, smijući se i plačući u isti mah. Sjedila je na brežuljku cijelih dvadeset dana, gledala u more i čekala da se vrate.

Poljubila je doktora mnogo puta, pa se on hihotao i zacrvenio kao neka školarka. Pokušala je poljubiti i Đipa, ali je on pobjegao i sakrio se u unutrašnjost broda.

"To je blesavi posao, to ljubljenje", reče on. "Ja do toga ništa ne držim. Neka ode i poljubi Gic-Gica, ako već MORA nešto ljubiti!"

Poljubila je doktora mnogo puta.

Ribar i njegova sestra nisu htjeli da doktor ode na brzinu. Molili su ga da s njima ostane nekoliko dana. I tako su John Dolittle i njegove životinje morali ostati u njihovoj kući cijelu subotu i nedjelju i pola ponedjeljka.

A svi su se dječaci iz ribarskog sela spustili do plaže, pokazivali veliki brod koji je tamo bio usidren i jedan drugome šaptom govorili:

"Gledaj! Ovo je bio gusarski brod – Ben Alijev – brod najstrašnijeg gusara koji je ikad plovio preko sedam mora! Ovaj stari gospodin s visokim šeširom koji je odsjeo kod gospođe Trevelyan, ON je otea brod Berberskom Zmaju – a njega je pretvorio u seljaka. Tko bi to za njega pomislio – njega, ovako finog i dragog – i sve to!... Pogledaj ta velika crvena jedra! Ne izgleda li taj brod opako – a i brz je? – Oh!"

Cijela ta dva i pol dana koliko se doktor zadržao u malom ribarskom gradiću ljudi su ga stalno pozivali na čaj i na ručak i na večere i na zabave. Sve su mu dame poslale kutije cvijeća i bombona, a seoska je glazba svake večeri svirala pod njegovim prozorom.

Na koncu doktor reče:

"Dobri ljudi, sada moram otići kući. Bili ste zaista jako ljubazni. Uvijek ću se toga sjećati. Ali moram ići kući – jer me tamo štošta čeka."

I čim se doktor spremio da ode, dođe ulicom gradonačelnik toga grada, zajedno s mnogo drugih ljudi u svečanoj odjeći. Gradonačelnik zastane ispred kuće u kojoj je odsjeo doktor, a svi iz sela su se okupili kako bi vidjeli što će se dogoditi.

Nakon što je šest paževa zatrubilo u sjajne trube kako bi ljudi prestali razgovarati, doktor izađe na stepenice, a gradonačelnik održi govor.

"Doktore John Dolittle", reče on, "velika mi je čast dati čovjeku koji je mora oslobodio Berberskog Zmaja ovaj mali znak pažnje zahvalnog naroda našeg dičnog grada."

I gradonačelnik iz džepa izvadi paketić umotan u papir, te ga otvori i dade doktoru savršeni lijepi sat s pravim dijamantima na poledini.

Gradonačelnik potom iz džepa izvadi još veći paket i reče:

"Gdje je pas?"

Svi su se tada dali u potragu za Đipom. I konačno ga Dab-Dab pronađe na drugoj strani sela u jednom oboru za stoku, u kojemu su svi psi iz tog kraja stajali oko njega, bez riječi od divljenja i poštovanja.

Kada su Đipa doveli pored doktora, gradonačelnik otvori veći paket, u kojemu je bila pseća ogrlica napravljena od čistog zlata! Začuo se snažni žamor iznenađenja među seljanima dok ju je gradonačelnik stavljao i učvršćivao oko Đipovog vrata vlastitim rukama.

Jer na ogrlici su velikim slovima bile urezane ove riječi: "ĐIP – NAJPAMETNIJI PAS NA SVIJETU".

Svjetina se premjestila na plažu kako bi ih ispratila. I nakon što su crvenokosi ribar i njegova sestra i mali dječak zahvalili doktoru i njegovom psu opet i opet i opet, veliki, hitri brod s crvenim jedrima okrenuo se još jednom prema Puddlebyju i isplovio na otvoreno more, dok je seoska glazba svirala na obali.

Zadnje poglavlje: Opet kod kuće

Međutim, ožujski vjetrovi su došli i prošli, gotovi su bili i travanjski pljuskovi, svibanjski pupoljci pretvorili su se u cvjetove, pa je lipanjsko sunce već sijalo iznad pitomih polja kada se John Dolittle konačno vratio u svoju zemlju.

Ali nije još bio stigao kući u Puddleby. Prvo je proputovao cijelu zemlju sa svojim gurnime-povuciga u ciganskim kolima, zaustavljajući se na svim seoskim sajmovima. A tamo bi, pored akrobata s jedne strane i lutkarske predstave s druge strane, objesili veliki znak na kojemu je pisalo: "DOĐITE VIDJETI ČUDESNU DVOGLAVU ŽIVOTINJU IZ AFRIČKE DŽUNGLE. Ulaznica: ŠEST PENIJA."

Gurnime-povuciga bi ostao u kolima, dok bi druge životinje legle ispod njih. Doktor bi sjeo u stolicu ispred kočije primajući novčiće i smješkajući se ljudima koji su ulazili, dok je Dab-Dab cijelo vrijeme bila zauzeta time da ga grdi što je puštao djecu da ulaze besplatno dok ona nije gledala.

Vlasnici zooloških vrtova i cirkusa dolazili su pitati doktora da im proda tog čudnog stvora, govoreći mu da će mu za njega dati ogromnu svotu novca. Ali doktor bi uvijek zavrtio glavom i rekao:

"Ne! Gurnime-povuciga nikada neće biti zatvoren u kavezu. Bit će uvijek slobodan da ode ili se vrati, baš kao vi i ja."

Mnogo su toga zanimljivoga vidjeli i doživjeli tijekom ovakvoga lutalačkoga života, ali svi su i dalje ostali potpuno obični, unatoč svim velikim stvarima koje su vidjeli i doživjeli u stranim zemljama. U početku im je bilo zanimljivo biti dijelom ovakvog cirkusa, ali nakon nekoliko tjedana svi su se strašno zamorili, pa su i doktor i svi ostali jedva čekali otići kući.

Ali toliko je mnogo ljudi salijetalo mala kola i plaćalo šest penija kako bi mogli ući i vidjeti gurnime-povuciga, da je doktor vrlo uskoro mogao prestati biti sajamski zabavljač.

I jednoga lijepog dana, kada je sljez bio u punom cvatu, vratio se on natrag u Puddleby kao bogat čovjek, te nastavi živjeti u maloj kući s velikim vrtom.

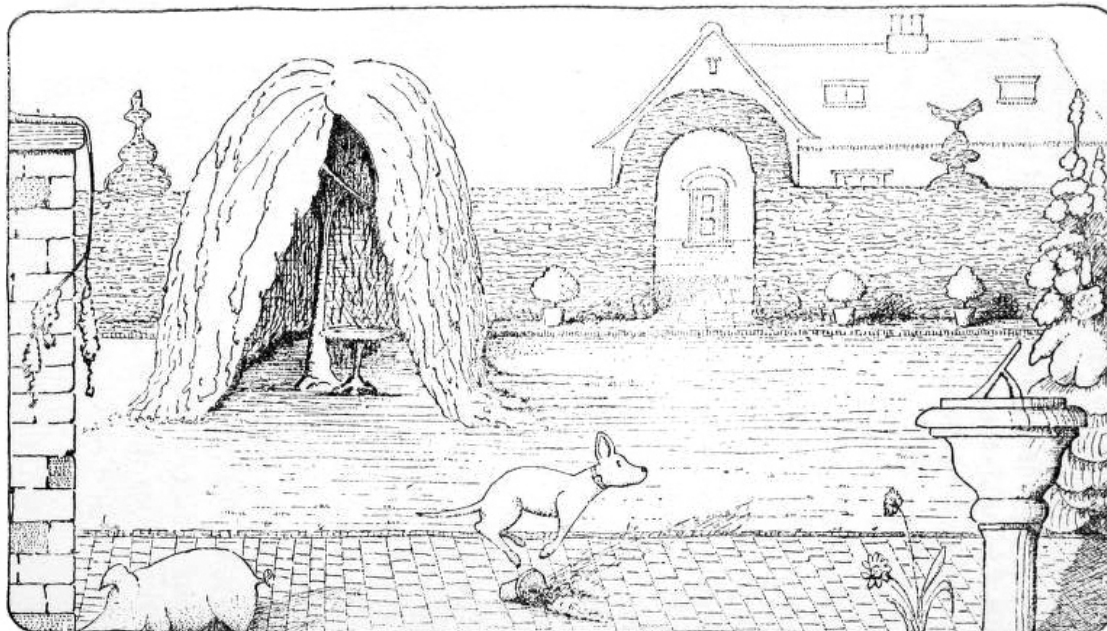
Stari hromi konj u staji bio je sretan što ga vidi, kao i lastavice koje su već napravile svoja gnijezda pod nadstrešnicom njegove kuće i već dobile mlade. I Dab-Dab je također bila sretna što se vratila u kuću koju je tako dobro poznavala – premda je trebalo strašno mnogo čistiti prašinu, a paučine je bilo posvuda.

A nakon što je Đip otišao i pokazao svoju zlatnu ogrlicu umišljenom ovčaru u susjedstvu, vratio se i počeo trčati po vrtu kao lud, tražeći kosti koje je tamo odavno zakopao i

tjerajući štakore iz spremišta za alat, dok je Gic-Gic u kutu pored vrtnog zida iskopavao hren koji je narastao do visine od jednog metra.

Doktor bi sjeo u stolicu ispred kočije.

Vratio se i počeo trčati po vrtu kao lud.

Doktor je otišao do mornara koji mu je posudio brod i kupio mu dva nova broda, kao i gumenu lutku za njegovu bebu, te platio trgovcu za hranu koju mu je posudio za putovanje u Afriku. Kupio je i drugi klavir, te u njega vratio bijele miševе – jer su se oni požalili da im je ladica komode neudobna.

Čak i kad je do vrha novcem napunio svoju staru kasicu koja je stajala na polici u kuhinji – još uvijek mu je ostalo dosta novca, pa je morao nabaviti nove tri kasice, isto toliko velike, kako bi imao gdje spremiti ostatak.

"Novac", reče on, "je užasna muka. Ali isto je lijepo kad oko njega ne treba brinuti."

"Da", reče Dab-Dab koja si je podgrijavala čajne kolačiće. "Zbilja je tako!"

A kada je opet došla zima i kada je snijeg napadao sve do kuhinjskog prozora, doktor i njegove životinje bi sjeli oko velike, tople vatre nakon večere, te bi im on na glas čitao iz svojih knjiga.

A tamo daleko u Africi, prije nego što bi otišli na spavanje, majmuni bi čavrljali na pal-mama pod velikim žutim mjesecom i govorili jedan drugome:

"Pitam se što dobri čovjek sada radi – tamo, u zemlji bijelog čovjeka! Mislite li da će se ikada vratiti?"

A Polinezija bi zacvičala između lijana:

"Mislim da hoće – vjerujem da hoće – nadam se da hoće!"

A onda bi krokodil na njih zagroktao iz crnog blata u rijeci."

"Ja sam SIGURAN da hoće! – Idite spavati!"

